

Naročnina mesečno
3 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
oletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Velike pomorske bitke okoli Norveške

Bitke še divjajo - Zaskrbljenost na Nizozemskem in v Belgiji - Švedska nevtralnost

Ljubljana, 10. aprila.

Razvoj vojnih dogodkov v zadnjih 48 urah, ko je Nemčija zasedla kar dve državi, Dansko in Norveško, vzbuja v vrstah nevtralcov dvome v resničnost nemške trditve, da so zavezniki nameravali ti dve državi zasesti in da jih je Nemčija hotela le prehiteti. Presenečenje nad nemškim vojaškim udarom na Dansko in Norveško in nepripravljenost, da bi takoj preprečili nemško invazijo, je tako neponarejena, da noben človek ne more verjeti, da bi zavezniki v resnici nameravali kakšno vojaško akcijo proti skandinavskim državam. Že sedaj je povsem jasno, da v Londonu niso prav nič vedeli, kaj Nemčija namerava, kajti v pripravljenosti ni bilo niti njihovo letalstvo, niti vojno brodovje, niti primerno število kopenskih čet, ki bi jih morali Angleži takoj pripeljati na skandinavski polotok in preprečiti Nemcem vsaj nadaljnje zasedanje Norveške. Najbolj zgovoren dokaz, da v Londonu niso vedeli za nemške načrte pa je dejstvo, da so ravno en dan prej razglasili, kjer so položili minsko polja, česar gotovo ne bi storili, če bi vedeli za nemške načrte. Pač pa so bili Nemci napad že dolgo pripravljali do vseh najmanjših potankosti, če pomislimo, da niso mogli zasesti le Bergena, ampak celo Narvik, ki je visoko na severu Norveške.

Splošno prevladuje vtis, da so Nemci svoj drzen načrt o zasedbi Norveške že nekaj dni zelo aktivno izvajali. Njihove trgovske ladje so se že več dni prej mirno in po načrtu razmestile po norveških fjordih, kakor da so navadne trgovske ladje, ki plovejo po železno rudo v Narvik. Toda v svojih obširnih trebuhih so skrivale izvrstno oborožene nemške čete in gore orožja in streliva. Vse to so v danem trenutku izkrcali in zasedli najvažnejše strateške točke na norveški obali. Ker Norveška razen nekaj policije tako rekoč ni imela vojaških posadk, je šel načrt skoraj povsod brez boja gladko od rok in so Nemci čez noč postali gospodarji več kot 1000 km dolge norveške obale, medtem ko od južne strani po suhozemski poti tem osamljenim obalnim postojankam že hite močni oddelki nemške vojske na pomoč, da jih okrepe pred morebitnim angleškim poskusom doseči norveško obalo.

Ponovitev zgodbe o trojanskem konju se je tako rekoč brez simbolike dobesedno Nemcem posrečila. Sedaj je treba počakati, kaj bodo zavezniki storili. Kajti tokrat bodo morali nekaj storiti. Danska in Norveška nista ne Finska, ne Poljska in ne Češkoslovaška, ampak sta to dve državi, katerih posel bistveno posega v angleške interese. Ako Angleži branijo Norveško, branijo s tem že stodoletno svoje lastne interese, ker je od posesti danske posebnosti na norveške obale v mnogočem odvisen nadaljnji razvoj bojev v Severnem morju kakor tudi to, ali bo Anglija sploh še mogla kaj uvoziti iz skandinavskih dežel in iz Rusije. Danska in Norveška namreč popolnoma obvladata ožine, ki vodijo v Baltičsko morje. Končno pa gre tudi za prestiž Anglije.

Zaradi tega prav nič ne dvomimo, da bodo že po nekaj dnevih

ki se bodo morale zopet zateči v varstvo svojih obmorskih trdnjav ali pa se poskriti v norveške fjorde. Toda s tem glavno delo za zaveznike še ne bo opravljeno. Bistvene važnosti je, kdo bo gospodar Norveške. To pa je odvisno od treh činiteljev: Od hitrosti nemške okupacijske armade, ki od juga zaseda Norveško, od obrambe Norvežanov in pa od sreče in moči angleških in francoskih čet, ki se bodo gotovo poskušale izkrcati na norveških tleh. Toda ti trije činitelji so za nas zaenkrat tri neznanke in ne moremo zaradi tega nič določene reči.

Gotovo je, da imajo Nemci pred zavezniki strateško prednost, ker lahko skoraj po suhem prehajajo na Norveško, medtem ko bodo morali zavezniki poiskovati izkrcavanje spričo nemške obrambe in zlasti spričo delovanja nemškega letalstva. Gotovo težka naloga! Toda če se zaveznikom posreči izkrcati čete na Norveškem, potem bo to novo bojišče, morda prvo bojišče, na katerem se bo merilo orožje Nemcev in zaveznikov. Pri

tem bodo mogli tudi Norvežani, pa čeprav so vojaško le malo izvežbani, imeti zelo pomembno vlogo in važnega zaveznika zapadnih velesil — samo, ako ne bodo podlegli že pred prihodom zaveznikov.

Tako res prihajemo v novo razdobje vojne. Toda drugače, kakor so si zamislili zavezniki, a tudi drugače, kakor so Nemci napravili načrt, ki jih obramba Norvežanov očividno preseneča.

Pomorska bitka v zalivu Narvik

Chamberlainov opis bojev, v katerih je bilo potopljenih 7 velikih nemških prevoznih ladij z orožjem in municijo vred

Velika pomorska bitka v Skageraku

Stockholm, 10. apr. t. Reuter. Švedska radijska postaja je objavila, da se v Skageraku in Kategatu razvija strašna pomorska bitka. Angleško in francosko brodovje je prišlo čisto do švedskih voda in tamkaj napadlo nemške vojne ladje in celo brodovje prevoznih ladij. Streljanje se sliši globoko v švedsko ozemlje. Obrežna mesta javljajo, da je nad morjem neprestano strašno grmenje. Proti večernim uram, da se je bobnenje nekoliko pomirilo in oddaljilo. O uspehu bitke ni poročil, a v švedskih pomorskih krogih menijo, da se je Angležem in Francozom posrečilo razpršiti nemški spreved ladij.

Stockholm, 10. aprila. t. (Reuter.) Po dosedanjih poročilih je gotovo, da je angleško brodovje v bitki pri Skageraku potopilo enega nemškega rušilca in dve veliki nemški prevozniki ladij z municijo in orožjem vred.

Nemško uradno poročilo o zasedbi Danske in o vojnih dogodkih na Norveškem

Berlin, 10. aprila. AA, DNB: Vrhovno poveljstvo sporoča: Na zahodu ni bilo posebnih dogodkov. Vojške ukrepe za zaščito nevtralnosti Danske in Norveške so večeraj izvršile močne enote vojske, mornarice in letalstva. Kodanjska vojska je pod poveljstvom generala v. Falkenhörsta, pomorske sile pod poveljstvom admirala Salvachtera in admirala Carlsa, letalske sile pa pod poveljstvom generala Geisnerja. Vse tri vrste orožja so se udeleževale v najtesnejšem medsebojnem sodelovanju. Motorizirane čete in tanki pod poveljstvom generala Kapitscha so že večeraj zjutraj šla čez dansko mejo in zasedla po določenem načrtu v hitrem napredovanju čez Ape-sando in Esberg vso Jutlandijo. Zaradi pomanjkanja poročil višjih poveljstev je prišlo na danski meji do več manjših spopadov. Te borbe so se nehale, ko je prišel ukaz danske vlade za povelj-nike danskih čet, naj ne nudijo nobenega odpora. Istočasno so se izkrcale vse tri vrste orožja pri Midellartu in Malem Beltu in pri Korzerju, Niborgu in Gjetseru v Velikem Beltu. Te sile so zasedle dansko otočje. Kodanji je bil zaseden zgodaj zjutraj brez borbe. Letalske sile so ves dan izvajale ogledniške polete na Dansko in s tem urejale napredovanje nemških čet.

O priliki zavzetja važnih vojaških postojank na Norveškem so se norveške čete upirale, zlasti pa pri Hortenu južno od Osla in pri Kristiansundu. Ta odpor pa je bil hitro strt. Utrdbe v fjordu Oslu so morale čez dan umolkneti. Med drugim se nahaja v nemških rokah Narvik, Trondheim, Bergen, Stavager, Eler-

sund, Kristiansund, Arendal in Oslo. Vojna mornarica je izvršila svojo nalogo, ter je podprla operacije na kopnem, proti daleč močnejšim britanskim in francoskim pomorskim silam. Na ta način je bilo omogočeno izkrcavanje in prevoz kopenskih čet. Izkrcavanje nemških čet je bilo izvedeno uspešno v vseh krajih od Osla in Narvika. To je edinstven uspeh v zgodovini pomorske vojne. O priliki vdora v posamezne luke, so enote vojne mornarice strle odpor na katerega so naleteli. Topovi nemških bojnih ladij so prisilili k molku pri Oslu težke obalske baterije.

»Blücher« in »Karlsruhe« potopljeno

O priliki borbe z baterijami 28 cm, je bila nemška križarka »Blücher« težko po-

London, 10. aprila. Reuter: Ministrskega predsednika Chamberlaina so v spodnjem domu vprašali, če ima kakšna poročila o pomorskih bitkah, ki da se razvijajo na vsej norveški obali.

Chamberlain je odgovoril, da danes ne more dati nobenega obširnega poročila o razvoju pomorskih bojev. To bo storil jutri prvi lord admiralitete Churchill, ko bo govoril v parlamentu in bo podal popolno sliko o dogodkih. Toda misli, da bo poslanecem ustreženo, ako jim prebere najnovejša poročila o pomorskih bojih v pristanišču Narvik.

Pet angleških rušilcev je dobilo nalog, da napadejo nemške vojne ladje v Narvik, kjer so imeli Nemci šest naimodernejših rušilcev velike tonaže. Angleški rušilci so zapluli v narviški zaliv in napadli sovražne enote, ki so bile veliko močnejše. Nemški rušilci, ki so jih podpirale šele na novo postavljene obalne topovske baterije, so angleške rušilce hudo obstreljevali. Rušilec »Hunter« je bil potopljen. Rušilec

Paul Reynaud o bojih

Predsednik francoske vlade o »bitki ki je v razvoju«

Pariz, 10. aprila. (Havas.) Francoski ministrski predsednik Paul Reynaud je danes govoril pred francoskim senatom. V svojem govoru je med drugim dejal:

»Francija in Anglija sta hoteli napraviti konec pošiljanju švedske železne rude skozi Norveško in ob norveški obali naprej v Nemčijo. Zaradi tega sta zaprli norveške obalne vode. Niti ena sama tona švedskega železa ne bo šla po tej poti v Nemčijo. Toda tudi Nemčija je takoj nastopila. Nastopila je z dejanji celo pred nami Prehitela nas je v nekem oziru. Poslala je na Norveško svoje vojne ladje. Nemški vojni mornarji so bili preoblečeni v miroljubne trgovske mornarje, ki so potem zasedli nekaj norveških pristanišč. Na drugi strani je Nemčija vdrla v Dansko in jo zasedla, čeprav je v nenapadnem paktu z Dansko slovesno obljubila, da proti njej nikdar ne bo uporabila oborožene sile. Na naši strani je bilo samo dejanje, ki spada k gospodarski blokadi, na nemški strani pa vdor v dve mali neodvisni državi, med njima v Dansko, ki z blokado nima nobene zveze.«

»Zavezniki bodo blokado nadaljevali z vso strogostjo,« je nadaljeval Reynaud, »na vsem področju, ki je sedaj pod nemško oblastjo. Polovica nemškega brodovja se je izpostavila se-

Na južni obali sta bili potopljeni dve veliki nemški križarki, »Blücher« in »Karlsruhe« V bitki v zalivu Narvik pa je Anglija izgubila dva rušilca, Nemčija pa enega rušilca in 7 velikih tovornih ladij polnih orožja in pa municije

škodovana. Ko pa je ladja naprej plula je naletela na mine, ki so jo položili Norvežani. Več min je po vrsti eksplodiralo in križarka se je potopila. Nemška križarka »Karlsruhe«, čim je strla odpor, sovražnika pri Kristiansundu in osigurala izkrcavanje čet, je bila prav tako težko poškodovana in se je potopila. Moštvo obeh ladij se je večinoma rešilo in je prispelo na kopno.

Pomorske operacije se nadaljujejo. Šele tedaj, ko bodo končane, bo mogoče ugotoviti v polnem obsegu izgube angleških in francoskih vojnih ladij, kakor tudi izgube nemške vojne mornarice. Anglija je nameravala zasesti važna norveška oporišča takoj po tem, ko je položila mine. Angleške vojne ladje, kakor tudi ladje, ki so prevažale čete, so večeraj popoldne na podlagi podatkov ogledniških enot, napadle nemške letalske sile in jim prizadele težke izgube. Gotovo so bile vse sovražne ladje zadete od granat in bomb težkih kalibrov. Pri tem so bile štiri britanske vojne ladje zadete od dveh ali treh bomb. Dve angleški križarki sta bil zadeti s po eno bomb, dve angleški težki križarki sta bili zadeti od po ene bombe in na eni križarki je izbruhnil požar. Dve transportni ladji s četam sta bili zadeti.

Nemški lovci so izvajali patrolno službo nad zahodno obalo Danske in Norveške, kakor tudi nad nemškim zalivom ter so na ta način podpirali akcijo nemških sil. Britansko vodno letalo tipa Sunderland je bilo zbito. Nadaljnje zasedanje Norveške hitro napreduje in po določenem načrtu.

Chamberlain poroča:

»Hardy« pa je bil tako hudo poškodovan, da je moral zavoziti na plitvino, kjer se je razbil. Tudi rušilec »Hotspur« je do bil lažje poškodbe, kakor tudi rušilec »Hostile«. Preostali rušilec »Havoc« ni dobil nobene poškodbe. Vrnili se je iz fjorda v spremstvu rušilcev »Hotspur« in »Hostile«.

Sovražnik ni bil več v položaju, da bi bil angleške vojne ladje zasledoval. Torpedirali smo nemški rušilec 1600 tonaže, ki se je potopil. Tri druge nemške rušilce smo hudo zdelali in so goreli, ko so naši rušilci zapuščali fjord. Angleški rušilci so v zalivu potopili šest nemških trgovskih ladij, ki so vozile orožje, municijo in vojaštvo, ga še niso začele izkladati. Ko so angleški rušilci iz fjorda prišli na odprto morje, so srečali nemško ladjo »Revensfeld«, ki je prevažala municijo. To ladjo so takoj potopili. Več o teh borbah za enkrat ne morem povedati.

daj angleški in francoski mornarici. Nemško uradno poročilo objavlja danes, da je nemško brodovje izgubilo dve križarki, namreč »Blücher« in »Karlsruhe«. Ostale nemške vojne ladje so zaprte v norveških pristaniščih.

Svoj govor je Reynaud zaključil z izrazi navdušenega spoštovanja do francoske mornarice, ki

»sodeluje v velikanski bitki, ki se trenutno razvija na ogromni fronti Severnega morja. Vsa Francija, navdušena in hrabra, z zaupanjem stoji v duhu ob svoji ponosni mornarici, ki se nahaja v silni borbi.«

Senat je sklenil, da ne bo tajne seje in ne glasovanja, tako da bo vlada imela polno svobodo, da stori vse potrebno v sedanjih resnih urah.

Nadaljna poročila na 2. strani.

Zemunska vremenska napoved: Razvedrilo se bo na severnem delu, večinoma oblačno pa bo na jugu, kjer bo tudi deževalo. Toplota se bo dvignila.

Zagrebska vremenska napoved: Jasno in vetrovno.

Politični zapiski

»Srbi ne žele svoje banovine«

V belgrajski »Radikalni« zastavici je vseučiliški profesor dr. Adam Lazarevič napisal članek pod naslovom »Končni odgovor na hrvatsko vprašanje«, kjer med drugim razlaga, da se stališče srbskega naroda do Jugoslavije ni ničesar spremenilo ter da so Srbi ohranili isto naziranje o Jugoslaviji ter njeni ureditvi. Med drugim pravi: »Znano je, da Jugoslavija nikdar ni bila s silo vsiljena srbskemu narodu, marveč da jo je srbski narod sam sprejel ter se bojeval za njeno uresničitev, najprej vojaško, potem pa politično... Zato srbski narod še dalje ostaja zvest Jugoslaviji ter stvarno ne želi in ne zahteva, da bi se ustanovila kakršna koli srbska enota, ki bi ga najsi tudi v najmanjši meri in v kakršni koli obliki ločila od Jugoslavije. Ustanovitve posebne srbske avtonomne enote, oziroma posebne srbske banovine bi v očeh povprečnega Srba prej pomenila korak nazaj, kakor pa korak naprej... Zato naj bi naši napori po ustanovitvi banovine Hrvatske morali iti za to, da najdemo pravilno rešitev, ki bi nam zagotovila skladno sodelovanje in obstoj banovine Hrvatske v urejeni ter močni Jugoslaviji.« — Sodimo, da bi bila taka rešitev v resnici le polovičarska, ker vsa kriza jugoslovenskega političnega življenja skozi vseh 20 let izhaja iz centralističnega duha, ki je doslej vladal v naši državi in zoper katerega so se 20 let bojevali ne le Hrvati, ampak tudi Slovenci. Mislimo pa, da centralizem tudi za povprečnega Srba ni nikak blagoslov, kakor bi rad videl g. dr. Lazarevič.

Zavest, da smo drug na drugega navezani

Belgrajska »Samouprava« prinaša članek, ki med drugim naglašja: »Srbi, Hrvati in Slovenci v naši državi so vsak v svoji preteklosti imeli tudi vsak svoje politične atavizme. Ti atavizmi se danes zdravijo s pomočjo reorganizacije državnega življenja. Zdravijo se posredno, ne pa več neposredno, kakor nekdaj. Prav iz te posrednosti pa izhajajo zdravi temelji. Moral je nastopiti čas, ko se napake več ne prikrivajo, ko se napake preteklosti ne hvalijo, da pa se Srbi, Hrvati in Slovenci vedno bolj zavedajo, da drug drugemu ni življenja druge kakor pa v skupni hiši. To se danes čuti na vseh koncih in krajih naše države brez ozira na krajevne težave.«

Predavanje o federaciji Jugoslavije

V Novem Sadu je predaval znani profesor Gjordje Tasić o pojmu in smislu federacije v zvezi s preureditvijo Jugoslavije. Prof. Tasić je naglašal, da je pri nas zdaj prav posebno treba mnogo govoriti o federaciji, ker je ta sistem državne ureditve pri nas še malo znan ter je mogoče o njem slišati mnogo napačnih sodb. To nepoznavanje pojma federacije je pri nas nastalo zaradi posebnih razmer, ki so vladale zadnjih 20 let. Čeprav so drugi narodi s svojimi državami dosegli velik napredek prav zaradi tega, ker so bile federativno urejene, se pa pri nas o federativnem sistemu ni smelo govoriti, najmanj pa javno razpravljati. Federacija se imenuje sistem raznovrstnega v enotnosti, v kateri imajo posamezni deli svojo samostojnost, da bi prav toliko, kolikor sebi, služili tudi celoti. To je idealna slika, kakor bi moralo biti, ter je njen predpogoj skladnost splošnih in posebnih interesov.

Položaj Bosne in Hercegovine v prihodnje

»Muslimanska svijest« je ob sklepih odbora JRZ za drinsko banovino prinesla članek, kjer je med drugim naglasila, da se kažejo znamenja, iz katerih je mogoče sklepati, da v srbskem delu vlade ne vztrajajo več na razdelitvi države le v tri avtonomne enote. List trdi, da kaže, da v vladi nameravajo poskusiti vprašanje Bosne in Hercegovine vsaj delno rešiti v duhu muslimanskih zahtev, katere zadnje čase vedno bolj podpirajo tudi Hrvati in ki so jih zadnje čase začeli razumevati tudi Srbi v Bosni in Hercegovini, česar do sedaj ni bilo.

Razmere v dalmatinski HSS

Splitsko glasilo HSS, »Hrvatski glasnik«, prinaša članek o sporih v vrstah pristavev HSS v Dalmaciji ter med drugim pravi: »Ko smo pisali o govoru glavnega tajnika dr. Jurija Krnjevića, ki ga je imel na zborovanju Seljačke sloge v Zagrebu, kjer je glavni tajnik HSS ostro in ogorčeno nastopil zoper osebne spore posameznih pristavev stranke, ker to povzroča razdor med pristavi sploh, tako da je že mnogo okrajev, ki se postavljajo s svojo hrvatsko zavednostjo in svojo vdanostjo hrvatski narodni stvari, v katerih pa se po ustanovitvi banovine Hrvatske ne govori nič drugega več, kakor le to, kdo je za koga, ali je kdo pristava tega ali onega prvaka. Ko smo to pisali, smo imeli pred očmi razmere v mnogih krajih dalmatinske Hrvatske, kjer se je to zlo tako razpaslo, da je bilo narodno vodstvo prisiljeno večkrat pošiljati svoje odposlance, preiskovat razmere ter izglajevati medsebojne spore.«

Člani SDS ne morejo biti v »Srpskem klubu«

Novosadski list »Dan« poroča o seji izvršilnega odbora SDS v Belgradu ter navaja med drugim s te seje to le podrobno: »Na tej seji SDS so obravnavali tudi to le zanimivo vprašanje. Zvedelo se je namreč, da se je nekaj članov SDS vpisalo za člane Srbskega kulturnega kluba. Kakor nam poročajo, je izvršilni odbor SDS zavezal stališče, da je članstvo v tem klubu nezdržljivo s članstvom v samostojni demokrati stranki. Nekateri člani odbora so bili teh misli, da gre v tem primeru za dve docela različni ideologiji ter za naziranje, ki je nasprotno političnemu programu SDS. Zato ne bi bilo logično, ko bi bil kdo istočasno član SDS in Srbskega kulturnega kluba ob enem. — Sklenjeno je nato bilo, da bodo vsi člani SDS, ki so v dobri veri pristopili Srbskemu kulturnemu klubu, povabljeni, naj istopijo iz tega kluba, če žele še dalje ostati člani SDS.«

Osebnosti novice

Belgrad, 10. apr. m. Upokojena sta pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani Matija Renčelj in Alojzij Jerić, oficila 8-3 skup.

Anketa o grafični obrti

Zoper državna tiskarska podjetja

Belgrad, 10. aprila. m. Na povabilo trgovskega ministra je bila danes v obrtni zbornici anketa, ki so se je udeležili zastopniki trg. ministrstva pod vodstvom načelnika dr. Mišića, potem zastopniki Organizacije tiskarnarjev iz vse države, zastopniki lastnikov listov, zastopniki delavske grafične organizacije, zastopniki papirnega monopola in zastopniki vseh ministrstev, ki se jih ta anketa kakor koli tiče.

Organizacija tiskarnarjev in organizacija grafičnih delavcev sta pripravili za predsejo obširno in dobro utemeljeno epomenico, v kateri predvsem zahtevata, da se za ureditev neznosnih razmer v tiskarski stroki sledeče ukrepe:

1. da se zapre vse tiskarne po državnih uradih;
2. da se hišne, industrijske in zavodske tiskarne pokorijo predvsem veljavnim zakonskim določilom, ki veljajo za vse državne tiskarne;
3. da se zapre vse one številne tiskarne, ki sploh nimajo dovoljenja za obratovanje;
4. da se izdajanje dovoljenj za nove tiskarne čim bolj omeji in da se pri izdajanju dovoljenj izločijo vsi vidiki, razen na podlagi sodelovanja po ugotovljenih krajevnih potrebah;
5. da se v eporazumu s predstavniki tiskarn in delavstva objavijo minimalni ceniki tiskarskih izdelkov, ki bi onemogočili nelojalno konkurenco;
6. da državna grafična podjetja, ki bodo še obstojala, nikakor ne smejo biti zgrajena na bazi konkurence s privlačnimi podjetji;
7. da morajo državna grafična podjetja zaposlovati delavstvo pod istimi pogoji kakor zasebna;
8. da se preneha z veščevanjem monopolskih tiskarn itd., kakor je sedaj državna tiskarna;

kor je sedaj državna tiskarna; 9. da se v državne tiskarne ne sprejemajo grafični učenci; 10. da se takoj ustavi delo v grafičnih delavnicah po kazenskih.

Na podlagi obširne in dobro utemeljene epomenice se je pričela ostra debata, v kateri so sodelovali predstavniki delodajalcev in delojemalcev. Končni rezultat današnjih razgovorov je pokazal, da so vse člani ankete soglasni v tem, da državna tiskarska podjetja v današnji obliki silno škodujejo zasebnim grafičnim podjetjem. Isto tako vsi priznavajo, da vseh državnih grafičnih podjetij zaradi narave nekaterih poslov ni mogoče ukiniti. Dalje so vsi soglašali v tem, da je nujno potrebno sodelovanje vseh prizadetih, da čimprej pripravijo uredbo, ki bo točno določala kompetence in delo državnih tiskarn.

Posebno ostra debata se je razvila o vprašanju nove državne tiskarne v Belgradu, ki bo v kratkem popolnoma dograjena. Zastopniki zasebnih podjetij so s številnimi dokazili nerentabilnost državnih tiskarn in kritizirali velike vsote, ki so se že in se še bodo investirale v novo državno tiskarno, ne da bi bilo kaj upanja, da bi ta tiskarna donosala kakšne gnotne koristi. Na podlagi točnih števil so zastopniki zasebnih tiskarn dokazali, da lahko zasebne tiskarne vsak čas izdelke, ki jih zdaj kot monopol izvršujejo državne tiskarne, izdelajo v isti kvaliteti do 70 odstotkov ceneje kakor državna tiskarna.

V Novi Sad spet vdrla voda

Belgrad, 10. aprila. m. Snoči je okoli 10 zvečer zopet voda poplavlila del predmestja Novega Sada. To pot je voda prebila nasip Kanala kralja Aleksandra in poplavlila okoli 40 hiš. Ta nasip je bil že prej slabo zgrajen, vendar nihče ni pričakoval nesreče s te strani. Zato je v mestu nastal velik strah, ko so naenkrat začele piskati sirene in biti plat zvona. Posebno velika panika je nastala med prebivalci predmestja, ko je začela voda vdirati v hiše.

Ljudstvo je prestrašeno bežalo iz hiš proti središču mesta. Takoj je bilo poklicano vojaštvo in policija, da pomagata reševati premočnine iz deročee vode. Vse mesto je bilo alarmirano. Delavstvo pri železniškem nasipu na progi Novi Sad-Subotica je bilo takoj poklicano na nasip Kanala kralja Aleksandra, da zajezijo z novih nasipom vdiranje vode v predmestje. Voda je razdejala nasip v dolžini 10 m ter ga ni bilo mogoče popraviti. Zato so oblasti sklenile podreti del nasipa v Kanalu kralja Aleksandra z druge strani Kanala, kjer so obširna zemljišča in tako preprečiti vdiranje vode v Novi Sad.

Delavstvo in meščani so delali vso noč. Proti jutru so mogli zamašiti luknjo na nasipu proti mestu in s tem odvrtiti veliko nevarnost za Novi Sad. Voda iz Kanala se je skozi porušeni nasip razlila po močvirju na nasprotni obali.

V Belgradu Donava in Sava še vedno ogrožata Zemun in savski del Belgrada. Voda se še

vedno pretaka po belgrajskih ulicah ob Savi. Na stotine kleti in skladišč v teh ulicah je polnih vode, kar povzroča velik smrad. Mestna zdravstvena oblast je potrebno ukrenila, da prepreči morebitne bolezni in epidemije.

Donava do Belgrada še vedno upada, povprečno za 8 do 10 cm, od Belgrada dalje pa je zaradi naraste Save Donava narasla za 2 do 3 cm. V gornjem delu Donave, kjer voda upada, se razlita vode iz poplavljenih zemljišč spet stekajo nazaj v Donavo.

Obrnovenac, 10. aprila. AA. Danes je prišel minister za ljudsko telesno vzgojo Jevrem Tomić v okraj posavski, da bi pregledal poplavljen kraj. V samem Obrnovenicu je pod vodo 250 hiš, v Zatreju 100 hiš, državne zgradbe in zgradba rečne plovbe. Voda je izpodjedla tudi številne hiše, da so se porušile. V Zatreju je ministra sprejela skupina kmetov z županom na čelu. Minister Tomić je dal županom 1500 din kot svoj prispevek za poplavljenec, obenem pa je minister izjavil, da bo vlada dala še večjo pomoč poplavljenecem. Minister Tomić je tudi rekel, da so na konferenci v Novem Sadu pred nekaj dnevi izdelali načrte za učinkovito obrambo pred povodnjami v vsej državi.

Belgrad, 10. aprila. AA. Kmetijski minister Čubrilović je v spremstvu svojega pomočnika odšel v Novi Sad, kjer si je ogledal od poplav poškodovane kraje. Obenem bo izdal potrebna navodila za oodolitev pomoči poplavljenecem.

Uradno nepotrjena poročila o pomorskih bitkah

Nadaljevanje s 1. strani

Stockholm, 10. aprila. t. Reuter: Radio v Stockholmu objavlja, da so angleške morske sile pri Arendalu v borbi z nemškimi vojnimi ladjami.

Nadalje poroča, da je norveška križarka »Olaf Trygvanson« pri Hortenu potopila nemški rušilec.

Iz Gottenburga poročajo, da je še ob 7 zvečer pomorska bitka bila v najhujšem razvoju. Opazovalci so s švedske obale videli, kako sta se potopljali 2 veliki vojni ladji. Ni bilo mogoče razbrati, čigave so bile. Tudi letalstvo je udeleženo pri bitki. Ribiške ladje so v bližini pripravljene, da rešujejo mornarje.

London, 10. apr. AA. Havas: »Daily Express« poroča iz Stockholma, da so štiri nemške križarke zaprte pri Trondhjemu. Angleška mornarica je preprečila križarkam, da bi izplule. V fjordu Oslo je istokotno zaprtih več nemških vojnih ladij. V Stockholmu je prispela vest, da je bila pri Narviku potopljena neka nemška križarka, druga nemška križarka pa je nasleda ob plitvini.

Angleške letalske sile so izvršile snoči več napadov na nemške križarke v fjordu Bergen. Ena nemška križarka je poškodovana. Angleško letalsko ministrstvo poroča, da so se vsa angleška letala vrnila v svoja oporišča.

London, 10. aprila. AA. Reuter: Dosledaj še niso znane podrobnosti o vsem obsegu pomorske bitke in da bodo objavljene verjetno še noč. Prav tako niso znane še niti sovražne izgube. Po poročilu iz Stockholma se je potopila ena nemška križarka. V vodah južne Norveške je neka angleška podmornica torpedirala nemško križarko, ki se je očividno potopila.

London, 10. aprila. AA. (Reuter). Na uradnem mestu se izve, da so britanski bombniki jutraj z uspehom bombardirali nemške križarke, ki se nahajajo v pristanišču Bergen. Čim so se bombniki pojavili, so z nemških križark začeli streljati, vendar pa se je letalom posrečilo, da so vrgla silno težko bombo na nemško križarko, dočim je bila druga nemška križarka znatno poškodovana zaradi eksplozije. V luki se nahajata dve veliki nemški križarki in dva rušilca. Zadata nemška križarka pripada tipu velikih križark Köln. Vsi britanski bombniki so se vrnili nepoškodovani v oporišče.

Stockholm, 10. aprila. AA. (Reuter). Po neki vesti iz Lysekila na zapadnem Švedskem je bila včeraj ob zahodni švedski obali torpedirana 7000-tonska nemška ladja »Amasis«.

London, 10. aprila. AA. Po vesteh, ki so se snoči širile po Nizozemskem, je bila potopljena nemška čezoceanska ladja »Bremen« s 1300 ljudmi.

Med nemškimi letali in angleškimi ladjami

Berlin, 10. aprila. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljništvo je izdalo naslednje dopolnilno poročilo:

Sporočamo, da je ugotovljeno, da je nastala v severnem delu Severnega morja borba med nemškimi letali in zavezniškimi ladjami in da sta bili z bombami težkega kalibra zadeti dve sovražni ladji vsaka po trikrat in da sta bili zadeti

Politične novice iz Belgrada

Belgrad, 10. aprila. m. Po večerajšnji politični konferenci v predsedstvu vlade, na kateri so v glavnem razpravljali o vprašanju SUZOR-ja v Zagrebu, so danes posamezni ministri v glavnem bili zaposleni z resornimi posli v svojih kabinetih. Dr. Maček je imel v teku dneva daljši razgovor s predstavnikom trgovskega oddelka banovine Hrvatske dr. Lammerjem. Potem je dr. Maček sprejel nemškega poslanika na našem dvoru von Heerena, ki mu je ob tej priliki izročil visoko odlikovanje nemškega orla, s katerim ga je odlikoval nemški kancler Hitler. Sicer pa v Belgradu danes ni bilo večjih političnih dogodkov.

JRZ je sklicala za nočjo več sestankov posameznih pododborov, tako tudi mestni odbor strankine mladinske organizacije. Podobne zborovanja so napovedali tudi demokrati, ki so imeli nekaj takih sestankov tudi snoči. Na njih je govoril prvak demokratske stranke Božidar Vlačić, ki je prišel tudi na sestank demokratske akademске mladine. Člani radikalnega glavnega odbora so se danes v glavnem mudili pri predsedniku Aci Stanojeviću, ki je snoči prispel v Belgrad in se bo nadalje zdravil v kliniki dr. Antića.

Akademski pevski zbor v Belgradu

Belgrad, 10. apr. m. Po uspelem koncertu v Sarajevu na tokratni turneji po državi so davi pod vodstvom dirigenta g. Marolta prispeli v Belgrad člani Akademiske pevškega zbora. Na postaji so jih sprejeli in pozdravili zastopniki obeh tukajšnjih slovenskih društev. V teku dneva so pevci ogledali znamenitosti naše prestolnice. Med drugim so popoldne obiskali tudi tiskarsko podjetje »Vremena«. Zvečer so priredili v veliki dvorani Kolarčeve univerze koncert pesmi slovenske romantike. Za koncert je vladalo v vseh tukajšnjih krogih veliko zanimanje in so se ga udeležili najvišji zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter diplomatski zbor.

Pevci potujejo jutri zjutraj v Niš, kjer prirede svoj tretji koncert na sedanji turneji. Četrty koncert bo naslednji dan v Skoplju in bo z njim zaključen njihov sedanji pevski obhod po južnem delu države.

Kmetijski minister pred sodiščem oproščen

Banjaluka, 10. apr. m. Pred tukajšnjim okrajnim sodiščem je bila danes razprava proti kmetijskemu ministru dr. Branku Čubriloviću o tožbi, ki jo je proti njemu vložil politični pokret »Zbor Dimitrija Ljotića zaradi žalitve časti. Razprava, na katero kmetijski minister ni prišel in tudi zanj ni imenoval svojega zastopnika, je bila tajna. Sodišče je izreklo oprostilno razsodbo.

Seja Zveze Industrijev

Dne 10. t. m. popoldne je bila plenarna seja uprave Zveze industrijev za dravsko banovino. Seji je predsedoval predsednik Zveze industrijev g. Avgust Praprotnik, ki je v svojih uvodnih besedah poudaril stališče industrije k davčni reformi.

Sledilo je obširno poslovno poročilo, katero je podal glavni tajnik dr. Adolf Golja. Poslovno poročilo, se obširno bavi z vprašanjem industrijskih surovin ter omenja zlasti razmeroma uspešno zaključena pogajanja z organizacijo italijanske tekstilne industrije v Milanu zaradi izvršitve starih zaključkov za dobavo bombažne preje iz Italije. Zaradi enakomerne razdelitve bombažne preje domače proizvodnje na vse domače tkalnice se vrše razprave v okvirju nedavno ustanovljenega posvetovalnega odbora za tekstilno stroko pri ministrstvu za trgovino in industrijo ter se bo najbrže že s 1. majem t. l. pričelo z dodeljevanjem preje posameznim domačim tkalnicam. Poslovno poročilo se bavi nato s težavami pri uvozu in izvozu ter omenja zlasti težave, ki jih ima naša eksportna industrija glede dostavljanja vagonov za izvoz. Posamezna podjetja imajo tudi težave zaradi pomanjkanja bencina. Poročevalec obravnava nato davčno reformo od meseca decembra t. l. ter najnovejšo davčno novelo. Kar se tiče povišanja skupnega in luksuznega davka, je industrija zlasti prizadeta po onih določbah, ki obremenjujejo vmesne proizvode, ki se v podjetju samem predelajo v končni izdelek. Nove izvozne carine na predelan le utegejo našemu lesnemu izvozu škodovati. Zlasti se je prezroč, da pri že storjenih zaključkih izvozne carine ni možno prevaliti na kupca. Končno se bavi poslovno poročilo z nameranim povišanjem železniške tarife in to baš v času, ko skuša država z uvedbo kontrole cen za jeziti draginski val.

Hrvati največ sodelujejo

Na zborovanju HSS v Osijeku je govoril hrvatski poslanec dr. Ziga Scholl, ki je med drugim dejal: »Danes lahko rečemo, da zdaj mi Hrvati najbolj sodelujemo pri vodstvu državne politike. «Nato je govoril o banovini Hrvatski ter o njenem proračunu ter dejal, da so Hrvati na področju svoje banovine dosegli svojo narodno suverenost. Glede pobiranja davkov je dejal, da mora biti navdušen vsak Hrvat, ker so davčne uprave v rokah hrvatskega bana.

35 morskih milj (1 milja meri 1852 m). »Blücher« je nosil tri letala. Posadka šteje 1000 mož.

»Karlsruhe«

»Karlsruhe« spada v vrsto manjših križark, ter je bila spuščena v morje leta 1927, dograjena za službo pa leta 1930. Istega tipa so še križarke »Leipzig«, »Nürnberg«, »Köln« in »Königsberg«. Ladja ima 6000 ton, dolga je 169 m, razvija 65.000 konjskih sil, kar ji omogoča največ 32 milj na uro. Posadka šteje 570 mož. Oborožena je bila z 9 topovi po 150 mm, 4 protiletalskimi topovi po 88 mm, 8 protiletalskimi topovi po 37 mm in 21 torpednimi cevmi.

»Hunter« in »Hardy«

Angleški rušilec »Hunter«, ki se je potopil v bitki pri Narviku, je imel 1340 ton. Zgrajen je bil leta 1935. Imel je 145 mornarjev. Rušilec »Hardy«, ki je nasadel, je imel 1500 ton in 175 mornarjev. Zgrajen je bil prav tako leta 1935. Obe ladji sta bili oboroženi s 4 topovi po 121 mm in 8 topovi manjšega kalibra. Poleg tega je vsaka ladja imela tudi po osem torpednih cev.

Gafencu v Rim!

Rim, 10. aprila. b. Danes se je tukaj zvedelo, da bo jutri zjutraj romunski zunanji minister Gafencu prišel v Rim. Njegov obisk so sprejeli v nemških političnih krogih z velikim iznenadjenjem.

»Blücher«

»Blücher« spada v vrsto najmodernejših nemških križark. Ladja je bila spuščena v morje junija 1937 ter je službo nastopila popolnoma izgotovljena proti koncu leta 1938. Nemčija ima tri slične križarke, ki nosijo imena »Admiral Hipper«, »Prinz Eugen« in »Blücher«. Vsaka ima po 10.000 ton prostornine, njih oborožitev pa je v glavnem 8 topov po 203 mm in 12 protiletalskih topov po 105 mm ter 24 cevi za torpede. Njihova hitrost je

Kako je Nemčija izkrcala svojo vojsko na Norveškem

V civilno obleko preoblečeni mornarji in vojaki...

London, 10. aprila. t. Reuter: V Londonu so z zadovoljstvom vzeli na znanje poročila italijanskega tiska o načinu, kako so Nemci zasedli nekatera norveška pristanišča, kajti s tem je potrjena trditev Chamberlaina, da so Nemci že dolgo pred polaganjem min po angleških in francoskih pomorskih silah pred norveško obalo imeli v načrtu in pripravljali napad na Norveško. Italijanski listi namreč trdijo, da Nemci po norveških pristaniščih niso izkricali rednih čet, marveč so to bile neredne čete, sestavljene iz Nemcev, ki so prebivali že dolgo na Norveškem in ki so na prvo iz Berlina izdano povelje oblekli uniforme in odšli na odredjena jim mesta, ter potem nastopili kot nemško vojaštvo, ki je prišlo zasedati norveško ozemlje.

V Londonu tudi zanikajo resničnost nemških poročil, da se je norveška vlada že začela pogajati z Nemčijo. Tudi ni res, pravijo v Londonu, kar nemška propaganda navaja kot zasedbo norveškega ozemlja. Kajti časna prisotnost nekaterih nemških vojaških enot v norveških pristaniščih še ne pomeni, da ima Nemčija dejansko oblast v deželi. Treba je počakati vojaških dejanj, ki so se začela in ki bodo prinesla dokončno odločitev, kako daleč je nemška zasedba zadela Norveško.

V Oslu

London, 10. aprila. t. Reuter. Nocoj je prišlo semkaj prvo poročilo očitovca, ki je prisostvoval nemški zasedbi norveške prestolnice in je potem z velikimi težavami srečno pobegnil čez švedsko mejo. V mesto je vkorakalo 1000 Nemcev, oboroženih z najtežjim orožjem, z ročnimi in še večimi strojnimi in vsestransko prepasani s pasovi za municijo. Na ulicah je bilo mnogo ljudi, ki so nemo opazovali ta prizor. Nemci so vkorakali ob 3 popoldne. Prebivalstvo je bilo še vse prestrašeno, ker ni moglo zapopasti, kaj prav za prav se dogaja. Že zgodaj zjutraj so brneli nemški bombniki nad mestom in so metali bombe, ki so napravile sicer malo škode, a so seale strah in trepet med prebivalstvom. Nekatera letala so tudi s strojnimi preganjala ljudi v predmestjih. Na letališče je priletelo 50 nemških bombnikov. Od tamkaj je bila poslana v mesto grožnja, da bodo vse mesto takoj spremenili v prah in pepel, ako se hitro ne vda in sprejme nemško zasedbo. Opoldne je bilo vse v begu. Vlaki so vozili ljudi iz mesta proti severu, avtomobili in avtobusi so jih prav tako prevažali v ogromnih procesijah. Vse je bilo iz sebe zaradi hitrosti dogodkov. Kje so si Norvežani mogli predstavljati, da jim bo nesreča kar z neba padla in kar čez noč Nemški letalci so vse popoldne rjaveli nad prestolnico, očitno z namenom, da sejejo strah in grozo. Imenovani je na lastne oči videl, ko so popoldne začele padati bombe v predmestje z velikanske višine.

Iz Osla dalje

Stockholm, 10. aprila. b. V tukajšnjih krogih se poroča, da nemške čete korakajo proti Elverumu v bližini Hamara, kjer se je do sinoči nahajala norveška vlada. Norveška vlada je snoči odpotovala v neznano smer. S švedsko-nemške meje se poroča, da so opazili več nemških letal, ki so preletela švedsko ozemlje. Švedski časopisi poročajo, da je v pouličnih bojih v Oslu padlo 120 Norvežanov, medtem ko so Nemci izgubili 400 ljudi.

V Trondhjemu

Helsinki, 10. aprila. AA. Havas: Finski radio objavlja podrobnosti o zavzetju Trondhjemu. Čim so se Nemci izkricali, so takoj odšli proti zgradbi britanskega konzulata, kjer so ujeli konzula in osebe. Pri tem je sodelovalo 1200 vojakov, ki so vkorakali v mesto ob 6 zjutraj. Ta čas so letala letala nad mesto. O priliki zavzetja Osla je padlo 6 norveških vojakov. Oslo ni bil bombardiran iz zraka, temveč je uničeno samo letališče. Na Finskem menijo, da že sam odhod norveške vlade iz Osla v Hamar jasno govori o sklepu norveške vlade, da se bo upirala napadalcu. To je možno skle-

Angleži in Nemci na Donavi

Bukarešta, 10. apr. c. V romunskem pristanišču Giurgiu je bilo te dni več angleških ladij, ki so prišle po nafte. Gorivo so rabile za to, da bi lahko nadaljevale svojo pot naprej po Donavi. Poveljnik tega trgovskega brodovja 8 ladij je izjavil oblastem, da prevaža tovar konzerv v podonavsko državo. Vendar pa se je romunskim oblastem zdelo sumljivo, zakaj bi toliko angleških ladij moralo voziti tak tovar konzerv v Podonavje. Romunske oblasti so izvedle pregled parnikov in ugotovile, da posadka izjavlja, da mislijo ladje pluti samo do železnih vrat, dočim je poveljnik brodovja poudarjal, da bodo ladje šle še naprej v ostale podonavske države.

Nato so romunske oblasti preiskale ves tovar in ugotovile, da niti na eni ladji ni bilo tistega blaga, kot je to navajal poveljnik brodovja. Pač pa so bile ladje polne dinamita, avtomatskega orožja, strojin in lahkih topov. Ves tovar so takoj nato izkricali v Giurgiu, nakar so ga na tovornih avtomobilih previdno prepežali v vojaška skladišča, ki so okoli Bukarešte.

Povsod je to odkritje vzbudilo silno zanimanje kajti nikakor si niso mogli razlagati, zakaj je bilo na ladjah toliko dinamita. Širi se govorica, da so Angleži s tem dinamitom hoteli podminirati skale v železnih vratih. Eksplozije bi bile tam takšne, da bi poslej plova skozi železna vrata ne bila več mogoča. Nemčija ne bi mogla več uparati ničesar po Donavi.

Romunske oblasti ne marajo dajati nikakih pojasnil o teh ukrepih, pač pa poudarjajo, da bo romunska vlada storila vse, da ne bo mogel nikdo kršiti romunske nevtiralnosti.

Iz drugega vira pa se je izvedelo, da že več tednov traja huda borba med tajnimi odposlanci obeh vojskujočih se taborov ob ustju Donave in na bolgarskem obrežju okoli Varne. Zavezniki hočejo na vsak način preprečiti Nemcem, da bi petrolej, ki ga po Črnem morju dovajajo iz Batuma, lahko spravljali v rezervarje okoli Varne. Zastopniki drugega tabora pa zopet skušajo preprečiti vso plovo baze zaveznikom ladjam ob bolgarski obali in po Donavi. Tako se je v zadnjem času večkrat zgodilo, da so na angleških parnikih zaporedoma eksplodirali pekleni stroji in Angličji trde, da je pred kratkim priplul v Varo po Donavi nemški parnik poln peklenih strojev.

pati tudi po tem, da je zgrajena med Oslom in Hammerjem močno utrjena črta, na kateri se bodo Norvežani branili.

V Narviku

London, 10. aprila. AA. Stefani: »Daily Herald« je izvedel, iz obiska na Švedskem, da so norveško luko Narvik zavzele nemške vojske in pomorske sile v 25 minutah, pa čeprav je bilo na morju slabo vreme. Vojaki in prebivalstvo niso dali nobenega odpora. Nemci so prijeli častnika Julia Romilija, nečaka Churchilla, ki se je nahajal v mestu. Mislijo, da se je operacij udeležilo okrog 2000 nemških vojakov.

Norvežani se upirajo

Malmö, 10. aprila. t. (Reuter.) Norveške čete so se zakopale pri Elverumu, kakšnik 120 km severno od Osla in se tamkaj upirajo nemškim poskusom prodiranja. Razvijajo se vedno večje borbe.

Norveška se pogaia?

Stockholm, 10. aprila. AA. Reuter: Po vesteh norveške časopisne agencije, ki so davi prispele v Stockholm, se Norveška pripravlja pogajati se z Nemčijo. Ta poročila pravijo:

Norveški parlament je zasedal minulo noč v malem mestecu Elverumu vzhodno od Hamara, kjer se nahaja norveška vlada. Parlament je dal svoj pristane na predlog vlade, da se imenuje odbor treh članov, ki se bo pogajal z nemškimi oblastmi po načrtu, ki ga je izdelal norveški ministrijski predsednik. Parlament je za člane tega odbora odredil dva bivša ministrsta predsednika Lika in Movinkela. Predsednik Stortinga Hangro je izjavil, da je vlada zahtevala od parlamenta pooblastilo, da imenuje tri nove ministre brez listnice in da izvaja potrebne ukrepe, ki jih predloži naknadno parlamentu v odobritev. Dodal je, da parlament ne more biti razpuščen, da bo pa potrebno imenovati gotovo število članov parlamenta, ki se bodo lahko hitro sestali na posvetu z vlado, kadar bi bilo to potrebno. Parlament je ta predlog sprejel ter izvolil iz svoje srede poseben odbor predstavnikov vseh strank. Predsednik vlade Nigardsvolt se je zahvalil poslancem za zaupanje, ter jih pozval naj delajo med ljudstvom na to, da ostane hrabro v teh težkih časih. Prepričan je, da je dejal predsednik vlade, da ljudstvo želi isto kot parlament in vlada. Na koncu so vsi poslanci zapeli narodno himno. Seja parlamenta je bila nato končana.

Helsinki, 10. aprila. AA. Havas: Ko je zankal vesti o pogajanjih med Norveško in Nemčijo, je finski radio sporočil, da je norveška vlada po svojem predsedniku izjavila o priliki seje parlamenta v Elverumu, da je Norveška odločena nadaljevati z borbo za svojo nedotakljivost in neodvisnost. Parlament je soglasno odobril ta sklep.

Na Danskem

že omejitve živeža in petroleja

London, 10. aprila. t. Reuter: Kodanjski radio, ki je sedaj pod nemškim nadzorstvom, je po noči objavil, da se bodo nemške čete, ki so zasedle Danskem posluževale posebnih nemških denarnih nakaznic kot plačilno sredstvo na Danskem. Nemškim vojakom je strogo prepovedano, posluževati se nemških bankovcev pri plačilih na Danskem. Razmerje je bilo določeno tako, da veljata dva danska kronerja za 1 nemško kreditno marko. Nemška oblast je dala podrejenim edincam dovoljenje, da po potrebi določene stvari tudi prisilno odvzamejo proti takojšnjemu pismenemu potrdilu, ki ga bo višja vojaška oblast takoj izplačala, kakor hitro ji bo predloženo. Nemške vojaške oblasti so predpisale obsežne omejitve glede uporabe petroleja, bencina ter se nekaterih življenjskih potrebščin. Promet po nekaterih železniških progah je do nadaljnjega ustavljen.

Snoči je imela danska vlada sejo, na kateri je predsednik vlade Stauning izjavil, da se je Danska morala podvreči sili in je sprejel nemški ultimatum samo za to, da bi deželi bilo prizanešeno in bi ne trpela toliko, kot je trpela Finska ali Poljska.

Še vedno se pred kraljevsko palačo in pred poslopji ministrstev zbirajo ogromne množice ljudstva, ki ne more razumeti, kaj se je zgodilo. Ljudstvo je molčeče in je pogled na te velike, tihe množice, ki se počasi in tiho premikajo po ulicah, pretresljiv.

Svedska bo nevtralna, a se bo branila če bo napadena

Stockholm, 10. aprila. Včeraj se je ob 11.30 zbral parlamentarni odbor za zunanjo politiko pod predsedstvom prof. Undena. Nato je imela vlada dve seji, na kar je predsednik Hansson izjavil, da bo Svedska ostala strogo nevtralna tudi napram sedanjim dogodkom in da bo samo branila sebe z vso odločnostjo, ako bi bila napadena.

Nato je bila tajna seja švedskega parlamenta. Ko je bila seja končana, je ministrijski predsednik Hansson izdal uradno poročilo, ki je bilo potem prebrano po radiu, v katerem je rečeno,

»da je nemška vlada poslala švedski sporočilo, v kateri upa, da bo Svedska ohranila najstrožjo nevtralnost, ker Nemčija nikakor nima namena, da bi se dotaknila Švedske. Nato je švedska vlada — kakor pravi poročilo — odgovorila, da se bo držala najstrožje nevtralnosti, kakor je to v teku sedanje vojske izjavila že opetovano. Švedska vlada pa si pridržuje pravico popolne akcije, da ukrene vse, kar bi se pokazalo za potrebno, da to svojo nevtralnost napram vsakomur ohrani in brani.«

Listi v svojih komentarjih pravijo, da bo Svedska ostala pri miru, če jo ne bodo druge sile potegnile v vojno. Svedska nima nobene vojaške obveznosti nasproti Norveški in se more zaneesti tudi na svojo vojsko in mornarico, da lahko učinkovito brani svojo nevtralnost. Na drugi strani pa Nemčija nima nobenega interesa, da bi se Svedska razburjala, ker jo lahko oskrbuje z rudo in drugimi potrebščinami za vojno industrijo. Svedska bo imela v sedanjih vojni privilegiran položaj ter se nima nikogar bati. Seveda bo trpela gospodarsko kakor vse druge nevtralne dežele, ne bo pa postala vojno pozorišče, ker jo bo zdaj tuja sila v Norveški ločevala od vojnega pozorišča na zapadu, tako da se nima ničesar bati tudi ne od zapadnih velesil.

Anglija bo zasedla Islandijo in Faros otoke

London, 10. aprila. t. (Reuter.) V Londonu nimajo še nobenih podatkov o zadržanju Sovjetije do najnovejših dogodkov na Skandinavskem. Sedaj postaja umljivo, zakaj je Sovjetija tako sili, da je morala Finska pred v pogodbi določenim časom izprazniti odstopljeno ozemlje in zakaj so Sovjeti napram novi Finski zavzeli spet bolj robato stališče.

V Londonu odklanjajo vsako obvestilo glede Islandije in Faros otokov, ki, kakor znano, spadajo pod Dansko. Islandska vlada je baje sklenila, da zasedbe Danske ne prizna. Opazovalci, ki so jim prilike znane, trdijo, da ni nobene nevarnosti, da bi Nemčija hotela zasedati Islandijo in Faros-otoke, ker da so ta ozemlja za Nemčijo nedosegljiva. Zelo verjetno je, tako pravijo poučeni ljudje, da je že Anglija, ne da bi se ozirala na pravno stran tega vprašanja, storila vse potrebne korake, da prevzame Islandijo in Faros-otoke pod nadzorstvo svojega brodovja. Uradne izjave v tem bodo verjetno izdane v večernih urah po Churchill, ali pa jutri zjutraj.

Velika zaskrbljenost na Nizozemskem in v Belgiji

Nemčija dolži Anglijo in Francijo, da ju hočeta zasedati, ti dve pa obtožujeta Nemčijo istih namenov

London, 10. aprila. AA. Havas: Na včerajšnji seji zaveznikega vrhovnega vojnega sveta v Londonu niso razpravljali samo o položaju, ki je nastal po nemški invaziji na Dansko in Norveško, temveč so proučili tudi eventualne možnosti razširitve spopada s strani Nemčije, kar bi zavezniške prisililo, da tudi v tej smeri podvzamejo potrebne akcije.

V Londonu je vsem jasno in to največjima tomošnjim nizozemskim in švedskim krogom, da lahko Nemčija v najkrajšem času podvzame inicijativu tudi proti Nizozemski in Švedski in to na običajni način napada s silo, da bi s tem onemogočila zavezniškim, da bi ji delali ovire. Gotovo je, da so francoski in angleški ministri že sprejeli ukrepe, ki najboljšo odgovorjajo taki možnosti, kakor so že na zadnjem zasedanju vrhovnega vojnega sveta predvidevali nemški vpad v Skandinavijo.

Pariz, 10. aprila. t. Havas. V francoskih političnih krogih je vzbudila veliko nevoljo trditev, da pripravljata Anglija in Francija napad na Belgijo in Nizozemsko. Visoka francoska politična osebnost je k temu izjavila, da sta Anglija in Francija do sedaj vedno spoštovali nevtralnost malih držav, medtem ko je Norveška v teku dveh let že desetkrat napadla totalitarnih držav na male narode. Ista osebnost meni, da so takšne govorice namenjene, da prikrivajo nemške nakane glede Belgije in Nizozemske, ki jih misli Nemčija morda že v kratkem izpe-

Reykjavik, 10. aprila. b. Islandski parlament je razpravljal o položaju po zasedbi Danske. Prepričan se je, da danski kralj ne more več vršiti dolžnosti kralja Islandije in da bo do nadaljnjega prevzela islandska vlada kraljevsko oblast.

Vsakodnevna nega zob

mora postati za vsakega

človeka ravno tako samo ob

sebi umevna potreba kakor

redno umivanje rok.

Chlorodont
zobna pasta

ljati. Nemčija da je do sedaj svoje napade na male narode najprej opravičevala z izgovorom »da mora ščititi svoje nemške manjšine«, nato je izšla izgovor, da »si mora zavarovati svoj življenjski prostor«, najnovejši izgovor pa se glasi, da mora »male države vzeti pod svoje varstvo«.

London, 10. aprila. t. Reuter. Iz nemških virov prihaja trditev, da namerava sedaj Anglija nekako v odgovor na nemško zasedbo Danske in Norveške, zasedati Belgijo in Nizozemsko, da s tem prehliti Nemčijo, ki da ima enake namene. V angleških uradnih krogih to trditev proglašajo kot fantastično, da ji nikdo ne more verjeti. Morda pa je bila razširjena samo za to, da bi skrila nemške načrte napram drugim nevtralnimi državam.

Vojaški ukrepi na Nizozemskem

Amsterdam, 10. aprila. AA. Havas. Dejstvo, da je nizozemska vlada snoči takoj sklicala sejo, to je takoj po sprejetju novih vojaških varnostnih ukrepov, se tolmači tako, da smatra nizozemska vlada položaj za zelo resen. Na Nizozemskem se odkrito boje, da se vojna ne razširi in da tudi Nizozemska ne pride v vojno območje. V gotovih nizozemskih krogih izražajo na podlagi poročil iz nemških virov tudi bojazen, da bosta Francija in Anglija pristopili k vojnim ukrepom v tej smeri ter na ta način uravnovesili zavzetje Danske s strani Nemčije.

Govor lorda Halifaxa

Angleški odnošaji s Sovetijo odvisni od pomoči, ki jo nudi Nemčiji

London, 10. aprila. t. Reuter. Zunanji minister lord Halifax je imel na kosilu odbora za narodno obrambo govor, ki so ga poslušali vsi inozemski diplomatični predstavniki v Londonu. Na kosilu so bili tudi vrhovni poveljniki vseh treh vrst orožja, admiral sir Dudley Pound, maršal sir Cyril Newall in general sir Edmund Ironside. Zunanji minister je v svojem govoru dejal:

»Položaj je s političnega in vojaškega stališča še vedno zelo nejasen. Angleška vlada še ni mogla dobiti vseh poročil o razvoju dogodkov. Prihajajo poročila, da se je norveška vlada odločila, da se bo z Nemčijo pogajala, toda on ni v stanju povedati, če je to res ali ne. Ako bi se izkazalo, da se Norveška zares pogaja z Nemčijo, potem je prav gotovo, da bi zavezniške velesile to smatrale samo kot dejanje, ki ga je izsilil nemški pritisk in bi veljavnosti pogajanj ne priznale. Marveč bi se čutili še naprej obvezane, da na norveškem ozemlju pomagajo Norveški v njeni borbi proti napadalcu, kajti Anglija pod nobenim načinom ne more dovoliti, da bi Nemčija svojo vojaško silo raztegnila tudi na ta prostor Severnega morja.«

Lord Halifax je na to govoril o angleškem brodovju in je dejal: »Lahko mi verjamete, da naše brodovje ne spi. Toda vsa pojasnila o delovanju našega brodovja, v kolikor je to skladno

z vojaškimi interesi, bodo povedana nocoj, ko bo govoril prvi lord admiraltete Churchill in dal vse informacije do tega časa. Jutri bo o dogodkih obširno govoril pred parlamentom.

»Ni nam znano,« je nadaljeval Halifax, »iz kakšnih razlogov je Nemčija razširila vojno na skandinavske države. Ali je to storila zaradi naraščajoče notranje slabosti. Eno pa lahko rečem, da to, kar je storila, ne bo Nemčiji v prid. Anglija in Francija bi bili v zadnjih 6 mesecih lahko vsako uro zasedli Dansko in Norveško, ako bi bili hoteli. Toda tega nista storili. Nevtralne države bodo same ocenjevale moralne osnove postopanja obeh vojskujočih se taborov. Iz tega primera se bodo tudi druge nevtralne države naučile, da se bo danski in norveški primer ponovil tudi v njihovo škodo, ako ne bodo pravočasno zahtevale pomoči za obrambo svoje neodvisnosti. Dejstvo, da sta bili dve mali sosedni državi kot žrtve napada, popolnoma odgovarja dosedanjim načinom postopanja Nemčije, ki napade tiste, ki so najmanj sposobni, da bi se branili. Danska je bila prva, ki je lani sprejela nemško ponudbo, stavljeno skandinavskim državam, naj z njo sklene nenapadalni pakt, katerega prvi člen pravi da se Nemčija in Danska obvezata, da pod nobenim pogojem ne bosta šli v vojni druga proti drugi ali druga proti drugi vporabljal silo. Ta pakt naj bi veljal za dobo 10 let. Trajal je samo 10 mesecev...«

Norveška ni dala nobenega povoda za napad od nemške strani. Več pritožb bi bili lahko imeli Anglija in Francija proti norveškemu zadržanju. Ne smete verjeti, da bodo zavezniški večno potrpežljivo gledali, kako se ponavljajo krivični napadi na male narode. Niti nemški minister dr. Göbbels ne bo v stanju preprečiti svetovnega javnega mnenja, da sta bili Danska in Norveška napadeni zaradi tega, ker je Anglija položila mine pred norveško obalo, kajti vsakomur je jasno, da Anglija in Francija nikdar nista imeli namena napadati Danske ali Norveške. Narodi, ki ljubijo svobodo, bodo primerjali naše obnašanje z nemškim, in bodo rekli, da se mi ne obnašamo tako kakor ljudje, ki so se že odločili za samomor. Samo mir, kot ga zasledujejo zavezniški, bo narodom zanjimljivo svobodno življenje.«

Na koncu svojega govora je dejal: »So nekateri, ki bi radi, da bi s Sovjetijo iskali zblizanja. Na to vprašanje ne gledamo s stališča Poljske in Finske, marveč tudi s stališča našega največjega nasprotnika Nemčije, ki jo hočemo premagati. Naši bodoči odnošaji s Sovjetijo bodo odvisni od pomoči, ki jo bo nudila Nemčiji, naj si bo že iz kakršnih koli razlogov.

Italijansko mnenje o borbi med Anglijo in Nemčijo

Rim, 10. aprila. t. Havas: »Popolo di Roma« je napisal daljši članek o položaju na Severnem morju. Zelo so opazili, da je bil v tem članku lista, v katerega piše pogostokrat sam Mussolini, tudi stavek, »da bo Nemčija šele takrat obvladala prometne zveze na Severnem morju ter prometne poti z norveškimi pristanišči, kakor tudi pot na Atlantsko morje, kadar bo popolnoma uničila in potopila angleško brodovje.«

Bruselj, 10. aprila. AA. Belga: Kralj Leopold je sprejel v avdienco zunanjega ministra Spaaka.

Gospodarstvo

Ivan Podbregar:

Nova uredba o prevozu potnikov, prtljage in blaga na železnicah

V »Službenih novinah kraljevine Jugoslavije« št. 63-XX z dne 18. marca tega leta je objavljena nova »Uredba o prevozu potnikov, prtljage in blaga na železnicah«, ki prinaša pomembne reforme prevoznega prava za železnice v naši državi.

V okvirju prevoznega prava na državnih in zasebnih železnicah v naši kraljevini so bile v veljavi ob zedinjenju v posameznih delih naše države pravne norme, ki so se med seboj razlikovale. Značenje teh norm se je izvršilo z železniško-prometno uredbo z dne 1. oktobra 1925. leta, ki je še sedaj veljavna. V dobi petnajstih let uporabljanja te železniško-prometne uredbe pa so dobila v svetu že širok razmah kot novo prometno sredstvo letala, posebno pa avtomobili. Ta okolnost je povzročila znaten preobrat v prometu in gospodarski politiki posameznih držav in v veliki meri vplivala na mednarodne železniške prevoze. Pojav teh novih prometnih sredstev je zahteval, da se reformira prevozno pravo na železnicah v duhu nastalih novih prilik. Mednarodno prevozno pravo na železnicah se je prilagodilo novim prometnim in gospodarskim razmeram z mednarodnimi konvencijama o prevozu potnikov in prtljage ter o prevozu blaga z dne 1. X. 1928 in 1. X. 1938, dočim je ostalo prevozno pravo na železnicah v naši državi na stari podstavi. Zaradi tega je nastala neodoljiva potreba, da se tudi naše notranje prevozno pravo na železnicah preoblikuje v duhu prometnih in gospodarskih potreb.

Pod takimi okoliščinami je uvedena nova Uredba o prevozu potnikov, prtljage in blaga na železnicah z nalogo, da zamenja železniško prometno uredbo iz leta 1925. in da bo služila na polju prevoznega prava na železnicah kot sodobni pravni instrument v korist obsega narodnega gospodarstva, čuvajoč pa pri tem tudi koristi železnice kot prevoznika. S to novo uredbo se istočasno dopolnjuje tudi praznine v normativnih predpisih prevoznega prava na železnicah glede na tuzemski prevoz, ki so se pokazale pri praktičnem izvajanju železniško prometne uredbe iz leta 1925. Glede odnosa nove uredbe do mednarodnega prevoznega prava se poudari, da so odgovarjajoči predpisi uredbe skladni s predpisi mednarodnega prevoznega prava v tistih primerih, v katerih je bilo to mogoče glede na naše domače prometne in gospodarske razmere. Voden po prednjih načelih ter na podlagi pooblastila iz § 80., točke 10. finančnega zakona za leto 1939-40, je minister za promet izdal to novo uredbo, ki se uveljavi 1. oktobra 1940. leta. Z njo prestopi naše prevozno pravo na železnicah v novo razdobje svojega razvoja in napredka.

Reforme, ki jih prinaša nova Uredba o prevozu potnikov, prtljage in blaga na železnicah so največ v prid potnikom in gospodarstvenikom. Pri določanju olajšav je veljalo kot merilo, da so se potnikom in prevoznikom dovolili olajšani prevozniki pogoji v vseh onih primerih, kjer je to korist izkoriščanja železnice dopuščala. Istočasno je dosežena v najvažnejših odredbah nove uredbe, ki ima zakonsko moč, ona prožnost, ki dopušča brez dolgotrajnih formalnosti takojšnjo izpremembo odredb z naredbo ministra za promet. S tem je omogočena vsak čas prilagoditev odredb morebitnim izpremenjenim prometnim in gospodarskim razmeram. Da bi se interesirali, ki se poslužujejo železnice, seznanili z reformami nove uredbe, se v naslednjem navajajo najvažnejše olajšave, ki jih priznava omenjena uredba potnikom in prevoznikom, kot tudi vse one najvažnejše nove odredbe, ki so bile neobhodno potrebne v interesu napredka prometa in izkoriščanja železnice.

Nagli napredek zrakoplovstva in avtomobilizma je omogočil uvedbo rednih zračnih in avtomobilskih prog, kar je dalo povod železnici, da ustvari možnost za sodelovanje železnice s temi novimi prometnimi sredstvi. Zato določa nova uredba pravne osnove za tako imenovane kombinirane prevoze, po katerih se morejo prevažati

potniki, prtljaga in blago delno po železnici, delno pa po rednih avtomobilskih, plovnih ali zračnih progah. Poleg tega vsebuje nova uredba tudi še pogoje, na osnovi katerih more železnica prevažati blago popolnoma ali delno z avtomobilom sama ali pa po avtomobilskih podjetjih, ki so ustanovljena za ta namen. Ta možnost kombiniranega prevoza bo vsekakor koristno služila gospodarstvu.

Koristna prožnost v interesu gospodarstva in železnice je dosežena s tem, da more minister za promet brez vsakršnega zakonskega pooblastila izpremeniti priloge uredbe, tako n. pr. ekspresni list, tovorni list, predpise o predmetih, ki se pogojno sprejemajo za prevoz itd. To bo v korist posebno naši kemični industriji, ker bo spričo naglega napredka tehnike mogoče predpise o prevozu eksplozivnih, vnetljivih, strupenih, jedkih, ostudnih in kužnih snovi takoj prilagoditi nastalim novim potrebam.

Glede objavljanja povišanih tarif nudi nova uredba gospodarstvu pomembno olajšavo. Povišanja tarif in druga otežkočevanja prevoznih pogojev se morajo po novi uredbi objaviti najmanj mesec dni prej, preden se uveljavijo. Vendar pa more minister za promet ta rok pri povišanju potniških in prtljažnih tarif skrajšati na 8 dni, pri povišanju tarif za ekspresno blago ter za blago na 15 dni. Ta odstopke od pravila se pa mora šteti le za izjemo, toda za neobhodno potreben, da bi mogla železnica v primeru nepričakovane spremembe denarnih in drugih gospodarskih razmer pravočasno doseči ravnotežje med svojimi dohodki in izdatki. Enako ureditev določajo za mednarodni promet tudi mednarodne konvencije. Dosedanja železniško-prometna uredba določa za taka objavljanja samo rok 14 dni.

Nova uredba je uredila v korist potnikov tudi povračila vozne cene. Dosedanja železniško-prometna uredba vobče ne vsebuje odredb o tem ter se je zato moral uveljaviti zakon o vračanju, vterjavanju in opuščanju voznin, ki pa ima občutno

Posestne spremembe v Ljubljani in okolici

Zemljiškoknjižni urad okrajnega sodišča v tem mesecu je do 5. zaznamoval že 16 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 901.300 din. Zaznamovane so bile poleg manjših kupij tudi večje, tako:

Boštjančič Fran, posestnik v Babni gorici pri Skofelci je prodal gđ. Mariji Mavčevi iz Zelimlja, posestvo vl. št. 872 k. o. Rudnik, obstoječe iz hiše št. 16 v Babni gorici in travnika za 40.532 din.

Pogačar Anton, posestnik v Zgornji Šiški št. 84 je prodal Mariji Jenkovi, zasebnici, Ljubljana, Miklošičeva cesta 34, parcele št. 200/3, 193/3 in 195/2 k. o. Zgornja Šiška v skupni izmeri 1866 kv. m. za 70.000 din.

Pungaršek Andrej, ževljari na Viču je prodal Franciški Pirnatovi, posestnici Glinice, Tržaška cesta št. 109 parc. št. 175/11 k. o. Vič za 30 tisoč dinarjev.

Hrovat Marija, bivša blagajničarka v Ljubljani, sedaj posestnica v Novem mestu, je prodala Mariji Kalčičevi, soprogji pekovskega mojstra v Dravljah št. 250 parc. št. 28/7 in 28/8 k. o. Dravlje v obsegu 927 kv. m. za 30.500 din.

Lenčič Fran, posestnik, Ljubljana VII, Bregarjeva ulica št. 10, je prodal gđ. Ivanki Franičičevi, zasebnici v Kamniku, vila »Neptun« nepremičnino vl. št. 866 k. o. Zgornja Šiška (hiša in vrt) za 169.500 din.

Jerine Jože, posestnik v Dravljah, je prodal Arturju Mreviljevi, notarju v Logatcu in njegovi soprogji Milici parc. št. 176/2 k. o. Dravlje v izmeri 1326 kv. m. za 66.300 din. Ista kupca sta

strožje odredbe kakor pa nova uredba. Rok za zahtevke za povrnitev vozne cene v primerih, ko vozni izkaz ni bil uporabljen ali pa samo delno uporabljen, je po novi uredbi razširjen od 10 dni na 6 mesecev, računajoč od izteka roka veljavnosti voznega izkaza. Razen tega dopušča nova uredba še nadaljnje ugodnosti za potnike s tem, da prepušča tarifi, da more predpisati odstopke, ki pa ne smejo vsebovati nobenih težkoč za potnike. To večjo olajšavo bo vsebovala nova dopolnilna odredba v osnovni tarifi ter bo dana železniški upravi možnost, da iz razloga pravičnosti povrne vozno ceno tudi, če ne bi obstajala pravica zahtevati povračilo.

Z namenom, da se doseže napredek pri prevozu ekspresnega blaga, vsebuje nova uredba pomembno razširjenje prevoznih pogojev za ekspresno blago. Po novi uredbi bo omogočeno transportantom obremeniti ekspresno blago s povzjetjem in izmenjati prevozne pogodbe, in sicer pod pogoji, ki jih bodo določale dopolnilne odredbe v novi osnovni tarifi. Enako bo po tej tarifi dopuščeno, da se povzjetje izplača po poštni hranilnici, če pošiljatelj priloži ekspresnemu listu nefrankirano pošto nakaznico ali čekovno položnico.

Transportantom živih živali daje uredba isto tako znatne olajšave, ker dopušča, da more spremljevalec živih živali namesto pošiljatelja, dati narredbo o izmenjavi prevozne pogodbe, če ga je pošiljatelj za to pooblastil z izjavo v tovornem listu. Ta novost bo koristila transportantom posebno v primerih obolenja in poškodovanja živih živali med potjo, ker bo mogel spremljevalec, ne da bi se pošiljaka zadrževala na poti in ne da bi se zahtevalo pošiljateljevo navodilo, takoj dati potrebne dispozicije. Razen tega tudi rok za odgon živih živali pri izdaji v primeru carinskega davčnega ali veterinarskega opravlila ni več omejen na en dan, kakor to določa sedanja železniško-prometna uredba, temveč je ves ta čas, v katerem se vrši omenjeno opravilo, oproščen plačila vozne stojnine ali stajarine.

Pri izpolnjevanju tovornih listov bo transportantom delo znatno olajšano in pospešeno. Novi vzorec tovornega lista, ki ga predvideva uredba, je sestavljen tako, da se na prvi strani nahajajo vsa mesta za vpise, ki jih mora izvršiti pošiljatelj, druga stran pa je odrejena za vpise železnice. Razen tega je dovoljeno, da se duplikati tovornih listov izpolnijo s kopiranjem. Na ta način bo omogočeno transportantom izpolnjevati s pisalnim strojem istočasno tovrni list in duplikat. Za vpisovanje izjav, ki so neobvezne za železnico, kot n. pr. »Po nalogu ...« »za parnik ...« itd. je pa še naprej ostala pridržana hrbtna stran tovornega lista, ker se to le izjemno vpisuje.

(Dalje.)

kupila od posestnika Franceta Tometa parcelo št. 178/6 k. o. Dravlje v izmeri 499 kv. m. za 24.940 din.

Tvrška I. Knez, komanditna družba v Ljubljani, je večji zemljiški kompleks v k. o. Spodnja Šiška ob progi gorenjske železnice razparcelirala. Sedaj prodaja te parcele, za katere je vedno več interesov. V zemljiški knjigi so bili v soboto zaznamovani tile lastniški prenos, ki je tvrdka I. Knez prodala posamezne parcele, in sicer:

Dragiči Trobčević, uradnici, Ljubljana VII, Milčinskega ulica 12, parc. št. 285/1 v izmeri 655 m² za 72.050 din (m² je bil po 110 din). — Vinku Zupančiču, uradniku tvrdke »Pekoc«, Pristava, pošta Križe pri Trzinu, parc. št. 358/4 v izmeri 627 m² za 28.215 din (m² po 45 din). — Albinu Strickbergerju, trgovcu, Ljubljana VII, Crenetova ulica 13, parc. št. 298/10, 298/13, 298/14 v izmeri 695 m² za 69.500 din (m² po 100 din). — Meti Laer-Gričarjevi, zasebnici v Ljubljani, Vrtača 13, parc. št. 328/101 v izmeri 685 m² za 34.250 din (m² po 50 din). — Inž. Janezu Gričarju, Ljubljana, Vrtača 13, parc. št. 328/100 v izmeri 695 m² za 34.750 din (m² po 50 din). — Katarini in Mileni Bratinovi, zasebnicima, Ljubljana, Velikovaška ulica 4, parc. št. 328/9 v izmeri 629 m² za 31.450 din (m² po 50 din).

Posestnika Pavle Dečman in žena Alojzija, Novi Udat 56, sta prodala Minki Zajčevi rojeni Černe, mesarici, Poljanska cesta 79, ter bratoma Francetu in Ivanu Rode, mesarjema, Zaloška 28, parc. št. 438 k. o. Moste v izmeri 939 m² ter parcelo št. 437 iste k. o. v izmeri 7391 m² za 53.145 dinarjev.

Krajevni šolski odbor v Dolu pri Ljubljani je prodal upravi občine Dol parc. št. 60/3 k. o. Dol (stara šola) za 42.000 din. Občina bo zgradila novo šolo. Staro šolsko poslopje bo uporabljeno za Občinski dom.

Končana pogajanja z Madžarsko. Iz Beograda poročajo, da so končana pogajanja z Madžarsko. Po tej pogodbi bo naš izvoz predmetov, ki so kontingentirani za Madžarsko, znatno povečan. Povečani so kontingenti za vse vrste lesa, razne surove rude, baker, svinec in druge, za gotove rude, krom itd. Novi so kontingenti lesne celuloze in jamskega lesa. Dovoljena bo tudi prodaja našega lignita na južnem Madžarskem. Odobrena je izvoz 60.000 ton železne rude, oz. železnih ostankov iz rimskih časov v Bosni. Dosežen je tudi sporazum o povečanju našega uvoza iz Madžarske. Gre posebno za proizvode kemične in tekstilne industrije, pa tudi težke industrije. Dobili bomo 5000 ton surovega železa in poseben kontingent betonskega železa. Za plačilni promet so določene tudi olajšave.

Pravilnik o opravljanju viničarskega izpita je podpisal ban naših banovine g. dr. Marko Natlačen. Pravilnik je objavljen v Službenem listu z dne 10. aprila 1940. Pravilnik določa točno, iz katerih predmetov morajo delati kandidati teoretični in praktični izpit. Prijave je predložiti do konca decembra. Kdor je napravil viničarski izpit ima pravico do naslova »viničarski pomočnik«. Kandidat, ki izpita ni napravil, more izpit ponavljati največ dvakrat. Da kandidat izpita ni napravil, velja tudi, če je od izpita odstopil. Možno je ponavljati tudi samo drugi del izpita. Vsak viničarski pomočnik dobi po izpitu tudi potrdilo o opravljenem viničarskem izpitu.

Industrija motorjev v Rakovici. Glavnica 60 (30), bilančna vsota 207.4 (157.5), brutodonos 28.7 (25.04), čisti dobiček 2.84 (1.8) milij. din.

Konec poravnave. Kelbič Ivan, trgovec z mešanim blagom v Mariboru, Meljska cesta 38 in Gosposka ulica 34, Stražar Matej, trgovec z usnjem v Domžalah, Kolodvorska ulica 18.

Občni zbori. Tovarna verig v Lescah pri Bledu 24. aprila ob 10 v Kreditnem zavodu, Slograd, slovenska gradbena in industrijska d. d. v Ljubljani 26. aprila ob pol 12 v Prometnem zavodu za premog.

Nova delniška družba je bila osnovana v Beogradu pod firmo »Hinko Kranjec Adler, d. d.« za trgovino s pisalnimi stroji, pisarniškim materialom itd. Glavnica znaša pol milijona dinarjev. V upravnem svetu so: Hinko Kranjec, Viktor Vladarski in Mihal Rot.

Borze

Dne 10. aprila.

Donar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je nzašal na zagrebški borzi 4.865.785 din, na belgrajski pa 4.310.000 din. V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 740 tisoč dinarjev.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt	152.90—196.10
Pariz 100 frankov	86.40—88.70
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Amsterdam 100 gold.	2348.25—2386.25
Bruselj 100 belg.	753.00—765.00

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	188.92—192.12
Pariz 100 frankov	106.81—109.11
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	12228.18—1238.18
Amsterdam 100 gold.	2900.24—2968.24
Bruselj 100 belg.	929.98—941.98

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14.70—14.90
--------------------------	-------------

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem	30 blago
----------------------------	----------

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem	30.00—30.25
Sofija 100 din	984 blago

Curij. Belgrad 10, Pariz 8.7475, London 15.44, Newyork 446, Bruselj 75.75, Milan 22.52, Amsterdam 236.725, Berlin 178.75, Sofija 5.50, Budimpešta 79.50, Atene 8.20, Carigrad 3.20, Bukarešta 2.20, ponudba, Helsingfors 8.25, Buenos Aires 101.50.

Vrednostni papirji

Volna škoda:

v Ljubljani 440—442

v Zagrebu 437—443

v Beogradu 441—442

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 97—99, agrarji 51—53, vojna škoda promptna 440—442, begl. obv. 75—76, dalm. agrarji 70—72, 8% Bler. pos. 98—100, 7% Bler. pos. 91—92, 7% pos. DHB 100—102, 7% stab. pos. 95—97. — Delnice: Narodna banka 7700—7800, Trboveljska 240—250.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 97 denar, vojna škoda promptna 437—443 (443) begl. obv. 75 denar, dalm. agrarji 69—71, 4% sev. agr. 50 denar, 6% žum. obv. 67 denar, 8% Bler. pos. 98—101, 7% Bler. pos. 92.50—93, 7% pos. DHB 99 denar, 7% stab. pos. 93 denar. — Delnice: Narodna banka 7750 denar, PAB 197 blago, Trboveljska 243 denar (250), Gutmann 52—60, Sladk. tov. Osijek 195 denar, Isis 30 denar.

Beograd. Državni papirji: agrarji 53 denar (53.50), vojna škoda promptna 441—442 (440.75), begl. obv. 76—76.75 (76.25), dalm. agrarji 69.75—70.25 (69.75, 69.50), 4% sev. agrarji 51—51.75 (50.75), 8% Bler. pos. 100—101 (100.50), 7% Bler. pos. 91.50—92.50 (92). — PAB 188 denar (drobni komadi).

Zitni trg

Novi Sad. Vse nespremenjeno. Tendence nespremenjena. Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

V Mariboru dne 9. aprila 1940. Prignanih je bilo 7 konj, 11 bikov, 102 vola, 280 krav in 12 telet, skupaj 412 glav. Cene so bile sledeče: voli: poldebeli 5—6.50, plemeniki 5.75—7, bikji za klanje 4.50—5.50, krave: klavne debele 4.50—5.75, plemenske 4.25—5.25, klobasarice 3—4, molzne 4—6, breje 4—5, mlada živina 3—7, tele 5.50—6.50 dinarjev kilogram žive teže. Prodanih je bilo 276.

V Lendavi dne 5. aprila 1940. Biki: I. vrste 6.25—6.50, II. vrste 4.50—5.50, telice: I. vrste 5—6.50, II. vrste 4—5, krave: I. vrste 3—4, II. vrste 2.50—3, teleta: I. vrste 5—6, II. vrste 4—5, prašiči: špeharji 10—11, pršutarji 5—8 din kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste 12, II. vrste 10, svinjina 12—14, slanina 18, svinjska mast 22, surove kože: goveje 12, telečje 13 din kg. — Pšenica 210, ječmen 200, rž 170, oves 180, koruza 170, fižol 500, krompir 150, seno 110—130, slama 40, jabolka: I. vrste 200—300, moka: pšenična do 425, koruzna 225, ajdova 400 din 100 kg. — Trda drva 120 din kub. m, jacea 0.60—0.65 din komad, mleko 1.50 din liter, surovo maslo 24—28 din kg. — Navadno meso vino pri vinogradnikih 3.50—4.50, finejše sortirano vino 5—7 din liter.

V Dol. Logatcu 4. aprila 1940. Voli: I. vrste 5—6, II. vrste 5, III. vrste 4—5, telice: I. vrste 5, II. vrste 5, III. vrste 4—5, krave: I. vrste 5, II. vrste 4—5, III. vrste 3—4, teleta: I. vrste 8, II. vrste 7, prašiči: špeharji 10—12, pršutarji 9—10 din kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste 14, II. vrste 12, III. vrste 10, svinjina 14, slanina 20, svinjska mast 22, čisti med 18—20, surove kože: goveje 10—12, telečje 16, svinjske 7 din kg. — Pšenica 250, ječmen 200, oves 200, koruza 200, fižol 500—600, krompir 225, lucerna 75, seno 75—80, slama 40—50, moka: pšenična 400, koruzna 225, ajdova 400 din 100 kg. — Trda drva 80—100 din kub. m, jacea 1 din komad, mleko 1.75 din liter, surovo maslo 32—34 din kg.

V Kranju dne 8. aprila 1940. Dogon: 37 volov, 24 krav, 6 telet, 1 junica, 49 svinj in 91 prašičev. Prodanih je bilo: 26 volov, 12 krav, 6 telet, 1 junica, 30 svinj in 41 prašičev. Cene so bile naslednje: voli: I. vrste 8, II. vrste 7, III. vrste 6.25, telice: I. vrste 8, II. vrste 7, III. vrste 6.25, krave: I. vrste 6, II. vrste 5.75, III. vrste 5.50, teleta: I. vrste 8.50, II. vrste 7.50, prašiči: špeharji 12—13.50, pršutarji 10.50—11.50 din kg žive teže, mladi pujski 7—8 tednov stari 175—300 din komad. — Goveje meso: I. vrste 14, II. vrste 12, svinjina 18, slanina 18—20, svinjska mast 20—22, čisti med 22—24, volna: neoparana 24—28, oprana 34—38, surove kože: goveje 12—14, telečje 16, svinjske 8—9 din kg. — Pšenica 250, ječmen 225, rž 220, oves 200—250, koruza 200—215, fižol 600—800, krompir 225, lucerna za krmo 150, seno 150, moka: pšenična 400—425, koruzna 300, ajdova 350, slama 75, jabolka II vrste 700, III. vrste 500—600, —700, ržena 375 din 100 kg. — Trda drva 115—125 din kub. m, jacea 0.75—1 din komad, mleko 2.25—2.50 din liter, surovo maslo 34—38 din kg.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Vrečka Konrada, trgovca v Dobju-Slivnici, narok za sklepanje poravnave 8. maja, oglašiti se je do 2. maja.

Naša zunanja trgovina v I. 1939

Od carinskega oddelka finančnega ministrstva smo prejeli statistiko naše zunanje trgovine za lansko leto. Statistika se zopet odlikuje po tem, da je razmeroma kmalu po poteku leta izšla in da vsebuje obilico važnih podatkov o naši zunanji trgovini.

Naša blagovna trgovina.

Če hočemo dobiti pravilno sliko o naši trgovinski bilanci v lanskem letu, moramo od blagovnega prometa odšteti uvoz in izvoz zlata, srebra ter drugih kovin. Uvoz zlata je znašal lani 17 kg za 0.77 milij. din (1938 533 kg za 26.2 milij. din), srebra pa 10 ton za 7.2 milij. din (1938 63 kg za 0.07 milij. din). Uvoz zlatega in srebrnega kovnega denarja je znašal komaj 0.15 (0.1) milij. din. Toda to so majhne postavke, ki bistveno ne izpreminjajo naše trgovinske bilance, dočim je znašal prejšnja leta uvoz znatno več. Izvoz srebrnih zlitin je znašal 20.141 kg za 7.25 milij. din (leta 1938 je bil izvoz malenkosten).

Pota naše zunanje trgovine.

Naslednja statistika nam kaže, po kakšni poti je prišel uvoz v našo državo, oz. po kateri poti je šel izvoz iz naše države v inozemstvo (v tis. ton):

	Uvoz		Izvoz	
	1938	1939	1938	1939
po suhem	503	445	1314	1420
po morju	422	315	1791	1608
po rekah	314	306	597	435

Odstotki pa so naslednji: uvoz po suhem 1939 39.48 (1938 39.64)%, uvoz po morju in rekah 60.52 (60.36)%, izvoz po suhem 40.99 (35.49)%, izvoz po rekah in morju 59.01 (64.51)%.

Trgovina po morju in rekah.

Glavne naše pomorske carinarnice izkazujejo naslednje številke uvoza in izvoza v letu 1939 (v oklepajih podatki za 1938), vse v tis. ton:

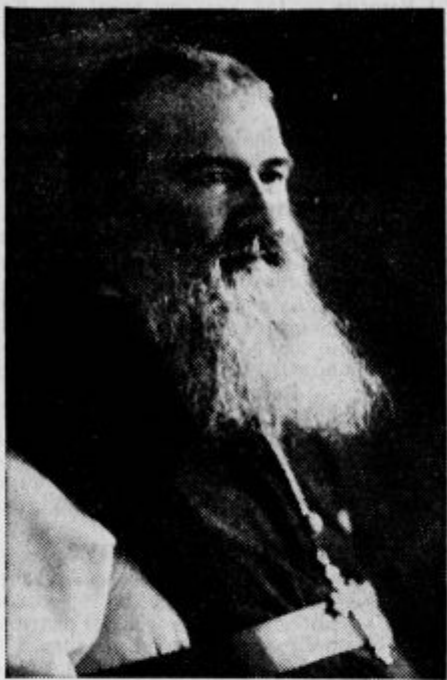
Dubrovniki uvoz 31 (1938), izvoz 266 (265), Metković uvoz 6 (7), izvoz 51 (46), Eeka
--

Važna sprememba v rajhenburškem samostanu

Dosedanji opat p. Placid Epalle se je odpovedal - Za novega opata je izvoljen Slovenec p. Pij Novak

Rajhenburg, 9. aprila.

Gospoda p. Placida Epalle, opata rajhenburške opatije ni več. 27. avgusta lanskega leta se je napotil v Francijo, da prisostvuje kakor vsako leto generalnemu kapitlu v Citeaux. Ker je pa nekaj dni pozneje izbruhnila vojna med Francijo in Nemčijo, je bilo zasedanje generalnega kapitla odloženo na nedoločen čas. Upali smo vedno, da se bo naš preljubljeni duhovni oče vrnil med svoje sinove. Toda minuli so dnevi, tedni, meseci in nje ga od nikoder. Začeli smo slutiti, da se nekaj pripravlja, in smo vedno z veliko radovednostjo

Bil je sol zemlje po svojem vrednem, vzglednem, neomadeževanem življenju, s katerim je hranil duše svojih podložnih in jih varoval, da se niso njih srca navezala na zemeljske dobrine, ampak da so vedno iskala to kar je od zgoraj. Bil je luč sveta, ker je s svojimi nauki razsvetljeval razum svojih duhovnih sinov in jih prepričal, da le eno je potrebno. Bil je mesto na gori, kamor so bile obrnjene oči revnih in imovitih. Spoštovali so ga cerkveni knezi, čislali ga je svetna oblast, ker povsod, kamor je prišel, je nehoti kazal svojo visoko modrost in svojo usmiljenost do trpečih. Res torej lahko trdimo, da je bil svetilnik na svetilniku, ki je s svojimi zgledi in besedami kazal pot v nebesa vsem, ki so ga videli in slišali.

In ta svetilnik je ugasnila za naš Rajhenburg, za našo Slovenijo! Poslušajmo, kako ganljivo se pismeno poslavlja od svojih duhovnih sinov in od Rajhenburga.

»Predragi! Celih 30 let sem bil vaš predstojnik; skupaj smo živeli, skupaj trpeli, skupaj se veselili. Zadnja leta posebno sem pa čutil, da je to breme pretežko za moje slabe rame, zato sem prosil, da bi mi ga odvzeli. Uslišani sem bil in to smatram kot izraz božje volje. Gospodovo ime naj bo blagoslovljeno. 30 let sem bival v Rajhenburgu, torej skoro vse

svoje življenje. O Rajhenburg, kako bi mogel kdaj nate pozabiti! Nikdar! Če sem tudi telesno daleč od tebe, moje misli, moje srce so še vedno pri tebi. Da, pogostoma pri tebi. Da, pogostoma letijo moje misli tja k tebi. Molim vsak dan za te in to bom storil dokler bom živ.

Tako je zginila ta svetla zvezda na nebu našega samostana. Pozabili ga ne bomo mi, njegovi duhovni sinovi; pozabili ga ne bodo njegovi številni prijatelji in znanci; pozabili ne bodo otroci svojega Miklavža.

Vsi Vam, g. opat Placid, ostanemo od srca hvaležni za vztrajno molitvijo, da bi Vas ohranil Vsemogočni še dolgo let zdravega in zadovoljivega v Vaši ljubi domovini ter Vam bližemo: Na srečno svidenje, če ne na tem svetu, tem bolj gotovo pa enkrat pri Bogu in Mariji.

Od dne torej ko je generalni opat sprejel njegovo odpoved, je naša opatija osirotela. Pravila pa zahtevajo, da je treba čimprej izvršiti volite novega opata. To smo storili in 6. aprila t. l. smo si izvolili podpredstvom našega vizitorja, g. Aleksandra Pontier iz Francije, za predstojnika in opata enega izmed nas in to je g. p. Pij Novak, rojen v Kozjem, dne 2. oktobra 1899. Iz srca mu vsi kličemo: ad multos et felices annos!

jo sprejeli vsako njegovo pismo. Bili smo pripravljeni na vse. In res 20. marca t. l. smo prejeli od njega pismo, v katerem nam med drugim pravi: »Preljubi v Kristusu! Naznanjam vam novico, katero že gotovo pričakujete. Prosil sem generalnega opata, naj sprejme mojo odpoved od opatovanja. Razložil sem mu vzroke, ki so me privedli do tega koraka. Čakal sem dolgo na odločitev in sem jo dočakal. Včeraj namreč sem prejel od generalnega prokuratorja pismo, v katerem mi naznanja, da je moja prošnja uslišana in da odlej nisem več vaš opat, vaš predstojnik in duhovni oče.

Gospod Placid Epalle je bil rojen v Marlies na Francoskem, 21. decembra 1876. Kot trinaestletni deček je slišal glas božji, ki mu je veljal kakor nekoč očaku Abrahamu: »Pojdi iz dežele svoje in iz rodovine svoje in iz hiše očetove in idi v deželo, katero ti pokažem.« Sledeč tem besedam, je zapustil svojo deželo Francijo, svoje znanee in prijatelje, in je prišel v soboto, 24. avgusta 1899 v našo ljubljeno Slovenijo.

V teku svojega redovnega življenja so mu predstojniki zaupali razne odgovorne službe; in on kot božji mož je v vseh službah iskal le čast božjo, korist samostana in blagor neumrjočih duš. Že kot navadni samostanski član je bil priljubljen pri vseh svojih sobratih. Od leta 1900 do 1910 je opravljal odgovornosti polno službo voditelja bratov laikov. V tej službi je šele pokazal vse svoje zmožnosti in spretnosti v delu za posvečenje duš. Bil je svojim podložnim pravi duhovni oče, ki je skrbel sicer vedno na prvem mestu za njihov dušni napredek. Ker pa ima človek telo in dušo, je skrbel tudi za njihov vsestranski telesni blagor.

27. oktobra 1910 je izročil svojo dušo Stvarniku njegov prednik g. opat Janez Krstnik Epalle. Samostanska družina je morala misliti na njegovega naslednika. Oči vseh so gledale na p. Placida in res 15. novembra 1910 je bil izvoljen za opata v splošno zadovoljnost vseh svojih sobratov. S tem, da smo si ga prostovoljno izvolili za predstojnika, smo pač izpolnili Gospodove besede: »Svetilnik ne prižigajo in ne postavljajo pod mernik, marveč na svetilnik, da sveti vsem, ki so v hiši.«

V dolgih letih svojega predstojništva je res bil za ves svoj samostan in vse njegove prebivalce to, kar mora biti po naročilu Gospodovem vsak apostol, vsak dušni pastir, namreč: »Sol zemlje, luč sveta, mesto na gori in svetilnik na svetilniku.«

Kardinal H. Pellegrinetti:

Sv. Ciril in Metod

V Cirilovi dobi je delitev cesarstva Karla Velikega že začrtala skoraj nagonsko in usodno tvorbo treh velikih skupin: italške, francoske in germanske (nemške).

Islam je tedaj že poplaval in opustošil velik del vzhodnega in južnega krščanskega sveta. Mohamedanci so s silovitimi naskokom in s čudovito naglo kristjanom izrgali Palestino, Sirijo, Mezopotamijo, Egipt, vso Severno Afriko, Španijo, Sicilijo. Prav v tem stoletju so saracenski (arabski) morsk razbojniki ogrožali vse dežele ob Sredozemskem morju; iz svojih gnezd v Gaeti so se zaletavali tja do Rima. Cerkev sv. Petra, cerkev sv. Pavla je bilo treba zavarovati z obzidjem, iz katakomb pa najodličnejše svetniške ostanke prenesti v notranje mesto, medtem ko se je rimske polje (Campagna) spreminjalo v puščavo, kakršno je potem ostalo še stoletja.

Bilo je še nekaj odličnih papežev, a proti koncu stoletja se že pričena tako imenovana železna doba papeštva, ko se je čistost Kristusovega nauka po milosti Sv. Duha sicer še nepokvarjena ohranila, a v običajih so se kazali senčni odsevi prodirajočega barbarstva.

Misijski svet je obsegal severne in vzhodne evropske narode, predvsem Slovane, ker je evangelij sovražni islam zapiral Azijo in Afriko. Pokristjanjenje je dospelo že do Baltika in do Karpatov, a le površno in deloma. Stoletja so bila še potrebna, da se je dovršilo. Pomislimo, da je bila Litva še v 14. stoletju deloma poganška.

Življenje sv. Cirila in Metoda.

Preden govorimo o katezi ali o načinu Ciril-Metodovega misijonstva, moramo podati kratek pregled njunega življenja.

Preko 10.000 zdravniških priznanj!

Serravallo

Železnato KINA-VINO

ZA OKREPITEV SLABOTNIH, SLABOKRVIH IN REKONVALESCENTOV,

Izvrsten okus — Dobiva se v vseh lekarnah po naslednjih cenah: litrska steklenica Din 77,-, pollitrska Din 48,-, četrtlitrska Din 32,-. Reg. S. br. 3290 od 24. II. 1938.

Belgrajski Slovenci v svojih prosvetnih organizacijah

Belgrad, v aprilu.

»Prosvetno društvo« in »Društvo Slovencev« sta še vedno osrednji slovenski kulturni organizaciji v Belgradu. Obe sta tudi oporišče še ostalim tukajšnjim slovenskim društvom. Tako nudi Prosvetno društvo gostoljubje odseku kat. akad. starešinstva, kat. dijaški akademski organizaciji ter podpira tudi stremeljenja slovenskih deklet, zaposlenih v Belgradu in ki se v glavnem zbirajo na treh mestih. Mnogo jih je organiziranih v Slomskovi družini, del zopet v Marijini družbi, precej jih je pa tudi v Slomskem domu, ki ga vodijo slov. šolske sestre v ulici Vojvode Milenk 46. Vse večje prireditve ima v prostorih Prosvetnega društva tudi Julijska Krajina, kakor tudi Legija koroških borcev. Društvo Slovencev ima isto tako na svoji strani svojo dijaško organizacijo, Slovensko žensko društvo in več društvenih pododsekov, ki nastopajo skoraj samostojno, kakor šahovski odsek in drugi.

Medtem ko ima »Društvo Slovencev« v glavnem prireditve družabnega značaja, Slovensko žensko društvo pa vodi razne dobrodelne akcije, Prosvetno društvo tudi pod novim odborom s Stankom Knafelcem na čelu nadaljuje tradicijo tega društva, da z zanimivimi prosvetnimi večeri zbira pod svoje okrilje vse slovensko čuteče elemente, pa naj bodo to višji uradniki ali pa čisto navadni delavci. Nobene stanovske razlike ni med članstvom. Vsi so med seboj tovariši. Na ta način je Prosvetno društvo ohranilo marsikoga, ki bi se bil drugače od tujil in izgubil. Kakor tudi ostala slovenska društva, se mora seveda tudi Prosvetno društvo boriti stalno s problemom kritja najemnine za društvene prostore. Vzdrževanje teh prostorov zahteva stalnih rednih mesečnih dohodkov ter ima odbor vedno precej skrbi, da zagotovi dohodke za par mesecev naprej in na ta način omogoči redno društveno delovanje. Prosvetno društvo ima sedaj svoje prostore v zasebni hiši v Garašaninovi ulici št. 19. Prostori so lepo urejeni in človek v njih res občuti pravo slovensko domačnost, kar je v mnogi meri zasluga upravitelja Gaserja in njegove gospe, ki se res trudita, da marsikateremu slovenskemu človeku nadomestita to, česar morda nima doma. Za udobno ureditev svojih prostorov se mora društvo seveda zahvaliti svojim dobrotnikom, v prvi vrsti našemu narodnemu voditelju g. dr. Korošcu, ministru g. dr. Kreku, senatorju g. Smodeju, gosp. banu dr. Natlačenu, ljubljanskemu županu gosp. dr. Adlešiču in mariborskemu županu g. dr. Ju-

vanu, industrijalcu g. Avseneku in drugim. Vse glavne društvene prireditve so sedaj lahko v društvenih prostorih. Zunaj so samo večji nastopi manifestacijskega značaja. Zaradi razpoložljivih prostorov je sedaj lahko vedno več prireditev, predvsem prosvetnih večerov, ki so vsi dobro obiskani. Do sedaj jih je bilo že več. Zadnje sredo v novembru je govoril g. minister dr. Krek o razvoju notranje in zunanje politične dograditve. Prva decembrska prireditev je bila Prešernova proslava v veliki dvorani Ruskega doma. Program te proslave je bil zelo skrbno pripravljen ter ga je prenašala tudi kratkovalovna radiodajna postaja. Kakor vsako leto, je tudi letos Prosvetno društvo imelo tudi Miklavžev večer ter je obdarilo 30 slovenskih otrok z obleko in obutvijo. Svojemu članstvu je pripravilo društvo tudi pošteno razvedrilo

Pristanišče Bergen, ki so ga že zasedle nemške čete

je v tej podrobnosti edini vir, je dobil versko-politično poslanstvo h kalifu Mutavakilu in je v Bagdadu disputiral z muslimanskimi Arabci, ki jih omenjeni slovanski vir imenuje Agarene ali Saracene. Potem so mu poverili še važnejše poslanstvo k Hazarom, narodu tatarskega plemena ob vzhodnem obrežju Crnega morja. Na tem poslanstvu je Ciril v spremstvu svojega brata Metoda v Hersonu na krimskem polotoku odkril relikvije sv. Klementa papeža; tam se je naučil hebrejskega jezika in samaritanskih črk, prišel v stik z jezikom in knjigami, ki jih stari življenjepis imenuje ruske, a zdi se, da so bile gotoke. Na dvoru hazarskega kana je disputiral z muslimani in judi ter dosegel spreobrnitev nekega števila Hazarov in osvoboditev krščanskih ujetnikov. Važnejši je bil diplomatski uspeh.

Po Cirilovi vrnitvi v Carigrad pa je l. 862. prišlo k cesarju Mihaelu slovesno poslanstvo moravskega kneza Rastislava s prošnjo: »Naše ljudstvo se je poganstvu odreklo in se krščanske vere drži, a nimamo učitelja takega, ki bi nam v našem jeziku pravo vero razložil. Torej pošlji nam, gospodar, takega škola in učitelja; saj od vas na vse strani dober zakon izhaja.«

Pismo papeža Hadriana II., ki je ohranjeno v slovenskem Metodovem življenjepis, omenja, da se je isti knez Rastislav najprej obrnil na papeža (takrat je vladal papež Nikolaj I.) z isto prošnjo. Cesar je poklical Konstantina: »Vem, da si truden, o filozof, toda potrebno je, da greš tja. Te reči ne more nihče izvršiti razen tebe.« Ta je odgovoril: »Čeprav sem bolan, rad grem, ako imajo knjige v svojem jeziku.« Cesar pa: »Moje ded in moj oče in mnogi drugi so to iskali, a tega niso iznašli. Če pa ti hočeš, ti Bog more to dati.« Filozof pa je šel molit z drugimi tovariši. In Bog mu je razodel. In takoj je sestavil črke in začel pisati evangelijske besede: »V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu, in Bog

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim česše nako najboljše mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci!

Prospecte in vsa potrebna navodila pošlje zastoj in z veseljem: Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

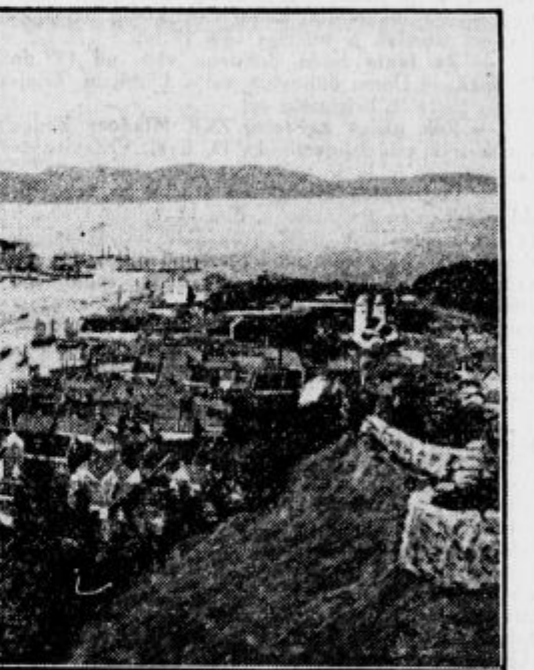
na Silvestrov večer, v pustnem času pa prav tako z dvema družabnima prireditvama. Zadnje sredo v januarju je bil zopet društveni sestanek. V zvezi s finko tragedijo je g. senator Smodej predaval o nordijskih državah. Po predavanju je bila tudi filmska predstava. Društvo si namreč že dolgo časa namerava nabaviti filmski aparat za predvajanje kulturnih filmov. Te svoje lepe zamisli pa, žal, iz finančnih razlogov do danes še ni moglo uresničiti. Na naslednjem prosvetnem večeru dne 28. februarja je predaval o Holandiji ter o naših izseljencih v teh krajih g. superior Pohar. Na zanimivo predavanje je prišel tudi prevzvišeni g. nadškof dr. Ujčič.

Poleg Prosvetnega društva samega, se lepo razvija tudi kat. akademska organizacija, ki ima redne sestanke, na katerih se obravnavajo pereča vprašanja. Med dijake stalno zahaja tudi g. senator Smodej in jim večkrat predava. Svoje redne sestanke ima tudi odsek kat. akademskega starešinstva. Tudi dekleta imajo redne sestanke. Do večjih akcij od njihove strani pa le ne more priti, ker niso zbrane v enotni organizaciji, kar bi bilo potrebno danes še bolj, kakor kdaj koli prej, ker je prišlo v Belgrad tudi precej slabih slovenskih deklet, ki so dosegle to, da je ugled naših deklet v Belgradu zelo, zelo padel. In kakor smo pred leti še brali po časopisih, da imajo v službi prednost Slovenke, danes že lahko naletimo na take oglose, v katerih posamezne družine naravnost izjavljajo, da imajo prednost vse druge pred Slovenkami. Tako predvsem izjavljajo družine, ki imajo otroke. Zato bi bilo nujno potrebno urediti razmere med slovenskimi služkinjami v Belgradu ter iz njihovih vrst odstraniti vse, kar med nje ne spada.

Iz vatikanske kronike

Pretekli terek je sv. oče prisostvoval seji ritualne kongregacije, na kateri je padel končni sklep v beatifikacijskem postopku redovnice di Rodat, ustanoviteljice ženske kongregacije Svete Družine. Na isti seji so bili priznani tudi čudeži, ki so jih uveljavljali v beatifikacijskem postopku kapucinskega brata-laika Ignacija da Laconi.

V Ostiji, starodavnem pristanišču Rima, so pri izkopavanju našli na pomembne starinske spomenike. Pred kratkim so našli ostanke velike krščanske bazilike iz 4. stoletja. Arheologi smatrajo, da so to razvaline bazilike sv. Petra, Pavla in Janeza Krstnika, o kateri je govoril v »Liber pontificalis«, ki je eden najstarejših virov za zgodovino papežev. Ostija, ki je imela že za časa apostolov krščansko občino, je bila v 4. stoletju sedež škofa. Baziliko sv. Petra Pavla in Janeza Krstnika, katere ostanke so zdaj izkopali, je dal zgraditi Konstantin Veliki.

Pristanišče Bergen, ki so ga že zasedle nemške čete

je bila Beseda« itd. Cesar se je razveselil, hvalil Boga in pisal Rastislavu: »Bog, ki hoče, da bi vsak k spoznanju resnice prišel, videvši tvojo vero in gorečnost, je blagovolil v našem času razodeti črke vašemu jeziku, da se tudi vi prištetete velikim narodom, ki slave Boga v svojem jeziku. In tu smo ti poslali tistega, ki mu je Bog to razodel, moža častitljivega in pravovernega, zelo izobraženega in filozofa... Prižadevaj si z njim vneto, da utrdiš to reč in vse spodbudi, da krenejo na pravo pot, da tudi ti, ki jih privedeš s svojim prižadevanjem k božjemu spoznanju, premeš svoje plačilo za vse te duše, ki bodo verovali v Kristusa našega Boga od sedaj in do konca, in svojo spomin zapustiš drugim rodovom; podobno velikemu cesarju Konstantinu.«

Tako stari slovanski življenjepis slovesno uvaja ustanovitev slovanske abecede, slovanske kulture in slovanske krščanske zgodovine. Crkopolis, ki ga je Ciril uporabil za prevajanje svetih knjig, kar naravnost pripisuje božjemu razodetju. To je pretirano, a dokazuje, kako so bili sodobniki presenečeni ob izrednem dogodku in kako so slutili velike posledice.

(Dalje.)

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarec naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/33.

Drobne novice

Koledar

Cetrtek, dne 11. aprila: Leon Vel., papež, cerkveni učenik.
Petek, dne 12. aprila: Julij I.; papež; Angelus, spozn.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v Rožni dolini mirno v Gospodu zaspal gospod Franc Supin, finančni preglednik v pokopu in hišni posestnik. Pogreb bo danes ob 5 popoldne iz hiše žalosti v Rožni dolini, Cesta II, št. 32, na župnijski pokopališče na Viču. Naj mu sveti večna luč! Zaljučim naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je v terek zvečer ob pol osmih umrl gospod Viktor Koren, krojaški pomočnik pri trvdki Pavlin. Pogreb draga pokojnika bo danes, 11. aprila, ob 4 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Naj v miru počiva! Zaljučim naše iskreno sožalje!

Naš novi podlistek

Danes
začnemo priobčevati nov podlistek

Poročnik Heim

napiet dnevnik iz časa svetovne vojne po nemški zasedbi Alzacije. Povest nas vodi v središče velikih vojnških afer, kjer sodelujejo francoski patrioti na eni strani, na drugi pa nemška protivohunska komanda. Snov se zapleta z vsakim dnem bolj, dokler se zadeva na svojem višku ne razkrije, da se še tisti hip zopet pozabi in spravi nazaj v stari tir. Je to zaplet vojnških teženj in protivohunskih opazovanj, ko se stvari vsak hip kažejo v drugačni sumpji in drugačni obliki ter drže bralce ves čas v grozni napetosti.

— Še ena žrtve ozalske železniške nesreče najdena. Že četrti teden teče, odkar se je zgodila grozna železniška nesreča pri Ozalju, pa še vedno ni natanko znano, koliko potnikov se je ob tej priliki smrtno ponesrečilo. Te dni so delavci zapazili, da plava po Kolpi truplo. Skušali so s pomočjo čolna izvleči truplo iz vode, pa se jim ni posrečilo. Ko je truplo voda zanesla čez slap, so ga potegnili na suho. V žepu suknje so našli dijaško knjižico in železniško legitimacijo, ki sta se obe glasili na ime Marijana Goriska, dijak 2. razreda strojnomoarske šole v Bakru. Gorisek se je peljal domov v Tržič na velikonočne počitnice v vagonu, ki je padel v Kolpo. Že takoj po nesreči so našli na lokomotivi nekaj Goriskovih beležnic. Marijan Gorisek je bil star šele 18 let.

— Za lante bodo duhovne vaje od 15. do 19. aprila v Domu duhovnih vaj v Ljubljani, Zrinjskega cesta 9. Prislažite se!

— Rok prijavi za tečaj ZKK Mladcev konec aprila t. l. podaljšujemo do 15. t. m. Prijavite se čimprej, ker je le še nekaj mest prostih.

— Podružnica Slomškove družbe za radovljiski okraj priredi v nedeljo, dne 14. aprila 1940, ob 14 uri v prostorih meščanske šole na Jesenicah zborovanje, na katerem bo predaval okrajni šolski nadzornik gosp. Drekonja Ciril o bistvu sodobnega šolskega gibanja. Člane vabim, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo in s tem dokažejo zanimanje ter razumevanje za vsa pereča šolska vprašanja. Po zborovanju bo običajen prijateljski razgovor. — Predsednik.

— Javna prošnja vsem društvom. Protituberkulozna zveza priredi v času od 19. do 25. maja svoj običajni protituberkulozni teden pod geslom »Vsakemu jetičnemu prostor v bolnišnici ali zdravilišču!« V zvezi s to prireditvijo slavi Zveza tudi 10 letnico obstoja in delovanja, zaradi česar je želeli, da bi dosegel letošnji protituberkulozni teden najboljši moralni uspeh ter tudi z zbiranjem gromotnih sredstev nadkrilil vse bližnje dosedanje prireditve. Zato prosimo vsa društva brez izjeme, da določijo za svoje prireditve in morebitne nabiralne akcije kak drug primeren čas ter na ta način pripomorejo naši proslavi in protituberkuloznemu tednu do čim večjega uspeha. Za uvidenost se društvom že vnaprej kar najtopleje zahvaljujemo. — Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

— Združenje prevoznikov v Ljubljani vabi vse člane na glavno letno skupščino, ki bo v nedeljo, 14. aprila t. l. ob 9 popoldne v salonu pri Keršiču, Celovška cesta 56, Ljubljana. Udeležba obvezna.

— Jutranja temperatura še vedno pod ničlo. Letošnji april je glede vremena razmeroma hladen. To ima za posledico, da se rastline in dreve nikakor ne more razvijati in jutranji hlad pritiska, da travniki še doslej niso ozeleneli, da rast in brstenje enkomor ne moreta. Dreve je ni močno poglalo pepkov. Zeleneti je deloma začel le španski bežeg. Jutranja temperatura je še po mnogih krajih pod ničlo. Ljubljana z Mariborom je imela sicer +1 stop. C. Jutraj, toda okolica je bila hladnejša. Transformatorska postaja pri Črnučah in aerodrom sta jutraj zaznamovala še -3 stop. C. Prav tako nizka jutranja temperatura je bila v Podlogu v Savinjski dolini. Jutraj je bila slana. Čez dan se je v Ljubljani dvignila temperatura do +15 stop. C.

— V Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine od 10. t. m. je objavljena »Uredba o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih«, dalje »Uredba o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah« in »Uredba o spremembah in dopolnitvah zakona o sodnih taksah«.

— Nevarna šala ponoči. Nekoliko nenavadna zabavo so si privoščili v Slov. Konjicah trije fantje. 21-letni Ivan K., 20-letni Franc B. in njegov brat 18-letni Karl so pozno zvečer popivali v neki gostilni. Vino je v njih vzbudilo posebne želje po nekih doživljajih, kajti ko jim je prišel na cesti naproti osebnih avtomobil mariborskega kotlarskega mojstra Jakoba Kosa, s katerim sta se vozili njegova žena in še neka gospa, so pobrali ob plotu ležeče pest debele in več metrov dolge tri kole in jih vrgli v avto. En kol je prebil stransko šipo, da so se drobci razsuli po notranjosti avtomobila. Po tem junakiškem dejanju so jo jedro popihali. Vse zadevo so energično vzeli v roke konjiški orožniki, ki so kmalu došli objestno mladence in jih prijel. Ševeda

niso hoteli o stvari nič vedeti in so trdili, da so se koli le slučajno tako nerodno prekotili na cesto, ko se je eden od družbe zaletel v občestni jarek in se pri tem oprjel zanje. Orožniki so prešerne fante izročili sodni oblasti, ker se jim ni zdelo verjetno, da bi se kdo mogel na tako neroden, ali bolje rečeno, na tako opretn način zaleteti v jarek, da bi kar trije kole odleteli v avto in pri tem celo razbili debelo šipo. Sicer je pa tudi šofer povedal, da so fantje stali ob cesti. Sreča je, da ni kol zadel šipe ob šoferju, ker bi lahko prišlo do nesreče, če bi ga kol zadel. Oblasti bodo gotovo poskrbele, da se s takimi objestnimi šalami ne bo ogrožal promet in varnost ljudi na prometni cesti.

— Pri zaprtju, motnji in prebavi — vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Junak noža obsojen na 2 leti in 6 mesecev robije. Tam v Begunjah pri Cerklai so fantje na pustni torek 6. februarja po starih navadah rajali, se gostili in prepevali v neki gostilni. Med 2 skupinama je prišlo do prepira. Glavni povzročitelj prepira je bil neki mladi France, star komaj 19 let. Pozneje po končanem pustnem rajanju, že na pepelično sredo okoli 1.30 je France na cesti zabodel z nožem Toneta Hrena v levo stran trebuha, da so mu čeva izstopila. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico, kjer mu niso mogli pomagati. Rana je bila smrtonosna in inficirana. Hren je umrl. Pred malim kazenskim senatom se je zločina uboja obtoženi France izgovarjal na silobran, kar je običajno pri vseh takih junakih. Sodniki Francetovemu zagovoru niso verjeli in so ga zaradi uboja obsodili na 2 leti in 6 mesecev robije.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Za oko — 10 mesecev zapora. Mladi mehaniški vajenec Tone, doma iz Kamnika pri Preserju, je po polnočnici lani z nožem sunil Franceta Kržiča v levo oko tako, da mu je izrezal očesno zenico. Kržič je izgubil oko. Tudi ta junak noža se je zagovarjal na silobran. Zaradi hude telesne poškodbe, ker je ranil važen telesni organ, je bil Tone obsojen na 10 mesecev zapora.

Trbovlje

V carstvo vil, zajčkov in medvedkov... Poseben dogodek sta staro in mlado v naši dolini bo pravljična mladinska igra »Princeza in pastirček«, ki jo izvajajo dijaki in dijakinja naše meščanske šole z godbo in petjem v soboto 13. in nedeljo 14. t. m. v Društvenem domu. Sobotna predstava je izključno samo za šolsko mladino, nedeljska pa za odrasle. Ne zamudimo te prilike videti na odru naše najmlajše, katerim se bomo smejali in pomagali peti. Predstavi

Po državi

* 40 novosadskih ulic pod vodo. Donava je pri Novem Sadu v zadnjih treh dneh upadla za 20 cm. Upadla je tudi voda na poplavljenem ozemlju. Še vedno pa je kritičen položaj na kanalu kralja Aleksandra. Obrambna dela se še nadaljujejo, ker grozi še vedno nevarnost, dokler Donava ne bo padla na 600 cm. V Adamčevem naselju je 40 ulic pod vodo. Naselje je stelo okrog 2000 hiš, od teh se jih je porušilo okrog 1500. V terek popoldne se je ponovno pripeljal v Novi Sad gradbeni minister dr. Miha Krek. Prišla sta tudi prometni minister inž. Nikola Beslić in minister za telesno vzgojo naroda Jevrem Tomić.

* Sava narašča od Krškega do Beograda. Med tem ko Donava upadla, pa narašča Sava od Krškega naprej do Beograda. Pri Jasenovcu je narasla za 14 cm, pri Brodu za 6 cm, pri Slavenskem Samcu za 2 cm, pri Sremski Rači za 30 cm, pri Sremski Mitrovici za 23 cm, pri Sabcu za 12 cm. Pri Sremski Mitrovici je v terek jutraj znašal vodostaj 648 cm nad normo, ob 11 pa 653 cm. Na več krajih je Sava poplavlja nižje ležeča polja in njive.

* Tovarna čokolade v Vrhu ustavila delo. V Vrhu je tovarna čokolade Ivko sklenila ustaviti delo, ker ne more dobiti potrebnih surovin za predelavo čokolade in posebno kaka-va. Brez dela bo ostalo 160 delavcev.

* Otrok padel v vrelo vodo. Dveletni Franjo Matiček v Zapršiču je po nesreči padel v velik lonec vrele vode in se po vsem životu hudo opek. Prepeljali so ga takoj v zagrebško bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl.

* Strašna smrt otroka pod konjskimi kopiti. Pri Sv. Martinu, ki spada pod Krizevec, so člani družine vozili dva iz gozda. Na vozu je bila tudi štiri letna danica Jaki. Pri obračanju voza so se konji splašili in deklica je pri tem padla z voza in prišla pod konje. Najprej so jo konji pohodili s kopiti, nato pa je padlo na ubogo deklico še več težkih kosov drv. Nezavestno deklico so prepeljali domov, kjer je kmalu nato podlegla hudim poškodbam.

* Zločini ruskih ciganov v Bosni. Te dni je prišel ob treh popoldne v Napredkovo zadrugo v Banjaluki elegantno oblečen mlad gospod in prosil blagajnika, naj mu menja dve tisoč dinarjev. Gospod pa je bil z drobitim nezadovoljen in je zahteval od blagajnika, naj mu vrne njegovih 2000 dinarjev. Šele ko je elegantni gospod odšel, je blagajnik zapazil, da mu manjka 800 dinarjev. Takoj je obvestil policijo in šel tudi sam na zasledovanje. Na glavnem trgu, kjer je bil ravno tedenski sejem, je blagajnik zagledal neznanca in obvestil o tem stražnika, ki je »gospoda« aretiral. Ko ga je peljal stražnik na policijo, je neznanec izkoristil priliko, hitro sezul čevlje in začel bežati. Ko je videl, da ga bodo ujeli, je brez pomiselnja skočil v naraslo reko Vrbas. Po petnajstih minutah boja z valovi se je neznanec posrečilo, da je preplaval Vrbas, kjer ga je pa že čakal drugi stražnik in prijel. Na policiji je izjavil, da se piše Graf Saraf, ruski cigan brez poklica in je na potovanju s svojo družbo. Policija je ugotovila, da pripada ta cigan ciganski družbi, ki se že več dni mudi v Banjaluki in ki se je utaborila par kilometrov zunaj mesta. Ker so cigani na sejmu kupovali najljepše konje, je policija uvedla preiskavo, da se ugotovi, odkod imajo denar. Sumijo, da so številne tatvine in vlome zadnjih dni zagrešili cigani.

se začneta ob 3 in je potrebna točnost zaradi poznejše kino predstave.

Pregledovanje meril in žigosanje merilnih naprav za občino Trbovlje se bo vršilo 13., 15., 16., 17., 18. in 19. aprila na tržnem prostoru. Na pregled je treba prinesiti vse vrste merila, metre, mere tekočine, tehtnice, uteži itd. posem očistene in sicer vsi, ki na mere kupujejo in prodajajo, ali ta merila rabijo v javnem prometu.

Meningitis, ta nevarna bolezen je zšla tudi v Trbovlje in je umrl zaradi nje Planko Jančez, sinček rudniškega ključavničarja.

Kamnik

Poročali smo že včeraj, da je umrl upokojeni duhovnik gospod Ivan Primar. Prav pred desetimi leti je prišel v Kamnik, kjer je prej nad sedem let na vseh poljih uspešno deloval, da najde v zdravem kamniškem zraku zdravja svojemu v težkih službah izčrpanemu telesu. Njegovo prvo službeno mesto je bilo v Zagorju. Tam je nad vse pridno posegal v javno življenje, ki je bilo takrat v Sloveniji in še posebno v delavskih krajih zelo razgibano. Nato je bil prestavljen na Vrhniko, od tam pa v Kamnik, kjer si je zaradi prenapornega dela, zlasti zaradi potov v radomelsko šolo dve uri daleč, nakopal hudo očesno bolezen, ki ga je končno prisilila po kratki službi v Radomljah in v Šmartnem pri Litiji v predčasni pokoj. Pa tudi kot upokojenec je po svojih močeh rad pomagal v dušnem pastirstvu; Hranilnici in posojilnici v Kamniku pa je bil zaradi bogatih izkušenj v zadrugi zadevah in zavoljo poznanja domačih razmer v skoraj nenadomestljivo pomoč. Pred veliko nočjo se je prehladil, nato se ga je lotila pljučnica, kateri je nepriskakovano hitro podlegel. Kakor bi slutil svoj konec, je vestno, kakor je sam vedno vreden bil, uredil svoje račune za točnost in večnost. Naj v miru počiva ob strani svoje matere in sestre na lepih Zalah, kamor bo pogreb danes popoldne iz župne cerkve.

Ptuj

Stolni kanonik g. dr. Ivan Zagar iz Maribora se je mudil v terek v Ptuj, ker je inspiciral pouk verouka na tukajšnji realni gimnaziji.

Pevski zbor pekovskih pomočnikov iz Maribora gostuje v nedeljo, 14. t. m. ob 15 v Mestnem gledališču z velikim pevskim in tamburaškim koncertom. Pevski zbor vodi učitelj Albin Horvat, tamburaški zbor pa Slavko Viher.

Družinska žaložnja. Poročali smo že o smrti poglednega poštarja pri Sv. Barbari v Haložah Andreja Petroviča. Sedaj smo izvedeli, da je kmalu po njegovi smrti umrla pokojnikova sestra, a par dni nato pokojnikov dveletni otrok. Globoko prizadetim naše iskreno sožalje.

* Po nedolžnem osumljenju umora. V Sremski Mitrovici se je začela širiti vest, da je upokojenega logarja Zivka Stojakovića zastopila njegova 70letna žena Persa. To sta prijavila oblasti neki mesar in neki kmet. Stojakovića so smrtno bolnega prenesli v bolnišnico. Zivko, ki je bil star 75 let, je še isti dan umrl. Ker se je pojavil sum, da je bil nad starcem izvršen zločin, se bolj pa na podlagi prijave, so poslali pokojnikovo drobovje na analizo v Novi Sad. Pozneje so tudi izkopal njegovo truplo. Zdravniki so ugotovili, da je smrt nastopila zaradi prevelikega uživanja alkohola. Stojakovičeva vdova Persa trdi, da se je držala obljube, ki jo je dala svojemu možu, da namreč moža, če bi hudo zbolel, pusti, da umre na svoji postelji. Zato ga tudi ni hotela spraviti v bolnišnico. Ker je bila s prijavo omenjenega mesarja in kmeta storjena vdovi huda krivica, je sklenila, da ju bo tožila zaradi klevete.

* Ljubosumnost ga je spravila v ječo. Pred okroglim sodiščem v Sremski Mitrovici je bila te dni razprava proti mesarju Gojku Mihčiču, ki je 28. januarja z mesarskim nožem do smrti zabodel znanega zemunskega boksarja Mikica Atanackovića. V Stari Pazovi bi se morala omenjena dne vršiti boksaarska prireditve, na katero so pazovski boksaarji povabili več boksaarskih prvakov iz Zemuna in Beograda. Med njimi je bil tudi Atanackovič. Zaradi nekega zadržka pa se prireditve ni vršila in Atanackovič se je s svojimi tovariši zadržal v gostilni. Tam je za mizo sedela lepa, mlada žena, za katero je Atanackovič mislil, da pripada gostilniškemu osebju. Ker je pila pivo, ji je Atanackovič rekel, da se čudi, da sredi zime pije pivo. Hotel se ji je približati in jo pogostiti. Za drugo mizo pa je sedel Gojko Mišić, mesarski pomočnik in mož te lepe žene. Začel je izzivati Atanackoviča in mu groziti. Atanackovič je videl, da bo slabo opravil in je bežal iz gostilne. Mišić pa je hitel za njim in mu z velikim mesarskim nožem zadal tri rane, od katerih je Atanackovič kmalu umrl. Sodišče je upoštevalo, da je bil Mišić pijan in ljubosumen ter ga je obsodilo zaradi uboja na štiri leta strogega zapora.

* Namesto na napadalce je streljal na teto. V bolnišnici v Petrinji so pripeljali Kato Pucovič iz Pečkoga. Kata je slitala pred svojo hišo v rsih in zapazila svojega nekakega Radovana Radovanovića, da se spreja z nekimi fanti iz vasi. Naenkrat je Radovanovič izvlekel pištolo in hotel streljati na napadalce. V tem hipu je prišla iz hiše Kata, da bi preprečila nesrečo. Radovanovič je sprožil in strel je zadel Kato v trebuh in ji hudo ranil notranje organe.

»Samo letalski alarm me more še rešiti!«

Ljubljana, 11. aprila

Gledališče

Drama. Cetrtek, 11. aprila: Zupanova Micka, Varh. Red. Cetrtek. — Petek, 12. aprila: zaprto. — Sobota, 13. aprila: Asmodej, Red. A.
Opera. Cetrtek, 11. aprila: Lucia di Lammermoor. Premierski abonma. Debut gd. Sonje Ivančičeve in gostovanje Josipa Gostiča. — Petek, 12. aprila, ob 15: Figarova svatba. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. — Sobota, 13. aprila: Gostovanje Comedie Francaise. Izven. Cene od 40 din navzdol.

Radio Ljubljana

Cetrtek, 11. aprila: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Venček pomladanskih slovenskih narodnih pesmi s spremljevanjem harmonike: gg. Svetozar Banovec, Vekoslav Janko, Stanko Avgust — 14 Poročila — 188 Vsakemu nekaj igra Radijski orkester — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Problemi nabave surovin v sedanjem času (Drago Potočnik, Ljubljana) — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20 Jožek in Ježek — 20.45 Koncert simfonične glsabe (plošče) 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli odmevi (Radijski orkester).

Drugi programi

Cetrtek, 11. aprila: Belgrad: 19.40 Tamburice — Zagreb: 20.30 Madrigalisti — Belgrajska kratkovalna postaja: 19.40 Poročila v slovensčini — Bratislava: 20.20 Valčki — Praga: 21.30 Kom. koncert — Sofija: 20 Instrumentalni in vokalni koncert — Beromünster: 20.45 Orkestralni koncert — Budimpešta: 19.25 Ciganški orkester — Bukarešta: 20 Simfonični koncert — Stockholm-Hörbi: 21.45 Kvintet — Trst-Milan: 17.15 Klavir, 22.30 Laha glasba — Rim-Bari: 20.30 Beethovnova opera »Fidelius« — Florenca: 21 Variete — Oslo: 20 Simfonični koncert — Sottens: 21.30 Italijanska glasba.

Prireditve in zabave

Tretja javna produkcija Glasbene akademije, odnosno Srednje glasbene šole bo v ponedeljek, dne 15. t. m. ob četrtn na 7 v veliki Filharmonični dvorani. Nastopili bodo po večini gojenci solopjevskega, klavirskega in instrumentalnega oddelka Srednje glasbene šole. Natančni spored produkcije bomo priobčili.

»Darinka« je naslov spevoigre, ki jo uprizori pod vodstvom g. Brica Pevski odsek Prosvetnega društva v Zelenci jami v nedeljo, 14. t. m. ob 8 zvečer v dvorani mladinskega zavetišča.

Violinski virtuos Robert Soetens nam bo zaigral v ponedeljek, dne 15. t. m. v veliki Filharmonični dvorani prav pester spored. Na klavirju bo spremljala umetnica njegova stalna spremljevalka gospa Suzana Roche. Začetek koncerta bo točno ob pol 9. zvečer. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

»Marijo iz Magdale« bodo v soboto, 13. aprila ob 8 zvečer uprizorile učenke uršulinske učiteljske šole v Ljubljani. Vstopnice se dobe na uršulinski portli.

»Gledališče mladih« bo v petek, 12. aprila ob 20 v frančiškanski dvorani uprizorilo Cankarjevo igro »Lepa Vida«. Ker vlada za predstavo veliko zanimanje, si nabavite vstopnice v predprodaji, ki bo v četrtek in petek od 10 do 12.30 in od 15 do 18.

Banovinska sekcija naraščajoč Rdečega križa opozarja starše in prijatelje mladine na akademijo, ki bo prihodnje nedeljo, 14. t. m. ob pol 11 v frančiškanski dvorani. Vstopnice od din 8, 6 in 4 se dobe v piarni Pax et bonum v frančiškanski ulici. Pomagajte nam poslati naše revne učence na letovanj! Zato vas vlijudno vabimo na to prireditve.

Predavanja

Duhovne osnovne sodobne umetnosti — je naslov javnemu predavanju g. dr. Fr. Steleta, ki bo v ponedeljek, 15. t. m. ob 20 zvečer v Hubadovi dvorani pod okriljem Slavističnega kluba na univerzi. Istočasno sporoča klub vsej javnosti, da bo nadaljeval z javnimi predavanji, ki jih je prirejal že lanske leto.

Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Mostah priredi drevi ob 20 v ljudski šoli Moste skioptično predavanje o povrtninskih sadikah. Predava ban. svetnik g. Kalof. Predavanje je posebno važno za gospodinjice in posestnike malih vrtov!

Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Ljubljani priredi drevi ob 8 pri »Šestici« zelo zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami »Finska«. Predaval bo znani predavatelj g. Viktor Pirnat. Z ozirom na aktualnost predavanja pričakujemo polnoštevilno udeležbo.

Filozofsko društvo priredi v soboto, dne 13. t. m. v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi ob 8 zvečer svoje redno predavanje. Predaval bo g. univ. prof. dr. Evgen Spletorek o temi: Comte in Hegel: Vstop pot. Pred predavanjem, ob 17, redni letni občni zbor v filozofskem seminarju. Odbor.

Sestanki

F. O. Sv. Peter ima drevi ob osmih redni tedenski sestanek s predavanjem g. dr. Antona Breclja. Ker bo predavanje zanimivo in za mlade fante nadvse važno, prosimo vse člane, tudi tiste, ki se zadnjega sestanka niso udeležili, da se tega sestanka zanesljivo in točno ob napovedani uri udeležijo.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa (Dunajska) cesta 6.; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Poizvedovanja

Izgubljena je bila denarnica z manjšo vsoto denarja od trimostovja do Kongresnega trga. Pošten najditelj je naprošen, da jo odda v upravi »Slovenca«.

Anekdoti

Bismarcka se kot dijaka ni bilo lahko spraviti v zadrugo. To je izkusil njegov profesor pri nekem izpitu. Stavil je kandidatu Bismarcku naslednje vprašanje:

»Gospod kandidat, vzemimo, da spita mati in hči s svojima istočasna rojenima otrokoma v isti sobi. Zgodilo se je pa, da je služkinja zamenjala dojenčka, tako da materi sama nista vedeli, kateri otrok je prav za prav njihov. Kako bi vi v tem primeru odločili?«

Bismarck je debelo pogledal profesorja? »Torej služkinja je gotovo zamenjala oba otroka?«

»Seveda, to sem pravkar povedal!« je precej nevoljno odgovoril profesor.

»Potem je pa rešitev čisto enostavna,« je dejal Bismarck čisto mirno, »otroka naj vnovič zamenjajo.«

Danes II. del senzacionalnih
TIM TAYLORJEVIH pusto-
lovščin v filmu

Tim Taylorjeva sreča

Kino Sloga
Telefon 27-30
Ob 18., 19. in 21. uri

LJUBLJANA

Madžarski tujsko-prometni strokovnjaki v Ljubljani

Ljubljana, 10. aprila.

Zastopniki najvažnejših madžarskih tujeko-prometnih ustanov, ki so prišli na obisk v Slovenijo, so včeraj dopoldne obiskali Bohinj. Imeli so izredno krasno vreme, z lepim razgledom, narava pa jih je pozdravila s prvimi pomladanskimi cvetjem, tako da je bil bohinjski kot za vse pravo doživetje. Včeraj popoldne so se odpeljali madžarski gostje v gorjo savaško dolino, kjer so ob lepem vremenu občudovali pravilno Martuljekovo skupino ter si ogledali Kranjsko goro in razgled po naših vrhovih iz ceste na Vrščic. Ze v ponedeljek zvečer je bila gostom prirejena na Bledu v hotelu »Toplice« slovenska večerja, na kateri je bil tudi ravnatelj ljubljanske tujeko-prometne zveze g. dr. Ciril Žižek, blejski župan g. dr. Benedik, predsednik blejske zdraviliške komisije g. Anton Vovk in drugi. Gostje so noč od toraka na sredo tudi prespali na Bledu, danes jutraj pa so se z avtobusom vrnili v Ljubljano, kjer so najprej obiskali Narodno galerijo, po kateri jih je vodil g. Zorman. Nato so gostje odšli na magistrat, kjer jih je sprejel župan dr. Adlešič. Mestna občina je priredila gostom opoldne v rebrni dvorani hotela »Union« malico, pri kateri so bili župan dr. Adlešič, zastopnik SPD dr. Brilej, načelnik trgovskega oddelka banke uprave Terstenjak, načelnik prometnega oddelka državnih železnic Podbregar, inšpektor Weester, predsednik tujsko-prometne zveze v Ljubljani dr. Ratej in zastopnik mariborske tujsko-prometne zveze in ravnatelj zdravilišča Rogaska Slatina dr. Gračner. Gostje so bili z vsem potovanjem po Jugoslaviji zelo zadovoljni, posebno pa jih je razveselilo dejstvo, da je njihovo potovanje prav zadnje dni doseglo svoj višek. Soglasno so priznavali, da so zadnje dni, ko so si pod vodstvom dr. Žižka in tajnika gostinskega oddelka Zbornice za TOI dr. Koceta ogledali Slovenijo, doživeli največje presenečenje. Spoznali so, da je res to, kar so že slišali, a niso verjeli, da je namreč Slovenija po svoji lepoti enakovredna nekaterim mnogo bolj znanim in slavljenim predelom Švice in Tirolske. Pripravili so se tudi, da so hoteli na Gorenjskem izredno primerni za madžarske goste, zaradi česar bodo izpeljali še uspešnejšo propagando za obisk naših krajev. Istočasno pa so poudarjali, da računajo tudi na obisk iz Slovenije, saj so se prepričali, da le malokdo od nas pozna lepo prestolnico Madžarske — Budimpešto, ki je prav gotovo za nas Slovence razmeroma blizu in vredna ogleda. Gostje so se odpeljali z vlakom, ki odhaja ob 13.11, nazaj v domovino. Pri slovesu na kolodvoru pa so jim zastopniki tujeko-prometne zveze izročili okusne albume z lepimi povečavami naših najlepših krajev v epomin na sedanji obisk. Prav tako so dobili gostje vse reprezentativne prospekte slovenskih letovišč in priručno tiskano odhodnico z lepim šopkom pomladanskega cvetja. Železniško ravnateljstvo je gostom pripravilo poseben vagon in ko jim želimo srečno potovanje, upamo, da so od nas odnesli le najlepše vtise.

Živahen krompirjev trg

Ljubljana, 10. aprila.

Sezona za semenski krompir se še vedno dobro razvija. Sv. Petra nasip je postal sedaj spomladni pravo tržišče za semenski krompir vseh vrst. Tu je prostor, kamor dovažajo krompir iz vseh krajev Gorenjske, Dolenjske, deloma Notranjske in s Posavja. Kmetje vsako leto skušajo menjati krompirjevo seme, ker je znano in dognano, da isti krompir na isti zemlji ne obrodi dobro in da se glede kakovosti počasi izpridi in postane sad od leta do leta slabšeji. Posavci najraje nakupujejo za svoje njive gorenjski krompir, pa tudi dolenjska močno obrajtajo.

Kmečki vozniki morajo dostikrat prevoziti več kilometrov dolgo pot z doma na ljubljanski trg. Po glavnih cestah Gorenjske in Dolenjske je po noči pred sejmom opaziti kar cele kolone voz, ki vozijo krompir in hkrati prepeljujejo tudi jajca raznim prekupevalkam. Kmetje od Krke, Zagradca in Stične krenejo že okoli 9 prejšnjo noč na pot. V Grosupljem se ustavijo in se nekoliko odpotožejo v prvi vrsti, da nakrmijo in napoje živino. Nato odrinejo dalje proti Ljubljani, da pridejo že okoli 8 na trg in dobe primerno dobro mesto. Včerajšnji trg je bil v vsakem pogledu najživahnejši in največji glede množine blaga. Bilo je okoli 12 dopoldne do 120 velikih, le nekaj malih voz krompirja. Računajo povprečno, da je bilo na trgu do 2000 vreč v teži do 100.000 kg. Nekaj kmet iz Vodic je pripeljal na trg nad 3000 kg levega krompirja, ki ga je kmalu prodal. Bil je res prvovrsten, zdrav in najboljši za seme. Iz Gorenjske je bilo največ voz iz Vodic, Skaručine, Smlednika in tudi iz okolice Skofje Loke. Tudi iz domačjske smeri je bilo na trgu nekaj voz. Mnogo krompirja je bilo od izžanske in vrhniške strani. Nekaj voz je bilo celo iz Notranjske. Kupčije so bile splošno živahne in povoljne.

V glavnem je cena krompirja včeraj nekoliko padla. Kifelfar, ki ga je bilo le nekaj 100 kg, je bil najdražji, namreč po 2.50 din kg. Zgodnji rožnik od 2 do 2.25 din kg. Pozni, lepi in zdravi beli krompir je bil splošno po 2 din kilogram, cena pa je pozneje padla tudi na 1.80 din. To se je včeraj privikrat zgodilo. Ljubljanske gospodinjice so hitele nakupovat krompir za domače gospodinjstvo, kajti po trgovinah je že začelo primanjkovati krompirja, ki je postal dražji in ga sedaj trgovci že prodajajo po 2.50 do 2.75 din kg.

I »Triglavska roža«, pravilna igra s petjem v 4 dejanjih, ki jo je spisal M. Kunčič in nanizal vaje vae polno triglavske folklorne, bo prvič uprizorjena na materinski proslavi Kršćanskega žnekega društva v ljubljanskem opernem gledališču dne 15. t. m. ob 7 zvečer. Ta igra je namenjena za odrasle in za mladino. Pevske točke je spretno uglasbil dr. Anton Dolinar. Vstopnice se dobe od danes dalje v opernem gledališču.

I Stanovanjske hiše Pokojniškega zavoda rastejo iz tal. Ze lanske jesen je začel Pokojniški zavod zidati ob Nuški in bodoči Muzejski ulici tri velike stanovanjske hiše. Do zime je šla graditev le počasi izpod rok in so bili zabetonirani le obežni betonski temelji. Spomladi so začeli kamnoseki že zgodaj z obdelovanjem kamena, s katerim bodo stavbe v prtiličju obložene. Zadnje čase pa so prišli

za delo tudi že zidarji in tako so začeli že rasti na stavbah pritlični zidovi. V glavnem gradijo sedaj še z betonom, v kratkem pa bodo začeli tudi z opečnim zidom, na kar bodo stavbe precej hitreje rasle.

I »Mladinski dnevi« je naslov zvočnemu filmu, ki je izšel iz delavnice Prosvetne zveze. Tako prvi kakor drugi del filma se je zelo posrečil, saj prikazuje najlepše prizore spreveda, v drugem delu pa te lovalne nastope na Stadinonu. Tako v slikovnem kakor tudi v glasbenem oziru se je dobro posrečil tudi II. del filma. V nedeljo, 14. aprila ob pol 11 se bo ta film javnosti pokazal na matineji v kinu Union. Prosvetna zveza v ljubljani vabi zlasti članstvo ljubljanskih prosvetnih društev, Fantovskih odsekov, Dekliških krožkov in krožkov Slov. dijaške zveze, da se te matinee v čim večjem številu udeležijo. — Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7-I po 5 din za vse sedeže brez izjeme.

I »Snežuljčica« na odru Trnovskega prosvetnega doma. Preteklo nedeljo je uprizorilo Prosvetno društvo Trnovo pravilčno igro v petih dejanjih »Snežuljčica« s popolnim uspehom. Vse vloge so bile v odličnih rokah, še prav posebno z vso dovršenostjo so rešili svoje vloge skratje, ki so bili deležni odobravanja vseh prisotnih. Društveni dom je bil mnogo premajhen, da bi sprejel vso množico, ki je hotela prisostvovati pri premieri ene izmed najbolj priljubljenih pravilnic igre. Igro ponovi Prosvetno društvo v nedeljo, 14. aprila, ob 3 popoldne. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 dop.

I Namesto venca na grob blagopokojne gđe. Urške Strah je darovala ga. Agnitsch Angela 100 dinarjev za reveže Elizabetne konference pri Svetem Petru. Bog povrni!

MARIBOR

Potrebna reorganizacija posredovanja dela

Industrija popolnoma izbegava uradne ustanove in ima svoje posredovalce
Statistika mariborske borze dela

Maribor, 10. aprila.

Borza dela v Mariboru je sestavila zanimivo statistiko o svojem poslovanju v letu 1939. Številke, ki jih ta seznam izkazuje, so zelo visoke ter vzbujajo upravičeno zaskrbljenost. Obenem pa kaže statistika, da sedanji način posredovanja dela nikakor ne zadovoljuje ter bi bilo treba tozadevni zakon primerno preokrogiti. Borza dela ni danes prav za prav nobena posredovalnica za delo, temveč v prvi vrsti blagajna za izplačevanje brezposelnih podpor. Posreduje službe le še za služkinje, za poljedelske delavce in za sezonce, ki gredo v inozemstvo, industrija pa, kateri je bila ta borza namenjena kot posredovalnica za zaposlitev delavstva, pa jo popolnoma ignorira. V Nemčiji in Italiji imajo tozadevno zelo strogo zakon ter smejo jemati industrijska in vsa ostala podjetja delavstvo samo s posredovanjem uradnih ustanov. Pri nas pa zakon tega ne pozna in tako pridemo potem tako daleč, da ima danes vsaka tovarna svoje posredovalce, da, v velikem številu podjetij ima vsak mojster in vodja oddelka ter gradbeni polir svoje posredovalce za najemanje delavstva. Ni čuda, če se potem dogaja toliko primerov prevar na račun ubogih ljudi in če se javno govori, da je treba tem posredovalcem toliko in toliko odsteti na roko, pa dobiš delo. Nekateri se celo udeležijo z gotovim odstotkom na delavčevem zaslužku tudi za daljšo dobo. Poleg tega pa bi imelo obvezno najemanje delavstva s pomočjo uradne ustanove tudi to prednost, da bi imeli vedno točen pregled teh zaposlitev ne samo glede števila, temveč tudi glede krajev, iz katerih krajev in iz kakšnih socialnih plasti se delavstvo industrijskih, gradbenih in drugih podjetij rekrutira.

Statistika Borze dela za leto 1939 kaže, da se je lani na novo prijavilo 7408 brezposelnih oseb, med njimi 4318 moških ter 3090 žensk. Borza dela je posredovala delo za 1233 oseb, in eicer za 271 moških in 962 ženski. Odpadlo je pa v teku leta 6454 oseb, med njimi 4297 moških in 2157 ženska. Odpadli so ali zato, ker so dobili delo, ali pa so se preselili v druge kraje. Po posameznih mesecih se razdeli gibanje prijavljenih, zaposlenih in odpadlih brezposelnih oseb sledeče: januarja novo prijavljenih 470 moških in 251 žensk, posredovanje za 22 moških in 70 žensk, odpadlo je 270 moških in 213 žensk. Februar: novoprijavljenih 337 moških, 241 žensk, posredovanje za 19 moških in 85 žensk, odpadlo 248 moških in 93 žensk. Marec: prijavljenih 396 moških in 254 žensk, posredovanje za 209 moških in 86 žensk, odpadlo 212 moških in 209 žensk. April: novoprijavljenih 314 moških in 287 žensk, posredovanje za 40 moških in 82 žensk, odpadlo 413 moških in 213 žensk. Maj: novoprijavljenih 271 moških in 276 žensk, posredovanje za 24 moških in 102 ženski, odpadlo 460 moških in 156 žensk. Junij: novoprijavljenih 225 moških in 231 žensk, posredovanje za 19 moških in 69 žensk, odpadlo 480 moških in 153 žensk. Julij: novoprijavljenih 391 moških in 226 žensk, posredovanje za 22 moških in 79 žensk, odpadlo 4996 moških in 136 žensk. Avgust: novoprijavljenih 382 moških in 285 žensk, posredovanje za 24 moških in 82 žensk, odpadlo 322 moških in 205 žensk. September: novoprijavljenih 519 moških in 307 žensk, posredovanje za 18 moških in 83 žensk, odpadlo 444 moških in 258 žensk. Oktobar: novoprijavljenih 380 moških in 302 ženski, posredovanje za 23 moških in 64 žensk, odpadlo 410 moških in 273 žensk. November: novoprijavljenih 284 moških in 195 žensk, posredovanje se je za 23 moških in 64 žensk, odpadlo pa je 235 moških in 118 žensk. December: novoprijavljenih 349 moških in 195 žensk, posredovanje za 17 moških in 64 žensk, odpadlo pa je 307 moških in 130 žensk. V teh številkah niso upoštevani sezonski delavci — 10.101 po številu, ki so bili zaposleni lani v inozemstvu.

Iz statistike za posamezne mesece je razvidno, da je bilo največ na novo prijavljenih brezposelnih mesece septembra, to pa zato, ker so se takrat končala večja gradbena dela ter so gradbeni delavci pohiteli, da izkoristijo še pravico za podpore v primeru brezposelnosti, ki jih v času od 15. decembra do 15. aprila na podlagi zakonskih določb ne morejo uživati. Velik porast v januarju je vsakoleten pojav. Najmanjše število se jih je

I Nad kupci starega železa bo treba uvesti strožje nadzorstvo. Kupčija s starim železom cvete kot še nikdar in to so izkoristili številni umazanci, ki kradejo železo kar na debelo. Tako nam sporoča naš naročnik, da so mu tatovi sredi Ljubljane pred nedavim odnesli ponoči iz delavnice dolg pogonski fermen. V noči od toraka na sredo pa so ga obiskali tatovi vnoči. Z dvorišča so odnesli kar dve veliki in težki železni traverzi, ki bosta napravili prav gotovo isto žalostno pot kot vse drugo v zadnjih mesecih v Ljubljani nakradeno železje. Vzroka, da se tatvine starega železa tako množijo, ne najdemo le v dvigajanju cen starega železa, ampak še posebej v brezvestnosti nekaterih, večinoma niti ne prijavljenih nakupovalcev starega železa. Nujno potrebno bo, da se nadzorstvo nad vsemi, ki kakor koli kupčujejo s starim železom, postroji, da se na ta način obnejejo in zamaše kanali, po katerih se sedaj spravlja ukradena železnina iz Ljubljane. Nemogoče je namreč misliti, da bi vestni prekupevalci s starim železom mogli nakupovati od neznanih ali celo sumljivih prodajalcev starega železnina, kateri se že na zunaj pozna, da je bila s silo pokvarjena ali razbita samo zato, da jo je mogoče prodati kot staro železo.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Nad kupci starega železa bo treba uvesti strožje nadzorstvo. Kupčija s starim železom cvete kot še nikdar in to so izkoristili številni umazanci, ki kradejo železo kar na debelo. Tako nam sporoča naš naročnik, da so mu tatovi sredi Ljubljane pred nedavim odnesli ponoči iz delavnice dolg pogonski fermen. V noči od toraka na sredo pa so ga obiskali tatovi vnoči. Z dvorišča so odnesli kar dve veliki in težki železni traverzi, ki bosta napravili prav gotovo isto žalostno pot kot vse drugo v zadnjih mesecih v Ljubljani nakradeno železje. Vzroka, da se tatvine starega železa tako množijo, ne najdemo le v dvigajanju cen starega železa, ampak še posebej v brezvestnosti nekaterih, večinoma niti ne prijavljenih nakupovalcev starega železa. Nujno potrebno bo, da se nadzorstvo nad vsemi, ki kakor koli kupčujejo s starim železom, postroji, da se na ta način obnejejo in zamaše kanali, po katerih se sedaj spravlja ukradena železnina iz Ljubljane. Nemogoče je namreč misliti, da bi vestni prekupevalci s starim železom mogli nakupovati od neznanih ali celo sumljivih prodajalcev starega železnina, kateri se že na zunaj pozna, da je bila s silo pokvarjena ali razbita samo zato, da jo je mogoče prodati kot staro železo.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 jutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o dosežanjem strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se obnega zbora udeležijo v polnem številu in se prepičajo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

I Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor

KULTURNI OBZORNIK

Dva govora ob otvoritvi Instituta za italijansko kulturo v Ljubljani

G. senator Giuliano Balbino:

(Podajamo ga v ekscerptu.)

Senator Balbino je uvodoma naglašal, kako da je v sedanjem času, v katerem so medsebojna nasprotstva v človeštvu narasla do strahovitih izmer, potrebna globoka vera, da se bo prav zaradi tega vpostavlila še večja harmonija med narodi, zaradi česar so potrebne med njimi dobre kulturne zveze, pa ne na hladnem preračunu, ampak v čim bližjem stiku duše z dušo. Med slovensko dušo, ki jo označuje stremiljenje v brezmejni prostor najbolj širokih obzorij, in italijansko dušo, ki se odlikuje po svojem čutu za klasično mero, je tudi nasprotstvo, toda obe druga druga kličejo od dveh skrajnih točk, da bi se med seboj dopolnili. Seveda je v ta namen potrebno dobro poznavanje kulture enega in drugega naroda.

Kar se tiče italijanskega duhovnega življenja v zadnjih vekovih, je treba, da bi razumeli njega razvoj, vedeti, da se je nahajal italijanski narod v 18. in 19. stoletju, ko je bila vsa evropska duša zrevala, v nekem posebnem položaju. Evropsko človeštvo se je v tem trenutku svoje zgodovine šele prav zavedlo samega sebe, se tako rekoč postavilo na svoje noge in človek je prvič uzrl svoj Jaz ter zasanjal svoj mytus svobode. V tem svojem zagonu je zašel preko vseh meja in se ni upr samo vsem človeškim silam in avtoritetam, ki so ga dotlej vodile, ampak proti sami ideji Boga. Ustvaril si je prepričanje, da ima sam iz sebe brez navezanosti na nadprirodni svet moč, da si ustvari svoj etos, mendeč, da more uresničiti ideal življenja samo v popolni svobodi svojega bitja. Francija je ta mytus pretvorila v politično formo in si zamislila človeško družbo oziroma državo na tako imenovani prirodni podlagi v nekoliko poduhovljenem materializmu. Nemci pa, ki jih moremo imenovati metafizični narod, so to naturalistično miselnost transcendentizirali in dosegli višek takega mišljenja v poboženju človeka samega. Italija, ta pa je imela svoj poseben problem.

V letih po reformaciji od preloma med 18. in 19. stoletjem so si bili evropski narodi ustvarili svoje samostojne nacionalne države, dočim je Italija ostala v tem oziru čisto srednjeveška in si kljub raznim zagonom že v svoji zgodnji dobi ni zgradila podlage za kulturo novega časa, ker je živela v krščanskem univerzalizmu, ki mu je v zgodnjem srednjem veku dal največjega izraza Dante, za časa prepoveda pa orjaški Michelangelo, v katerem sta se srednjeveška in novodobna duša že srečali. Naenkrat pa je bila Italija postavljena pred vprašanje uresničenja svojega narodnega edinstva in je morala zato doprinesiti velike žrtve in morala zaradi tega zanemariti veliko drugega dela ter premagati večje ovire, kakor drugi narodi. Predavatelj se je tukaj spomnil predvsem velikega duhovnika Rosminija, enega največjih ascetov novega časa, ki mu pravijo »svetnik brez oltarja«, in duhovnika Giobertija, ki sta si postavila za cilj, da bi spravila v sklad idejo svobode, kakor je bila zaželela po francoski revoluciji s silami italijanske preteklosti, med katerimi je na prvem mestu Cerkev. Oba sta doživela deloma tragičen neuspeh zaradi ovir z desne in z leve, na kateri je slavni Mazzini predstavljal svobodnjaka sicer z redilnimi silami krščanskega idealizma, toda s pozitivistično materialistično doktrino.

Toda tudi to je imelo končno koristen učinek. V zgodovini deluje zakon Previdnosti, ki stori, da se mnoga njena dejstva dajo razumeti bolj iz bodočnosti, to je iz namena, h kateremu so uravnana, kakor iz preteklosti. Tudi svobodnjaštvo je imelo, kakor povsod, v zgodovini Italije svojo nalogo. Kolikor je bilo zmotno, pa je le bilo edino sredstvo, s katerim je bilo mogoče premagati to, kar je v stari tradiciji bilo najpogostejše ali se je preživelo. To je bila namreč ustvarjalna aktivnost, drzen pogon in tveganje, kar je bilo mogoče le, če se je pretrgano naglašal individualizem in doždevna moč človeka, da napreduje v neskončnost s lastnimi silami. Kar pa je napadnega na tej miselnosti preteklega in predpreteklega stoletja, namreč prepričanje, da se more duh razložiti iz snovi, ne pa narobe, to se je tekom časa premagalo, kakor se je premagalo v moralnem in političnem pogledu misel, ki snuje blagor človeške družbe na zvezi egoizmov, torej na naturalističnem gledanju, kakor da bi človek bil samo »višja žival«. In tem bolj gotova je bila zmaga idealizma nad tem naukom, ker je bil italijanski duh tuj in zato iz nje ni prejel trajnih življenjskih sil, ampak je le nekaj časa bleščal v svitu tujih ideologij, znanstva in političnih ter socialnih zamislov.

Ze v treh pesnikih — ako se zaradi pomanjkanja časa omejim le na te, je dejal predavatelj — Carducci, Pascoli in d'Annunzio, ki veljajo za brezbožce ali vsaj v verskem pogledu za nevrtralne duhove, vidimo, kako se ateizem počasi prelamlja. Kakor drugi, je tudi ta trojica mislila, da mora krščanstvo odklanjati zaradi njegove doždevne pasivnosti, neheroizma in oddaljenosti od življenja, kakršno je, je pa, ne da bi se tega sama zavedala, v svojem poglavljanju v misterij vesoljstva nihote odprla vrata v novo dobo, v kateri vidimo krščanstvo v drugi, to je pravi luči. Božjemu počelu so približali te pesnike ljubezen do zemlje, do zdrave družine, do reda in postave, čisto v rimskem duhu, za kar je posebno tipičen Carducci, dočim je Pascoli prišel v predvor Svetega po dobroti, d'Annunzio pa se je mogel dvigniti iz svojega čisto senzualnega naturalizma po svojem neutešljivem hrepenenju v višine, kateremu je zamenjal pogona po svoji areligiozni mistiki. So bili pa to vse kladivarji, ki so pomagali razbiti led pozitivističnega in mehanističnega gledanja na življenje.

Predavatelj se ni mogel razmahniti po tem širokem polju, ker je čas pretekel in je samo še omenil italijansko filozofsko delo 20. stoletja, kateremu sta bila na čelu Croce in Gentile, ki sta zamislila svoje vrste idealizem, v katerem se je svoboda zasvetila v svojem pravem pomenu in ustvarjalnosti, če je združena z avtoriteto, in v katerem se je tako politični, kakor socialni red pokazal kot področje, ki je podrejeno navedenemu zakonu in urejeno po hierarhiji takih moralnih, kakor voditeljskih vrednot. Isto velja seveda tudi za likovno umetnost, v kateri pa še prevladuje strastno iskanje v razne smeri. V političnem pogledu je bil Mussolini tisti, ki je vsa ta stremiljenja in spoznanja sintetiziral v krepko vodstvo javnih poslov oziroma države. Predavatelj je omenil tudi religiozna iskanja sodobne Italije, katerih žal ni mogel izbrati, in je končal z mislijo, da bo bodočnost Evrope tem svetlejša, čim bolj je

danes temna, negotova in razburkana v križanju najrazličnejših sorodnih in sovražnih sil; ta bodočnost bo dala vsakemu narodu možnost, da samega sebe potrdi in dviga, a obenem bo združevala njihove ustvarjalne kreposti v eno samo krščansko solidarnost.

F. T.

G. ban dr. Marko Natlačen:

Spoštovana gospoda!

Kot predstavnik državne oblasti v dravski banovini pozdravljam novo kulturno ustanovo ki se danes odpira v glavnem mestu naše banovine, v središču vsega slovenskega naroda, v beli Ljubljani — kot sta se podobni že odprli v Beogradu in Zagrebu. Ta ustanova si je vzela za nalogo, seznanjati naš narod s pridobitvami stare in bogate italijanske kulture in s tem na najplemenitejši in najuspešnejši način služiti vzvišenemu cilju medsebojnega spoznavanja in zblizanja dveh narodov, ki sta po svoji zemljepisni legi in zgodovinski usodi navezana na prijateljsko, za njih materialno in duhovno kulturo plodno sožitje.

Prepričan sem, da naloga italijanske kulturne instituta ne bo težka, saj bo s svojim delovanjem le nadaljeval in poglobljal kulturne vezi, ki so se pletle od davna med italijanskim narodom in Slovenci, kot najzgodnejšimi Jugoslavo in neposrednimi njegovimi sosedi. Po besedah pesnika je

»naš rod med Slovenci
šel najdalje,«

namreč v smeri, kamor

»je vrela ljudstev gneča,
carji vsi, vsa carstva.«

vs a so vrela dalje na jug, naš rod pa se je ustavil tu na robu ravnine in

»ni, kot drugi v nji utonil,
še se je zavedel,
tiho luči se poklonil
in na svoje sedel...«

In tu na svojem se ni branil žarkov luči, pa naj je bila to luč krščanstva, čigar blagovestniki so nam prihajali tudi iz Ogleja, ali luč svetne učnosti, ob kateri se je ogreval prenekateri »trentarski študent« na visokiholah v Padovi in drugod. Še posebno po velikem preporodu stare znanosti in umetnosti v Italiji je vpliv njene kulture ojačen izžareval tudi v slovenske dežele in pomagal oblikovati bujno dobo našega baroka. Nje priče občudujemo še danes v mnogih cerkvah, graščinah in meščanskih hišah po Slovenskem, zlasti tu v Ljubljani, ki sta jo krasila s svojimi deli Quagliu in Robba.

Ob italijanskih zgledih so se navduševali tudi naši prvi akademiki, naši »operosi« in v Italijo so se tudi takrat hodili solat ukazalji mladeniči naših dežel. Tam se je izobrazil baron Žiga Zois, ki je po očetu italijanskega, a po materi slovenskega rodu, se pri nas popolnoma udomačil in postal osrednja osebnost našega narodnega preporoda.

O stikih naših romantikov z italijansko literaturo nam govori še vedno neizčrpano poglavje o Petrarci in Prešernu, dveh enako genialnih tvorcih novodobne lirike. Za vso naslednjo dobo naj omenim za primer le Danteeve prevajalce od Vraza preko Koseskega do Debeveca in Župančiča. Najnovejša slovenska književnost pa je dobila tenkočutne poznavalce tudi med italijanskimi slovstveniki, kot nam dokazujejo imena Cronia, Urbani, Salvini, Maver idr.

Tudi na glasbenem polju, kjer sega čar umetnosti najbolj v srce, so bili naši stiki z italijanskim ustvarjanjem od nekdaj zelo ozki in živahni, saj sta mojstra Verdi in Puccini, da navedem le ta dva, pri nas prav tako priljubljena kot doma in drugod po svetu.

Kakor odkrivajo vse panoge italijanske umetnosti neizčrpane vire lepote, tako nam nudi pomembna in vsestranska razvita znanost v Italiji zaklade učnosti, iz katerih moremo s pridom črpati. Ker smo neposredni sosede, je bil med nami že od nekdaj močno razvit promet z gospodarskimi dobrinami, pač v korist obojema narodom. Naravno je in prav, da se poleg njega in hkrati z njim vsi izmenjava obojestranskih kulturnih dobrin, kakor se je to godilo v večji ali manjši meri tudi že doslej. In ustanovitev italijanske kulturne instituta pri nas pomeni vsekakor važen korak v tej smeri.

Kakor vidimo, je delovanju tega zavoda že od obeh strani dobro utrta pot. Želim, naj po nji uspešno hodi naprej proti svojemu cilju, ki bodi: prijateljsko sožitje dveh narodov — sosedov, ki bosta drug drugega dobro poznala in zato tudi odkrito spoštovala. S to željo razglasim, da je Institut italijanske kulture v Ljubljani odprt.

Francija je priredila nedavno umrlemu slovitemu fiziku Edouardu Branlyju veličasten pogreb. Po slovesnih obredih v cerkvi Notre-Dame je slavlil pokojnikovo veliko življenjsko delo na polju znanosti prosvetni minister Albert Sarraut. Nato so položili krsto z zemskimi ostanki pokojnika na katafalk pred cerkvijo in mimo nje so defilirale čete pariške garnizije. Pogrebni svčanostim je prisostvovalo na stotisoče ljudi.

ŠPORT

»Caveant consules« slovenske atletike

Ustanovni ali redni občni zbor — to vprašanje namreč še do danes ni rešeno; s tem vprašanjem se bodo bavili še učeni pravniki za zeleno mizo — Atletske zveze kraljevine Jugoslavije in je med vsemi športnimi krogi po vsej državi povzročil mnogo debat. Upravičeno se vsi izprašujejo, ali res ne bi bilo mogoče najti priprostejšega izhoda tako, da bi bili zadovoljni i Slovenci, i Hrvati, i Srbi. Kakor smo že pred nedeljskim sestankom v Zagrebu zapisali, so bila le tri vprašanja, ki jih je bilo treba rešiti. Navzoči delegati posameznih narodnih zvez so ta vprašanja — kakor poročajo vsi listi — na vmesnem sestanku med seboj tudi že rešili. Edino vprašanje, pri katerem pa so Zagrebčani ostali nepopustljivi, je bilo to, da se sedež Vrhovne zveze zaenkrat ne sme seliti iz Zagreba v Beograd.

In tako se je znova spet načelo ono vprašanje, ki je stalno predmet sporov, odkar se je reorganizirala Jugoslovanska nogometna zveza. Hrvati so se v nogometnem športu čutili zapostavljeni in so z vsemi silami delali na to, da so v tej panogi športa dosegli enakopravnost s Srbi. Mi Slovenci smo v tem športu stali ob strani, ker pač kvaliteta našega nogometa ni bila na tako visoki stopnji kakor pri Srbih ali pri Hrvatih. Drugače pa je v ostalih športnih panogah, v katerih Slovenci prav nič ne zaostajamo za Hrvati ali Srbi, ali jih pa celo močno nadkrilujemo. Razumljivo je, da smo hoteli Slovenci v teh športnih panogah, v katerih se čutimo enakovredne s Hrvati ali Srbi, doseči tudi svoje koristi. Po reorganizaciji nogometnega športa se je začelo na veliko reorganizirati tudi ostale športne panoge. Tedaj smo i Slovenci i Srbi lahko očitali Hrvatim, da imajo pravzaprav oni v svojih rokah vse najvišje športne zveze in so zato zlasti Srbi začeli zahtevati tudi v tej smeri popolno enakopravnost. Zaradi teh zahtev s strani Slovencev in Srbov je prišlo že do večih sporov, ki so nam iz dnevnega časopisa itak znani. Razen plavalcev, ki so na duhoviti način rešili to vprašanje, so se skoro vsi drugi občni zbori posameznih športnih zvez končali z nesporazumom in s prepri. Razlog je povsem enostaven in razumljiv. Hrvati nikakor ne marajo izpustiti iz rok vodstva športnih panog, ki jih zaenkrat še dejansko vodijo in katerih sedež

je v Zagrebu. Toda, če se je že enkrat načelo vprašanje reorganizacije športa v Jugoslaviji, je treba to reorganizacijo izvesti tako, da bomo zadovoljni Slovenci, Hrvati in Srbi. Nikjer ni zapisano, da imajo Hrvati monopol na ves šport, ki je v Jugoslaviji, in da je vse treba voditi iz Zagreba. S tem dejstvom se bodo morali tudi Hrvati končno sprijazniti. Vendar pa je pri tem paziti na to, da zaradi same reorganizacije uprave športa ne bo trpel ves šport. To pa, kar opažamo sedaj, gre vsemu našemu športu v škodo.

Ista stvar je bila tudi pri zadnjem sestanku delegatov posameznih narodnih atletskih zvez. Ta sestanek je bil zlasti za nas Slovence izredno važen in pomemben. Naša atletika je najmanj na isti višini kakor hrvatska ali srbska in zato ne more biti vse eno, kakšna je oblika vrhovnega foruma. Tega so se delegati slovenskih atletskih klubov tudi prav dobro zavedali in so zato na svojem občnem zboru določili tri zastopnike, ki so imeli pooblastilo to urediti. To so bili predsednik Černe, podpreds. Finec in član nadzornega odbora Sancin. V zadnjem poročilu iz Zagreba pa beremo, da je Slovensko atletsko zvezo zastopal od na občnem zboru določenih delegatov samo Sancin. Kje sta ostala oba druga delegata? Zakaj se tega sestanka nista udeležila tudi onadva, posebej še zaradi tega, ker sta onadva bila navzoča pri vseh prejšnjih pogajanjih. Ali je iskati razlog v njihovi malomarnosti ali kje drugje? Bodoči sestanek naših atletskih klubov bo zahteval tozadevna pojasnila. Marsikdo tudi ne more razumeti, zakaj se je vsa stvar razbila samo zato, ker bi bilo treba prenesti sedež Zveze iz Zagreba v Beograd, ko pa je nam Slovencev to popolnoma vseeno. Mi bi nastop naših dveh delegatov v Zagrebu takoj razumeli, če bi šlo za prenos Zveze v Ljubljano ne pa v Beograd. Nekateri celo mislijo, da je za nas Slovence še bolj prikladno, če je Zveza v Zagrebu, ker nam je to pač bližje. Upamo, da bomo na ta vprašanja dobili potrebna pojasnila. Eno je namreč gotovo: tako ne sme iti naprej in zato opozarjamo »caveant consules«, ki vam je poverjeno vodstvo naše atletike. Ne izpostavljajte se očitku, da ste morda ravno vi upropastili slovensko atletiko.

Igralci BSK-a nočejo igrati na Dunaju

Včerajšnje »Vreme« poroča, da je Vrhovna nogometna zveza istočasno sprejela sedem pisem od vse igralcev BSKa, ki so bili določeni za jugoslovansko reprezentančno moštvo, ki bo prihodnje nedeljo igralo na Dunaju. Igralci: Stojiljković, Dubac, Manola, Lechner, Glisović, Valjarević in Nikolić so pisali pismo iste vsebine, ki se glasi: »Prosin cenjeno upravo Vrhovne nogometne zveze, da me izvoli izpustiti iz reprezentančnega moštva, ki bo nastopilo dne 14. t. m. na Dunaju proti Nemčiji, ker se ne počutim sposobnega. Vdani...«

Morda je iskati vzrok tej odpovedi s strani igralcev BSKa v tem, da BSKovci mislijo, da bi njihovo kompletno moštvo boljše zastopalo jugoslovanski nogomet kakor pa kakšno drugo moštvo. O tem je bilo namreč že mnogo debate tudi ob sestavi naše reprezentance proti Romuniji.

Tekma v alpski kombinaciji na Raduhi

Pri zadnjem poročilu o gornji tekmi se nam je vrnila pomota, ki jo na prošnjo prireditelja poročamo. Rezultati te tekme so bili:

Herle Franc — Špeci iz Solčave (SPD Celje) je z 200 točkami dosegel 1. mesto. 2. mesto je z

172.67 točke dosegel Mlačnik Tone iz Podpece (SPD Mežica). 3. mesto je dosegel Plešnik Ernest iz Guštanja (SK Železnikar, Maribor). Nato sledi Stefan in Franc Mlačnik iz Podpece (SPD Mežica) in Wauch Erno, Mešl Pavle, Fleimš Ferdo (vsi SPD Prevalje), ki so konkurirali v smuku za klubsko prvenstvo.

Nekaj športnih iz vsega sveta

Nov svetovni rekord v plavanju. Znani ameriški tekač Adolf Kiefer je v ponedeljek pri plavalnem meetingu v Newyorku izboljšal svoj lastni rekord v hrbtnem plavanju na 100 yardov. Nov svetovni rekord je 57.9 sekund. Prejšnji Kieferjev rekord je bil 58.8 sekund.

Holandska : Norveška. Meddržavna tekma med nogometnima reprezentancama Norveške in Holandske je odpovedana. Tekma bi morala biti 23. maja. Vzrokov za to odpoved pač ne bo težko uganiti.

Spomenik tekaču. Grki bodo postavili na grob znamenitega grškega tekača Spyridona Louisa, ki je pred kratkim umrl, bronast spomenik, ki bo predstavljal Louisa v naravni velikosti. Spiridon Louis je bil prvi zmagovalac v maratonskem teku leta 1896 pri prvih modernih olimpijskih igrah. Louis je umrl v starosti 75 let in je bil pokopan z največjimi častmi.

Zadnje športne vesti iz Norveške. V Oslu je Harald Hanssen osvojil prvenstvo Norveške v skokih brez zaleta. Hanssen je v daljavo skočil brez zaleta 3.27 m, v višino prav tako brez zaleta pa 161 cm. — Pri smučarskem vztrajnem teku od Reneja do Lillehammerja je med 518 tekmovalci zmagala Gunnar Hanssveen v času 4 ure 30 min. in 9 sekund.

Tekme Francozov in Angležev v Parizu. V pariškem stadionu »Parc de Princes« bodo 21. aprila tri srečanja francoskih in angleških vojakov: dvo boji francoskih in angleških letalcev v rugbyju in nogometu ter kolesarske tekme.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Kolesarski športniki in simpatizerji! Kakor že javljeno, sklicuje naša nova Slovenska kolesarska zveza v Ljubljani informativni sestanek vseh, ki se za razvoj slovenskega kolesarstva količkaj zanimajo. Na sestanku bo poročal o stanju slovenskega kolesarskega športa in o nujnih potrebah za njegov nadaljnji razvoj priznani in preizkušeni strokovnjak kolesarstva podpolk. v p. g. J. Jaklič. Sestanek bo prihodnje nedeljo ob 10 v prostorih Habjanove gostilne v Sp. Šiški nasproti Keršiču.

Smučarski klub Ljubljana. Sestanek tekmovalcev za alpsko kombinacijo je v četrtek ob 19 v kavarni »Emona«.

ZFO

F.O. Kodeljovo. Drevi ob pol 8 telovadba — Načelnik.

V italijanskem kulturnem inštitutu med govorom senatorja Giuliana Balbina. Od desne na levo sede v prvi vrsti: italijanski minister in poslanik Mameli, ban dr. M. Natlačen, banova gospa, rektor dr. Slavič in dr. Maver.

Pogled na sever Evrope

kjer se je začela odigravati usodna vojna drama

Oči vsega sveta so od torka zjutraj obrnjene na evropski sever, kjer se je pričela odigravati velika vojna drama. Vesti, ki prihajajo s tega novega evropskega bojišča, so še povsem nejasne in v mnogočem si nasprotujejo, vendar kljub temu že dajejo slutiti, da se bodo ravno na severu Evrope, tam, kjer je vsako zadnje čase najmanj pričakoval, sprožili odločilni dogodki, od katerih bo odvisen izid sedanje svetovne vojne in s tem vred usoda vse Evrope.

Zaenkrat je dejstvo to, da so Nemci zasedli Dansko in da se jim je posrečilo izkrcati se na raznih točkah norveške obale, odkoder poskušajo ob trdnem odporu norveške oborožene sile prodreti v notranjost dežele, ki si jo hočejo v vojaškem pogledu podrediti. Enote angleškega in francoskega vojnega brodovja, ki so prišle polagati mine ob norveški obali, niso mogle preprečiti nemškega podviga. Zdaj se te pomorske sile na več mestih bore z nemškimi vojnimi ladjami in vsak hip se pričakuje prihod glavne sile angleškega pomorskega brodovja, ki vozi s seboj tudi angleške in francoske kopne čete in bo s pomočjo velikih letalskih sil poskušalo izsiliti izkrcanje zavezniških čet na norveški obali ter tako ustvariti novo fronto proti Nemčiji. Poročila o tej pomorski bitki, ki divja vzdolž vse norveške obale, so še pomanjkljiva in zato ni prav nič mogoče predvideti, kam se bo nasmehnila vojna sreča. Dejstvo pa je, da Nemcem niti ni potrebna zmaga nad angleškim vojnim brodovjem; zanje je glavno to, da se bodo uspešno držali takrat, ko se bodo zavezniške čete poskušale izkrcati. Svetovna javnost napeto pričakuje, ali se bo zaveznikom posrečilo izkrcati čete na norveški obali in na norveškem ozemlju sprejeti odprt boj z nemško kopensko vojsko. Kajti le tako bodo mogli nuditi Norveški vso pomoč, ki so jo včeraj in danes obljubljali angleški in francoski državniki. Velikansko vlogo bo v teh bojih na severu imelo letalstvo in vprašanje je, komu bo mogoče poslati v boj večje letalske sile. Nemci imajo zaenkrat tudi tu boljši položaj. Z zasedenega danskega ozemlja predstavljajo njihovim letalom polet na Norveško le kratke sprehode, dočim so angleške letalske baze precej oddaljene, da o francoskih sploh ne govorimo. Prezgodaj pa je dajati kakršne koli perspektive o izidu boja, ki se je pričel na severu Evrope.

V naslednjem podajamo našim čitateljem kratak oris obeh držav, ki sta trenutno v središču svetovne pozornosti.

Danska

Z evropskega zemljevida je izginila nova mala država: v noči med 8. in 9. aprilom je bila zapечатena samostojnost kraljevine Danske, ki so jo v dobrih osmih urah zasedle nemške čete, ne da bi bile naletale na najmanjši odpor danske oborožene sile. V veliki igri evropskih velesil je morala zginiti s pozornice mala država, ki je bila med vsemi nevtralnici najbolj nevtralna in med vsemi nedolžnimi najbolj nedolžna.

Kraljevina Danska je bila najmanjša in najbolj na jugu ležeča od tako imenovanih nordijskih držav. Po svojem zemljepisnem položaju je zelo izpostavljena: leži med Srednjo Evropo in Skandinavskim polotokom ter med Vzhodnim in Severnim morjem in predstavlja zaradi tega važno prehodno področje. Po svoji strukturi, površinski kulturi, živalstvu in rastlinstvu spada k severonemškemu nižavju, po prebivalstvu, jeziku in kulturi pa se nagiba k Skandinaviji. Njeno ozemlje

Romantični fjord pri Bergenu

Danska meri 42.931 km² in ima nekaj nad 3.800.000 prebivalcev (gostota prebivalstva je 87 na km²). Okrog 40% danskega prebivalstva živi v mestih, od katerih je največje danska prestolnica Kodaň na otoku Seeland z okrog 850.000 prebivalci. Razen mesta Arhus, ki leži na sredini vzhodne obale Jütlanda in šteje okrog 100.000 prebivalcev, na Danskem ni večjih mest. Dansko prebivalstvo se razmeroma precej izseljuje, zlasti v Severno Ameriko. Dansko prebivalstvo pripada severnogermanski rasi in je razen malenkostne nemške manjšine na jugu Jütlanda enotne narodnosti. Po veri je 98,6% Dancev luterancev, 0,7% katolikov, ostali pa so drugih krščanskih veroizpovedi in židje. Katoliška Cerkev ima v Kodaňu apostolski vikariat, ki ima 17 podružnic. Izobrazba danskega prebivalstva je zelo visoka, nepismenih ljudi skoraj ni. Leta 1930 je bilo v deželi 4476 ljudskih šol, 400 strokovnih šol, 60 visokih ljudskih šol, dve univerzi (Kodaň in Arhus), ena tehnična visoka šola, visoka trgovska šola in umetnostna akademija.

Glavni pridobitni panogi Danske sta poljedelstvo in živinoreja, v manjši meri pa tudi ribolov in industrija. Glavna panoga je živinoreja, v kateri prekaša Danska vse druge evropske države. Gojijo govedo, konje, največ pa prašiče (nad 5 milijonov), na Jütlandu pa tudi ovce. Poljedelstvo, ki je na račun živinoreje potisnjeno ob stran, ne pridelata toliko, da bi bilo dovolj in mora zato Danska poljedelske proizvode uvažati. Glavni produkti pa, ki jih izvažajo, so: mleko, surovo maslo, sir, mesa in jajca. Od tega izvažajo Danska največ v Anglijo, in sicer blizu 60%. Zato pomeni zasedba Danske po Nemčiji precej hud udarec za Anglijo, ki bo morala ta uvoz nadomestiti iz svojih kolonij, če ga bo mogla. Med industrijskimi produkti je omeniti razne mlečne izdelke, mesne konzerve, margarino, cement, porcelan, tobakne izdelke itd. Težka industrija se ni mogla razviti,

ker ji manjkajo naravni pogoji (premog, rude in vodne sile). Največje dansko industrijsko središče je Kodaň, ki je obenem tudi glavni vozni promet po kopnem in morju.

Zunanja trgovina Danske je zelo živahna. Danska trgovinska mornarica šteje nad 2000 trgovskih ladij z nekaj nad 1.100.000 brutt registriranimi tonami. Danska ima okrog 5500 km železnice in skoraj desetkrat toliko cestnega omrežja.

Od leta 1849 je Danska ustavna monarhija, v kateri vlada moška linija dinastije Schleswig-Holstein-Sonderburg-Glücksburg. Danska ustava datira od 5. junija 1915 in je bila spremenjena leta 1920. Zdaj je vladal na Danskem kralj Kristijan X., ki je po personalni uniji obenem tudi kralj Islandije. Danski kralj mora biti po ustavi luteranec. Narodna skupščina (Rigsdag) sestoji iz senata (Landsting) in spodnje zbornice (Folketing). Glavne danske politične stranke so: socialni demokratje, ki imajo v obeh zbornicah skoraj absolutno večino, kmečka levica, konservativci in radikalna levica. Politično življenje v Danskem pa je zelo umerno.

O danski oboroženi sili zdaj ni več aktualno govoriti.

To bi bili nekateri podatki o danski državi, ki jo pod novimi gospodarji čaka negotova usoda. Koristi, ki jih je Nemčija pridobila z zasedbo Danske, leže na dani: Najprej si je s tem ustvarila strateško oporišče za svojo akcijo v Skandinaviji, in to ne samo za zavajevanje Norveške, nego tudi za napad na Švedsko. Obenem je pridobila zase vso dansko živinorejsko produkcijo ter izvršila uspešen korak v svoji protiblokadi Velike Britanije.

Zanimivo je, da prinaša aprilska številka znane nemške propagandne revije »Freude und Arbeit«, ki je te dni izšla, obsežen članek o Danskem s številnimi slikami pod naslovom »Stara ljubezen do Danske«.

Norveška

Druga severnoevropska država, ki zaenkrat še nije obupen in neenak boj za svojo svobodo in neodvisnost, je Norveška. Kraljevina Norveška zavzema 1756 km dolga in 100 do 400 km (na jugu) širok severozapadni pas Skandinavskega polotoka ob Atlantskem oceanu, Severnem ledenem morju, Severnem morju in prelivu Skagerrakom in Kategatom. Njena obala je dolga 8400 km, ako pa upoštevamo še neštete fjeorde, po katerih je Norveška zaslovela kot turistična dežela po vsem svetu, in večje otoke, je norveška obala dejansko dolga 19.300 km. Na kopnem ji poteka meja skupno s Švedsko (1650 km) in s Finsko (920 km). Norveška meri brez polarnih otokov 323.795 km² (je torej večja od Jugoslavije), od česar odpade na celino 301.800 km², na otoke in otočice, ki jih je okrog 150.000, pa 22.000 km².

Norveška pokrajina je nekaj svojrskega. Gorata je in gozdната ter silno razsekana. Podnebje je mrzlo in vetrovno zlasti v notranjosti dežele. Na zapadu ob obali je precej toplejše kakor na vzhodu. Največ padavin letno izkazuje okolica Bergena (2145 mm). Norveška ima mnogo gorskih grebenov in njen najvišji vrh Glittertind meri 2481 m. Ima tudi več ledenikov, od katerih je najbolj znan Jostedalssbrå, ki ima 12 ledenih jezikov in zavzema površino 282 km². Posebnost norveške obale so fjordi, to so močno razklenjeni zalivi, ki se zajedajo globoko v obalo. Zaradi teh fjordov je norveška obala najbolj čudovita obala na svetu.

Norveška šteje nekaj manj kakor tri milijone prebivalcev in spada med najredkeje naseljene evropske države. Prebivalstvo v notranjosti države se peča s poljedelstvom, gozdarstvom in živinorejo, ob obali pa preživlja ljudi predvsem ribolov in pomorska trgovina. Norvežani sputarajo k germanski rasi, po veri so pa do 97% luteranci. Ljudska prosveta je na zelo visoki stopnji. V deželi je okrog 3500 ljudskih šol, okrog 6000 kmečkih ljudskih šol, 850 nadaljevalnih šol, 20 trgovskih šol, 41 poljedelskih šol, 220 srednjih šol, 17 vojaških šol, 13 učiteljskih, univerza v Oslu itd., več visokih tehničnih šol itd. Nepismenih ni. — Norveška literatura, ki ji stoji na čelu Ibsen in Hamsun, si je utrla po prevodih pot v vse kulturne jezike.

Večina prebivalstva se peča, kakor rečeno, s poljedelstvom, gozdarstvom in ribolovom. Norveška je precej bogata na rudah, in sicer kopljejo na Sulitålmu in pri Trontheimu žvepleno rudo, železo pri Sydvarangru, srebro v Kongsbergu, dalje volfram, baker, cink in nikelj. Premoga je precej na Spitzbergu. Dobro je razvita industrija, in sicer predvsem izdelava lesnega papirja, dalje elektrokemična industrija, industrija za predelavo rib, industrija gumijastih čevljarstevskih izdelkov. Te industrije imajo velik pomen za norveški izvoz. Druge industrije imajo pomen le za domačo porabo. Norveška ima veliko trgovinsko mornarico. Sredi lanskega leta je štela norveška trgovinska mornarica nad 4500 ladij s skupno nad 2.300.000 brutto registriranimi tonami.

treba večino že izvežbati. Norveška vojska šteje 6 pehotnih divizij s 16 pehotnimi polki, 3 polke konjenice, 3 topniške polke, 1 protiletalski topniški polk in 1 polk tehničnih čet. V zadnjem času so ustanovili tudi nekaj motoriziranih edinic ter izpopolnili protiletalsko obrambo. — Norveška vojna mornarica je majhna, saj obsegajo vse njene enote komaj 25.000 ton. V njenem sestavu so štiri stare obrežne oklopnice, trije stari torpedni rušilci, 9 novih podmornic in 31 torpedovk. Precej dobro organizirano ima Norveška obrambo svoje obale, kar dokazuje trd odpor, ki so ga dajale obalske utrdbe nastopajočim nemškim bojnim ladjam. Če je res, da se je obalskim baterijam posrečilo potopiti 26.000-tonsko nemško križarko »Gneisenau«, je to za Norvežane nadvse časten uspeh. — Letal ima Norveška okrog 500, od katerih jih je polovica sposobna za borbo v prvi liniji. Norveška letala so imela včeraj že priložnost prestopiti ognjeni krst v zraku in so se po domačih poročilih dobro obnesla. — Pomanjkljivost norveške armade je nekoliko v zastarelem orožju, tako pehotnem kakor topniškem, vendar so poskušali zadnja leta oborožitev izboljšati. Vsekakor pa je gotovo, da se norveška vojska, pa naj se bori še tako hrabro, ne bo mogla dolgo upirati nemški armadi, če ji ne pride pravočasno pomoč zaveznikov.

Najlepša luteranska cerkev v Oslu

Občni zbor DSKA »Savice«

V petek, 5. aprila zvečer so imele naše katoliške akademikarke, včlanjene v »Savice« svoj 16. redni občni zbor v beli dvorani Unio-na. Občnega zbora se je udeležila ga. dr. Natlačenova, zastopnica kršč. žensk. društva, zastopnica kršč. ženske zveze, zastopnica katoliških akad. starejšink, zastopnica Prosvetne zveze, društveni duhovni vodja univerzitetni prof. dr. Snod in zastopniki bratskih akademskih društev.

Naše akademikarke delajo tiho same zase, vendar pa njihovo delo ni tako skromno, kot bi človek mislil. Lanske velike počitnice so privedle v Trebnjem na Dol. Tabor, ki je trajal en teden. Namen tega tabora je bilo zbližanje s kmetskimi dekleti, da bi se obojestransko spoznale. Zato so imele vsak dan zjutraj predavanja, katerim so sledile živahne debate. Predavale pa so Trebanjke in »Savice«*. Prirejale so tudi izlete, da so tako vsaj malo spoznale življenje dolenskega kmeta, predvsem žen in deklet.*

Za letošnje velike počitnice nameravajo organizirati podoben tabor, ki naj bi imel poleg prosvetnega tudi narodno obrambni značaj nekeje v Prekmurju.

Kar se tiče notranjega življenja imajo tedenske sestanke, na katerih jim predavajo izbrani predavatelji prevsem o vprašanjih, ki zadevajo študirajoče in izobraženo žensstvo. Vsak mesec enkrat pa se zberejo k skupni sv. maši. »Savice« *ima v svojem okviru tudi akad. Elizabetno konferenco, ki podpira revnejše akademikarke. Za božič in za veliko noč pa so se spomnile tudi revnih družin v predmestju.*

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: predsednica Pinca Zupančič, stud. med., podpredsednica Ivanka Lavrič, stud. phil., tajnica I. Julka Bizjak, stud. iur., tajnica II. Majda Peterlin, stud. phil., blagajničarka Ančka Tranu, stud. phil., odbornice: Iva Strajan, phil. iur., Boža Osterc, stud. iur., Majda Pintar, stud. iur., knjižničarka Marija Janežič, stud. phil., nadzorni odbor: Frida Jazbec, cand. phil., Hermina Grgič, cand. phil., razsodišče: Natalija Lavrič, cand. iur., Zora Pelan, stud. phil., Marija Kržič, stud. iur.

Norveški narodni ples

Most čez preliv Mali Belt, ki veže danski otok Fünen s polotokom Jütlandom

sestoji iz polotoka Jütlanda in okrog 600 otokov v Vzhodnem morju, od katerih pa je le 92 naseljenih. Največji med njimi so Seeland, Loland, Fünen, Kalster itd. Potom morskih očin Skageraka, Kategata, Oeresunda ter Velikega in Malega Belta je Danska do otvoritve kanala, ki spaja Vzhodno in Severno morje, obvladala vzhod v Vzhodno morje, kar je bilo velikega pomena za politični in kulturni razvoj dežle. Meja Danske je veliki večini morje, le kakih 70 km ima kopenske meje s prusko provinco Schleswig-Holstein. Izven tega ozemlja pripada Danskem še Faröersko otočje, otok Bornholm in kot kolonija Grönlandija.

Danska pokrajina je valovita, z nizkimi griči posejana nižina. Najvišja točka na polotoku Jütland je hrib Ejler Banehøj, ki je visok komaj 172 metrov. Prav takšna je tudi pokrajina na otokih. Danske kopne vode so malenkostne in brez vsakega pomena za promet. Največja reka je Guden-Aaa na Jütlandu, ki je dolga 160 km. Številna, toda majhna so jezera. Podnebje je oceansko in odgovarja podnebnju nemške severne obale, le da je vlažnejše in v poletju nekoliko hladnejše. Precej močni so vetrovi in zelo pogoste so nagle spremembe vremena. Morje na danskih obalah skoraj nikdar ne zamrzne. Dansko rastlinstvo ima srednjeevropski značaj. Le 8% površine zavzemajo gozdovi, pa še ti so večinoma nastali s pogodovanjem pašnikov. Tudi živalstvo je takšno kakor v Srednji Evropi.

Smučarji - planinci, sedaj v gore!

Debeli zima v dolinah se polagoma poslavlja, prvi dihi pomladi veje čez poljane. Visoko v gorah se vse spi pod globoko snežno odejo. Samo smučar planince, ki ga žene hrepenenje v planine, uživa neznanost prijetno potikanje po zasneženih pokrajini pod toplimi žarki močnega sonca. V planinah je že pričela spomladanska smuka s svojimi značilnostmi: zrnati sneg, daljši dnevi, večno modro nebo in žgoče sonce. Užiti smučarja planince so popolni, ko se vzpenja in spušča po grebenih, vrhovnih in dolinah. Njegov trud je vedno plačan z razgledom, smukom in zdravo zagorelo barvo.

Temno in tajinstveno leži Bohinjsko jezero v oklepju Julijev. Prijetno je sanjarjenje v žgočem spomladanskem soncu tik ob temnozeleni vodi. V Uskoverni stoji »Zlatorog«, vabljiv za vsakogar, ki želi počitka v prostem času. Ob bistrem potoku vodi slozna pot k slapu »Savica«, ki je še okovan v leden oklep. Po položnih ključih vodi steza dalje, stoletna tršata gorska drevesa stoje ob poti, že se družijo bradate smreke z macesni vibarniki in skozi polomljeno vrhove nas pozdravlja izza ovinka Komna. Najprijetnejši izleti v tem času so s Komne na Plešo, Govnjač, Kukovo sedlo, Dolnik, Mahavček, Bogatin s sedlom, Gracija, Lanševica, Kal in Sedmera jezera. Povsod je dovolj snega in prijetne smuke.

Svetlo sonce nas predrami pod toplo odejo v koči pri Triglavskih jezerih. Oči so oslepljene od očarljivega bleśka krasnega velikonočnega jutra sredi trde alpske zime. Zgodni smučarji že drčijo po beli odeji okrog zamrznega jezera. Smučji pojejo pod nogami, ko hitijo v skrajni konec prelepe doline k sedlu Dol nad Rjavimi mlakami. Levo nas spremlja oster greben raztegnjene gmote Velikega in Malega Spika, desno pa prepadne stene Tičarice, Kopicke in Zelnarice. Zimske markacije — vodijo desno v Hribarico. Sonce ima neverjetno moč, goroloki stojimo na vrh Hribarice, lice nam žari kot v juliju. Smučke z nog in že je pripravljen priprosti ležalni stol, zadovoljno se prazimo v višinskem soncu, sladko počivajoč občudujemo fantastične oblike belih oblakov, ki mirno jadrajo preko Kanjeva. Povratek je prava visoka pesem smuka in naglice.

Hribarice vabijo ponovno na naskok, saj čaka na drugi strani nebeški smuk po Volski dolini na Velo Polje, stopiti je treba še čez Bohinjska Vrata ali Konjsko sedlo in zopet gre pot navzgor na Kredarico, kjer bosta Triglavski dom in Staničeva kočnjava zavetja onim smučarjem, ki jih mika visokolpanski smuk na Triglavskem ledeniku. Po končani borbi z belim elementom in ožgani od Triglavskega sonca se vračajo razigrani smučarji skozi Krmo vedno nižje in nižje, kjer polagoma zmanjkuje beline, dokler ne nastopi trda kopnina, kjer je treba naložiti ljube deščice na rame in odkorakati po pisani preprogi teloha in belega žafrana proti Mojstrani. Velikonočna zima v okolišju Triglava ostane planince nepozabno doživeti.

Tudi v drugih predelih naših planin imamo spomladansko smuko. Poglejmo proti Kranjski gori, prijeten vzpon na Vršič, počitek v Erjavčevi koči; okrepčani zjutraj na Slemo in smuk v Tamar. Kamniške planine imajo tudi svoje mlakavosti. Na Korošici je obilo snega, Kocbekov dom je oskrbovan od 16. marca dalje, Okrešelj vabi na svoja prostrana smučišča, Erišaufov dom nudi zavetišče od 21. marca dalje. Krvavec ima še snego kapo ter obilo snega proti Kompoteli. Velika Planina menjava svoje oblike: na prisojnih straneh že kukajo prve pomladanske cvetlice izpod snega, na osojnih straneh pa še drže smučarji po snežnih pobočjih. Ves zimski čar Kamniških planin pa si ogledaš iz Kamniške Bistrice, kjer ob šumečem izviru Bistrice sanjariš o turah, ki jih boš napravil letošnje poletje od Grintave do Ojstrice.

Sedaj, ko je velika noč blizu, vabijo zasneženi vrhovi v svoja okrilja, poromajte v njih kraljestvo, da se še zadnjič naučite njih belih dobrot in lepote.

Gospode duhovnike

vljudno obveščamo, da dobe za župne urade potrebne tiskovine v podružnici Jugoslovanske knjigarnice v Kranju, Majdičeva hiša, sodnija.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda i din: šestitvanjaki oglas i din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas i din. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka črtilna vrstica po i din. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

ROMANTIJA

Binkoštno romanje
Trsat — Rab ali Split — Hvar: najlepši majniški izlet po morju! Posebni vlak, polovična vozovina! Od 25. aprila višja cena! Brezplačna navodila pošlje: »Po božjem svetlu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17 a.

Službe iščejo

Postrežnica
poštena, pridna, išče zaposlitev. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5377.

Službo-dobe

Dekle
v pomoč gospodinjici, sprejem. Florjanska 26-I.

Kuharico
srednjih let sprejem v župnišče. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5382.

Sadarskega vrtnarja
oženjenega, s prakso — sprejme takoj Nandor Bergl, Sv. Ivan, Zabno.

Fanta
za raznašanje in gospodarska dela, sprejem. Podmilščakova ulica 11.

Kmečki fant
močan, trezen, nekadilec, 18 let star, dobi službo. Ponudbe z zahtevno mesečne plače poslati pod šifro »1. maj, Ljubljana I. poštini predal 208«.

Čedno dekle
važno gospodinjstvo — sprejem takoj k dvema osebam. Dekleta iz trg. stroke imajo prednost. Ponudbe s sliko v upravo »Slov.« pod »Trgovska hiša« št. 5413.

Posredstva

Krasno stavbišče
v bližini kolodvora Vižmarje, se prodaja. Pojasnila v kolodvorski restavraciji.

Denar

Hranilne knjižice
3% obveznice in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR
Aleksandrova cesta 40

Prodamo

Rdeči čebulček
nudimo po znižani ceni. Sever & Komp., Ljubljana.

Modno trgovino
za moško modo, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5331.

Ia. suhe slive
bosanske, vreče po 50 kg 240 din, po 10 kg 58 din franko vozovina razpošilja G. Drechsler, Tuzla.

Karlovački rizling
na zalogi pri M. Cesar, vinska trgovina, Ljubljana VII., Gasilska ulica 3, telefon 23-96.

Kolesa
raznih svetovnih znamk kupite najceneje pri: Nova trgovina, Tyrševa 36. Rabljena kolesa vzamemo v račun. (1)

Krompir za seme
in prehrano, rani in pozni rožnik, šnefbok (kesnik), kraljiček — dobavlja male in vagonске pošiljke Jos. Jeglič, Prager-sko.

Kočijo
senen voz, sanke, stiskalnice za grozdje, mlina za sadje in še mnogo drugih predmetov za gospodarstvo — prodam v nedeljo, dne 14. aprila na licu mesta v Šmartnem pri Litiji. — J. Razboršek.

Starine grofov Moscon
z inventarjem graju Pišec, bodo razprodane na dražbi v ponedeljek, dne 15. aprila v veliki dvorani hotela Metropol v Ljubljani. Predogled v nedeljo 14. aprila brez vstopnine. Antikvitete Tizian, Ljubljana.

Ciprese
za parke, vrtno ograje, pokopališča itd. v vseh dolžinah do dva metra, smreke za živo mejo do enega metra višine, sadike gladkega bora do tri metre višine in macesnove sadike okrog enega metra višine — ima po ugodnih cenah naprodaj v lastni gozdni drevnici Franc Dolenc, Predvor nad Kranjem.

Opremo za trgovino
z mešanim blagom, prodam najceneje skupno ali pa posamezne kose, in sicer: stelaže za manufakture, stelaže za specerijo in droge z omari, zasteklene stelaže in prodajne mize za galanterijo, stekleno omaro za klobuke, več prodajnih miz, nekaj tisoč praznih steklenic itd. itd. Ogleda in kupi se lahko na licu mesta v nedeljo, dne 14. aprila v Šmartnu pri Litiji. — J. Razboršek.

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(81) Tako je preteklo celo leto. Nikdo ni več mislil na to, kar se je zgodilo, dokler ni izginil princ. Tedaj se je pa vsakdo spomnil strašne pretnje, ki jo je nekoč izgovorila čarovnica. Toda nikogar ni bilo, ki bi se upal iti v začarani gozd.

(82) Čarovnica pa sedi v svojem gradu in si od zadovoljstva mane roke. Strašno je njeno maščevanje nad kraljem. Nihče razen nje ne ve, kje je princ. Pri tej misli se krohota, da se ji vidijo vsi njeni zobje.

Kupimo

Dobro suhe deske
lipove in javorjeve, 3 cm. kupim. Ponudbe na: A. Rojina, Ljubljana, Slom-skova 16.

Vsakovrstno zlato
srebro in briljante kupuje vsako količino po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Františkanska ulica 3.

Krpe od trikot perila
domačega platna in slične, v večjih celih opranih kosih za poltiranje, kupuje po 10 din za kg: Remec & Co., Kamnik.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, Juvellir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Vnajem

Trafika na velesajmu
se odda v zakup ob velesajmu od 1. do 10. junija. Ponudbe na velesajmu v Ljubljani.

Objave

Naznanilo
vsem cenjenim odjemalcem, da se je trgovina Umetnost — Anton Demšar, preselila iz Cankarjevega nabrežja v Kolodvorsko ulico — nasproti kina »Sloga«.

Razglas

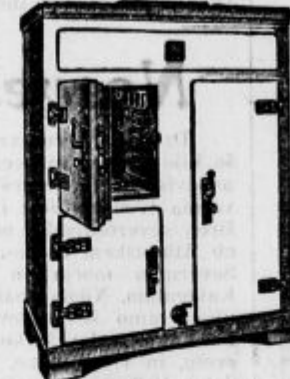
Z odlokom upravnega odbora pri oficirskem domu ljubljanskega garnizona z dne 5. aprila 1940 bo 11. maja 1940 ob 11. uri v dvorani oficirskega doma v Ljubljani, Tabor, prva ustmena javna licitacija za oddajo v zakup kuhinje in buffeta v oficirskem domu ljubljanskega garnizona za dobo od 1. junija 1940 do 31. maja 1941.

Pogoji za to licitacijo se lahko vidijo vsak dan od 8—18 v čitalnici oficirskega doma.

Kavcija v znesku 8000 din (osem tisoč) v gotovini ali v vrednostnih papirjih po borzni ceni se položi pri blagajni oficirskega doma do 10. ure za licitacijo določenega dne.

Ponudniki morajo imeti te-le listine:
sprichevalo o državljanstvu;
potrdilo o pristojnosti;
potrdilo o dobrem obnašanju in da ni sodno kaznovan ali obsojen za grda dejanja;
potrdilo o priznani pravici za vodstvo gostilne in točenje alkoholnih pijač;
zdravniško sprichevalo državnega zdravnika o zdravju in sposobnosti ponudnika za vodstvo kuhinje in buffeta v domu.

Št. 128 Uprave oficirskega doma v Ljubljani, Tabor 1, dne 9. aprila 1940.

Goldnerjevi

mesarski aparati

Osnovano 1906

BRATJE GOLDNER

SUBOTICA

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE

Poročnik Heim

Vohunska povest iz časa svetovne vojne.

Prvi del.

1.

ZASEDENO MESTO.

Ponedeljek, 10. maja 1915.

Ura v hotelu »Ville de Saint-Quentin« je odbila deset. Tako ubrano in veselo je bila kot v mirnih in svobodnih dneh. Oficirji pruskega pešpolka so prišli od Somme, da bi se za nekaj dni odpodili v zavzetem francoskem mestu. Nekaj dni so vsi glavni trg.

Kmalu se je množica na široko razmaknila. Podkovani čevlji so zakrivali po asfaltu; ostrge so rezko žvenketale. Nihče več si ni upal dihati.

Polkovnik grof Niederstoff, armadni poveljnik, je dostojanstveno korakal in od časa do časa dvignil dva prsta k pasu svoje elegantne konjeniške čepice. Bil je sicer lahkomiseln in vihrav, a jedrnat človek. Za trenutek se je ustavil na pragu palače, v kateri je namestil pisarne svojega poveljstva. Popravil si je monokel in ga naravnal proti straži, ki je obstala kot od strele zadeta. Usločil je svojo šestdesetletno postavbo še bolj nečimerno kot kdaj prej in vstopil.

V veži ga je sprejel njegov adjutant, garnizijski major, stotnik Strohberg. Trikrat je krčevito priklonil svoje vitko telo. Bil je pravi tip meklenburškega konjenika.

»Nič novega?« ga je vprašal šef z značilno dobrohotnostjo, ki jo je kazal do tega svojega podrejenega. Kajti zelo je ljubil vojaško eleganco, ki jo je Strohberg imel v obilni meri.

»Nič, gospod grof.«

Počasi je polkovnik prestopil prag in odšel mimo blagajniških okenc, za katerimi so se mu dvigali v pozdrav razni uradniki.

Civilisti, ki so tu kaj plačevali, ali so prišli

po propustnice ali kake druge rekvizicijske stvari, so se poglabili v opazovanje svojih ali sosedovih čevljev.

Grof je zavzdihnil. Rad bi bil priljubljen tudi pri Francozih; zato je blazil, kolikor je bilo mogoče strogost zmagovalčevega zakona. Toda ti Francozi mu niso bili prav nič hvaležni. Rajši bi se dajali pobijati, kakor da bi ga pozdravljali.

Polkovnik je stopil v svojo pisarno. Kmalu se je začelo grozno preklinjanje, ki je prihajalo iz ozkega, stranskega hodnika. Presenečenega polkovnika je kar prikovalo na stol. Vrata so se s silo odprla in butnila ob zid. Opotekaje se je vstopil nek civilist. Preganjal ga je vrhovni poveljnik Heim, ki je gologlav in pijan od besnosti vihtel korobač nad glavo. Francoz se je nesrečno zadel ob armadnega poveljnika, se omahovaje obrnil in se hotel opravičiti, a ni se mu posrečilo izgovoriti niti ene besede.

Grof je čisto natančno videl njegove zbegane in izčrpane oči. Zasmilil se mu je, a bilo je že prepozno.

»Pozeruh!« je zarjul po francosko Heim. »Se gospoda grofa ne pustiš pri miru. Drago boš to plačal, potepuh!«

Dvakrat je zamahnil s korobačem, da je kar zažvižgalo. Na močevnem obrazu se je zabliskala kaplja krvi, nato še druga in nastali sta dve široki, rdeči brazgotini, ki sta krvaveli.

Francoz je bil visok in suh kmet. Nosil je predpasnik iz modrega blaga. Ze od nekaj se ni nič bal. Tudi sedaj ga ni moglo nič ustrašiti.

»Fuj te bodi, potepuh! Umazane! Vso skledo ti bom stlačil v trebuh...«

Kmet se je vrgel na Heima. Njegove stisnjene žilave pesti so udarjale po njem. Oficirjev korobač, ki je bil še vedno dvignjen, se je kar tresel in se ni upal udarjati. Dva mogočna, zeleno obločena orožnika sta mu priskočila na pomoč. A potrebovala sta še okrepitev, da sta odvedla kmeta.

»Heim,« je zelo hladno rekel armadni poveljnik, »naj vam bo to v poduk. Samo še sekundo

in kmet bi vas bil zmečkal kot muho. To je bilo grdo in kar je še slabše, naravnost smešno. Kaj vam je storil ta dobri mož!«

Vrhovni poročnik je pojasnil položaj. Imel je čudno živčno navado, da se mu je nagubal obraz, kadar je bil jezen. Sop rjavih las mu je padel na čelo. Njegove črne in bistre oči so bile izbuljene. Z vidnim naporom je skušal vtisniti svojemu spremeljivemu obličju občuten, brezošen izraz. Grof pa je kljub temu znova in še bolj spoznal mučen fizičen odboj, ki mu je odujeval tega podrejenega, ki ga ni sam izbral.

»Gospod grof, malo je manjkalo, da ni zastupil večino naših ljudi.«

»Ah! Gromska sirela!« je vzkliknil Niederstoff prestrašeno. »Da, da, razumem, to je važno. V kakšnih okoliščinah?«

»Vojakom, ki so stražili skupino civilnih ujetnikov, je dal vrč mošta.«

»Hudičal Zrtvel!«

»Da, to se pravi... samo bolni so.«

»Ali bi lahko ugotovili, kakšnega strupa se je posluževal?« Odgovorjali boste!

»Preiskava je v polnem teku, gospod grof. Ko smo spoznali resnobo dejanja, sem se jaz še osebno za to zanimal...«

»O, prosim, kar nič ne pretiravajmo, Heim,« je malomarno in nekoliko prezirljivo posegel vmes Strohberg.

Ta miren in navadno tih kolos je imel poleg tega, da je bil neobhodno potreben svojem šefu, tudi to lastnost, da je govoril le to, kar je dobro vedel. Niederstoff je prislunil.

»Torci, zdaj sem jaz na vrsti. Predvčerajšnjim je v resnici ta kmet hotel dati ujetnikom vrč svežega mošta. Naši vojaki pa so naredili dvojno napako, da ga niso odklonili, ampak so ga celo sami popili. Včeraj je mož prišel še z drugim vrčem, a je bil primešal svoji pijači veliko škaflo čistilne soli. Edino stvarna posledica je bila, da dva ali trije bolj požrešni niso smeli ves dan potegniti navzgor svojih hlač. Za to zasluži po

zakonu osem dni ječe in sto mark denarne kazni in morebiti še to samo pogojno.«

Utrujen od dolgega govorjenja je Strohberg utihnil. Njegovo široko masivno obličje je bilo mirno in ni nič izražalo.

Ledeni Heimov pogled je vzmernil armadnega poveljnika.

»Mislim, da je še pre zgodaj, da bi s preprosto šalo zaključili začetno preiskavo in...«

»Sam se bom prepračil o zadevi s tem nesrečnikom. Jutri na raport, prosim. Ko se boste počesali in dobro napravili, se boste javili s svojim osebjem pri meni.«

Niederstoff je s svojim vzvištem Strohbergom odšel v svojo sobo. Tu je vzkrikel:

»Nič več ne morem živeti s tem čudakom. Kako naj se ga znebijem?«

»Nemogoče, gospod grof.«

Višja oblast je vsilila Heima poveljstvu Saint-Quentina, uradno kot policijskega oficirja, poluradno pa z naslovom kontrašpionažnega komisarja. Zapovedujoča brzokavka iz glavnega generalnega štaba ga je pridelila Niederstoffu.

Sicer pa je zelo dobrodošel, je nadaljeval Strohberg. »Opravlja vsa nizka opravila, ki bi drugim našim oficirjem nič ne ugajala. Strast ima do svojega opravila kakor dober lovski pes do lova. Čudovito pozna svoje opravilo. Neprestano ga zvesto opravlja. Niti ne spi. Niti ne je! Razumljivo je, da strahuje vse mesto. Ali ni potreba prav to delati? Mesto kar mrgoli skritih vajakov, angleških ranjenec, francoskih domobrancev in veliko vohunov. Imajo orožje, pošne golobe in ne vem, kaj še vse. Morebiti, gospod grof, da brez Heima...«

»Ni mi po godu. To ni German. Če moramo biti mi strogi, smo le, če gre za vzgojno, filozofsko ali politično stvar. Ta pa je »ein Welcher,« krut in maščevalen brez koristi, le za naslodo. Lahko bi rekli, da hoče v valu francoske krvi prikriti svoj alzaški izvor.«

Najnovejša poročila

Angleško brodovje vdrlo v fjord Oslo Angleži zavzeli Bergen in Trondhjem

London, 11. aprila. r. Ob tričetrt na eno zjutraj je londonski radio razglasil to le sporočilo:

V pomorski bitki, ki je danes popoldne divjala med Kategatom in fjordom Oslo, so bile nemške pomorske sile docela poražene. Porazeno nemško brodovje se je moralo umakniti. Angleške vojne ladje so že vdrle v fjord Oslo, kjer so nemškim četam, ki stoje v glavnem norveškem mestu Oslo, poslale ultimatum, naj se brezpogojno udajo.

Stockholm, 10. aprila. t. Reuter poroča: Merodajni angleški krogi potrjujejo, da so se angleške čete izkrcale v Trondhjemu in Bergenu na Norveškem. Angleži so zasedli fjerne in mesta istega imena.

London, 11. aprila. r. Ob eni po polnoči je bilo izdano to le sporočilo: Potrjuje se poročilo, da so angleške sile zavzele norveški mesti ter fjorda Bergen in Trondhjem. To je potrdil sam angleški poslanik v Stockholmu. Prav tako pa je to novico norveškemu narodu sporočil predsednik norveškega parlamenta Hambrø ter povedal, da so Angleži ti dve mesti zasedli v sredo, dne 10. aprila ob dveh popoldne.

Pomorska bitka v Kategatu

London, 10. aprila. o. Reuter poroča: V bitki pri Marstrandu so angleške vojne ladje potopile dve nemški vojni ladji.

Stockholm, 10. aprila. o. Bitka blizu švedske obale, ki so jo gledali iz Göteborga, se je začela nočjo okoli 6 zvečer. Britanske vojne ladje so napadle transport nemških transportnih ladij, ki so ga varovale nemške vojne ladje. Nemške vojne ladje so se postavile v

bran ter skušale pregnati sovražnika. Bitke, ki je nastala, se je udeleževalo na obeh straneh tudi letalstvo. Ob 9 zvečer se je zdelo, da se je bitka končala ter da je bil nemški transport razkropljen. Vendar je od daleč še vedno mogoče slišati grmenje topov ter bučanje letal, ki so se v celih jatah udeleževala bitke.

London, 10. aprila. o. Angleške vojne ladje ko so se Nemci izkrcavali v Stavangerju v jansand, ki so ga Nemci včeraj zasedli.

Stockholm, 10. aprila. t. Reuter poroča: Blizu Marstrandu pri otoku Paternoster je angleško vojno brodovje opazilo kakih 12 velikih nemških transportnih ladij, ki so bile v spremstvu nemških vojnih ladij. Angleži so takoj napadli to skupino in potopili dve transportni ladji. Drugo sovražno brodovje se je razpršilo. — Ob vzhodu v fjord Oslo so angleška letala z bombami napadla nemški torpedni rušilec ter ga potopila.

London, 10. aprila. t. Blizu švedske obale je bila velika pomorska bitka med angleškim in nemškim brodovjem. Angleži so uničili štiri nemške vojne ladje.

London, 10. aprila. t. V pomorski bitki, ki ob vsej norveški obali divja že 30 ur, so Angleži doslej potopili 14 nemških vojnih ladij in 13 nemških trgovskih parnikov.

London, 10. aprila. o. Po poročilih, ki pa niso od nikoder potrjena, je končni rezultat pomorske bitke ob švedski obali ta, da je Nemčija izgubila 15 vojnih ladij (?).

London, 10. aprila. AA. Reuter: Danes so bila britanska letala neprestano na ogledniških poletih nad norveško obalo. Ena britanska letala se je spustila na letališče v Stavangerju na višino 20 m in fotografiralo pri tej priliki nemška letala, ki so bila na letališču. Britanski pilot je dobil ukaz, naj zbere podatke in fotografira, nato pa naj se vrne na oporišče. Danes je prišlo do borbe med britanskimi in nemškimi letali. V tej borbi je bilo poškodovano nemško letalo tipa Heinkel, na drugem letalu pa je bil ubit en član posadke.

London, 10. aprila. AA. Reuter: Radijska postaja v Stockholmu sporoča, da so britanske bojne ladje potopile nemško linijsko ladjo ne daleč od Arendala.

Norvežani se uspešno bore proti Nemcem

London, 11. aprila. r. Reuter je v zgodnjih jutranjih urah izdal sporočilo, da so norveške čete pri Elversumu porazile nemške oddelke. V tej bitki so Nemci imeli več sto mrtvih. Prav tako se norveški oddelki uspešno bore z Nemci na črti 63 km severno od mesta Oslo.

Stockholm, 10. aprila. t. Reuter poroča: Listi poročajo, da je v bitki, ki je nastala, ko so se Nemci izkrcavali v Stavangerju v torek ob eni popoldne, padlo mnogo vojakov na nemški in norveški strani. Boj med Norvežani in Nemci je bil nenavadno hud. Norveški rušilec »Aeger« je pred Stavangerom potopil nemško transportno ladjo. Kasneje pa so nemška letala napadla ta norveški rušilec ter ga potopila. Ko so Nemci zasedali glav. norveško mesto Oslo, je v boju padlo 120 norveških vojakov.

Potrjuje se, da so Nemci zavzeli mesto in fjord Trondhjem brez vsakega boja. Posadka mornariške postaje Warnes blizu Trondhjemja se je umaknila ter pozneje spet zavzela most Meraker, 12 milj vzhodno od Trondhjemja. Nad Warnesom je bilo sestreljeno eno nem. letalo.

Stockholm, 10. aprila. t. Reuter poroča: Ni znano, kje se zdaj nahaja norveška vlada, ki se je bila iz Oslo umaknila. Predsednika norveškega parlamenta pričakujejo nočjo v Stockholmu.

Stockholm, 10. aprila. t. Danes so blizu švedsko-norveške meje opazili mnogo nemških letal. Nekatera letala so kasneje krožila tudi nad švedskim ozemljem.

London, 10. aprila. t. Reuter: Bitka med norveškimi in nemškimi četami severno od Oslo traja dalje. Nemška poročila pravijo, da so Nemci že zasedli mesto Hamar, kamor je norveška vlada najprej zbežala iz Oslo.

Srditi boji se razvijajo tudi med Bergenom in Kongsvingerjem, to je kakšnih 60 km zahodno od Oslo.

Stockholm, 10. aprila. t. Reuter poroča: Od začetka nemškega napada na Norveško pa do davi je bilo v fjordu Oslo potopljeno nemškega brodovja za kakih 40.000 ton. Švedski vojaški strokovnjaki naglašajo, da je Nemčija s svojim napadom na Norveško padla v zvitjo pripravljeno angleško past.

Stockholm, 10. aprila. t. Reuter poroča: Nemška letala so bombardirala mesta Drammen, Droborg in Oskarberg v fjordu Oslo, ki jih še drže norveške čete. V teh mestih je nastalo mnogo požarov. Ranjenih je bilo precej ljudi.

Švedski list »Aftonbladet« poroča, da je norveško vojno brodovje napadlo nemško vojno brodovje, ki je prišlo v luko Elverum ter Nemce od tam pregnalo. V tej bitki je padlo več sto nemških mornarjev.

Washington, 10. aprila. AA. Reuter: V tukajšnjem norveškem poslanstvu izjavljajo, da so dobili zanesljivo poročilo, da je norveška vlada sklenila nadaljevati z odporom proti nemškemu napadu. Po sporočilu stockholmskega radija, ki je bržkone prišlo iz norveškega vira, je predsednik norveške vlade izjavil, da so nemške čete, ki zasedajo mesta na Norveškem relativno maloštevilne in da bodo popolnoma nesposobne, če se prepreči dohod novih čet iz Nemčije na Norveško, kajti na Norveškem je ukazana mobilizacija vseh norveških čet.

Malmö, 10. aprila. AA. Reuter: Norveške čete se nahajajo v bližini Alveruma, ki je 30 milj severno od Oslo in dajejo močan odpor nemškim četam, ki se skušajo prebiti skozi utrjeno črto. Po najnovejših vesteh se vodi

Nemško poročilo iz Narvika

Berlin, 10. aprila. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo sporoča: Danes zjutraj so angleške pomorske sile poskušale vdreti v Narvik. Nemške ladje, ki so vsidrane v pristanišču so napad odbile in so imeli Angleži občutne izgube. Trije britanski rušilci so uničeni. Drugi rušilec, kakor sporoča sama britanska admiraliteta, pa je nesposoben za borbo. Pri drugi priliki pa je bil 8. aprila potopljen še en britanski rušilec.

Kako so Nemci zavzeli Oslo

Stockholm, 10. aprila. AA. Reuter: Dopisnik iz Oslo, ki je včeraj prisostvoval vkorakanju nemških čet v Oslo pa je nato pobegnil čez mejo na Švedsko, se je danes javil iz Stockholma. Posrečilo se mu je okrog polnoči prečkati mejo. Včeraj sem prisostvoval vdoru nemških čet v Oslo. Danes popoldne sem prisel v Stockholm. Okrog 15 so Nemci vkorakali v mesto. Bilo je tisoč vojakov. Vsak je imel s seboj puško in velike količine streliva. Strojne puške so prinesli tako, da so bile takoj pripravljene za streljanje. Nemci niso naleteli na noben odpor, ker je mesto kapituliralo iz strahu pred bombardiranjem iz nemških letal, ki so bombardirala pristanišča, vojaške objekte v okolici in streljala iz strojne. Čete so zasedle vse vojaške objekte in utrdbe. 50 nemških bombnikov je stalno letalo nad Osлом in strašilo prebivalstvo, da se ne bi upiralo. Okrog poldne se je začelo izseljevanje žena in otrok, ki so odnašali s seboj najbolj potrebne stvari. Vse pisarne in banke so zaprte.

Kaj počenej Sovjetska Rusija

Stockholm, 10. aprila. t. Reuter poroča: Švedski list »Aftonbladet« poroča, da se je Sovjetska Rusija izjavila, da ostane nevtralna, vendar le zbira velike čete vojakov v severni Rusiji. Sovjetsko brodovje je pod paro pripravljeno, da lahko vsak čas zapusti svoje luke ob Severnem ledenem morju ter odplave proti jugu.

Sijajen uspeh

Akademskoga pevskega zbora v Belgradu

Belgrad, 10. aprila. m. Pred popolnoma razprodano veliko dvorano Kolarčeve ljudske univerze je danes s slovensko pesmijo nastopil Akademski pevski zbor iz Ljubljane. Koncert je bil doležen obiska najvišjih civilnih in vojaških dostojanstvenikov. Koncerta se je udeležil tudi zastopnik Nj. kr. Veličanstva kraljice Marije major Ajdarič. Nadalje so bili navzoči: predsednik vlade Dragiša Cvetković, podpredsednik vlade dr. Maček, gradbeni minister dr. Miha Krek, finančni minister dr. Juraj Sutej, prosvetni minister Božidar Maksimović, trgovinski minister dr. Andres, prometni minister inž. Bešlić ter opolnomočen minister Jukić. Koncerta so se udeležili tudi zastopniki diplomatskega zbora na čelu s papeškim nuncijem msgr. Felicem.

Akademski pevski zbor je v svojem koncertnem nastopu dovršeno podal pesem slovenske romantike. Številni poslušalci, ki jih je bila polna dvorana, so res krasno podano slovensko pesem sprejeli z burnim in dolgotrajnim ploskanjem. Akademski pevski zbor iz Ljubljane je v vsakem oziru deležen popolnega uspeha.

LJUBLJANA

Madžarski tujsko-prometni strokovnjaki v Ljubljani

Ljubljana, 10. aprila.

Zastopniki najvažnejših madžarskih tujsko-prometnih ustanov, ki so prišli na obisk v Slovenijo, so včeraj popoldne obiskali Bohinj. Imeli so izredno krasno vreme, z lepim razgledom, narava pa jih je pozdravila s prvimi pomladanskimi cvetjem, tako da je bil bohinjski kot za vse pravo doživetje. Včeraj popoldne so se odpravili madžarske gostje v gornjo saveško dolino, kjer so ob lepem vremenu občudovali pravilčno Martuljkovo skupino ter si ogledali Kranjsko goro in razgled po naših vrhovih iz ceste na Vršič. Že v ponedeljek zvečer je bila gostom priredila na Bledu v hotelu »Toplice« slovenska večerja, na kateri je bil tudi ravnatelj ljubljanske tujsko-prometne zveze g. dr. Ciril Žižek, blejski župan g. dr. Benedik, predsednik blejske zdraviliške komisije g. Anton Vovk in drugi. Gostje so noč od torka na eredo tudi prepalji na Bledu, danes zjutraj pa so se z avtobusom vrnili v Ljubljano, kjer so najprej obiskali Narodno galerijo, po kateri jih je vodil g. Zorman. Nato so gostje odšli na magistrat, kjer jih je sprejel župan dr. Adlešič. Mestna občina je priredila gostom popoldne v erebni dvorani hotela »Union« malico, pri kateri so bili župan dr. Adlešič, zastopnik SPD dr. Brilej, načelnik trgovinskega oddelka banke uprave Teretenjak, načelnik prometnega oddelka državnih železnic Podbregar, inšpektor Wester, predsednik tujsko-prometne zveze v Ljubljani dr. Ratelj in zastopnik mariborske tujsko-prometne zveze in ravnatelj zdravilišča Rogaska Slatina dr. Gračner. Gostje so bili z vsem potovanjem po Jugoslaviji zelo zadovoljni, posebno pa jih je razveselilo dejstvo, da je njihovo potovanje prav zadnje dni doseglo svoj višek. Soglasno so priznavali, da so zadnje dni, ko so si pod vodstvom dr. Žižka in taj-

nika gostinskega oddelka Zbornice za TOI dr. Koceta ogledali Slovenijo, doživeli največje presenečenje. Spoznali so, da je res to, kar so že slišali, a niso verjeli, da je namreč Slovenija po svoji lepoti enakovredna nekaterim mnogo bolj znanim in slavljenim predelom Švice in Tirolske. Prepričali so se tudi, da so hoteli na Gorenjskem izredno primerni za madžarske goste, zaradi česar bodo izpeljali še uspešnejšo propagando za obisk naših krajev. Letočasno pa so poudarjali, da računajo tudi na obisk iz Slovenije, saj so se prepričali, da le malokdo od nas pozna lepo prestolnico Madžarske — Budimpešto, ki je prav gotovo za nas Slovence razmeroma blizu in vredna ogleda. Gostje so se odpravili z vlakom, ki odhaja ob 13.11, nazaj v domovino. Pri slovesu na kolodvoru pa so jim zastopniki tujsko-prometne zveze izročili okusne albume z lepimi povečavami naših najlepših krajev v epomin na sedanji obisk. Prav tako so dobili gostje vse reprezentativne prospekte slovenskih letovišč in priručno tiskano odhodnico z lepim šopkom pomladanskega cvetja. Železniško ravnateljstvo je gostom pripravilo poseben vaгон in ko jim želimo srečno potovanje, upamo, da so od nas odnesli le najlepše vtise.

Živahen krompirjev trg

Ljubljana, 10. aprila.

Sezona za semenski krompir se še vedno dobro razvija. Sv. Petra nasip je postal sedaj splošno pravo tržišče za semenski krompir vseh vrst. Tu je prostor, kamor dovažajo krompir iz vseh krajev Gorenjske, Dolenjske, deloma Notranjske in s Posavja. Kmetje vsako leto skušajo menjati krompirjevo seme, ker je znano in dognano, da isti krompir na isti zemlji ne obrodi dobro in da se glede kakovosti počasi izpridi in postane sad od leta do leta slabši. Posavci najraje nakupujejo za svoje njive gorenjski krompir, pa tudi dolenjska močnobrajajo.

Kmečki vozniki morajo dostikrat prevoziti več kilometrov dolgo pot z doma na ljubljanski trg. Po glavnih cestah Gorenjske in Dolenjske je po noči pred sejnomo opazati kar cele kolone voz, ki vozijo krompir in hkrati prepehtujejo tudi jajca raznim prekupčevalkam. Kmetje od Krke, Zagradca in Stične krenejo že okoli 9 prejšnjo noč na pot. V Grosupljem se ustavijo in se nekoliko odpočijejo v prvi vrsti, da nakrmijo in napoje živino. Nato odrinejo dalje proti Ljubljani, da pridejo že okoli 8 na trg in dobe primerno dobro mesto.

Včerajšnji trg je bil v vsakem pogledu najživahnejši in največji glede množine blaga. Bilo je okoli 10 dopoldne do 120 velikih, le nekaj malih voz krompirja. Računajo povprečno, da je bilo na trgu do 2000 vrec v teži do 100.000 kg. Neki kmet iz Vodic je pripeljal na trg nad 3000 kg lepega krompirja, ki ga je kmalu prodal. Bil je res prvovrsten, zdrav in najboljši za seme. Iz Gorenjske je bilo največ voz iz Vodic, Skaručne, Smlednika in tudi iz okolice Skofje Loke. Tudi iz domačjske smeri je bilo na trgu nekaj voz. Mnogo krompirja je bilo od izžanske in vrhniške strani. Nekaj voz je bilo celo iz Notranjske. Kupčije so bile splošno živahne in povoljne.

V glavnem je cena krompirja včeraj nekoliko padla. Kifelčar, ki ga je bilo le nekaj 100 kg, je bil najdražji, namreč po 2,50 din kg. Zgodnji rožnik od 2 do 2,25 din kg. Pozni, lepi in zdravi beli krompir je bil splošno po 2 din kilogram, cena pa je pozneje padla tudi na 1,80 din. To se je včeraj previkrat zgodilo. Ljubljanske gospodinjice so hitele nakupovat krompir za domače gospodinjstvo, kajti po trgovinah je že začelo primanjkovati krompirja, ki je postal dražji in ga sedaj trgovci že prodajajo po 2,50 do 2,75 din kg.

1 »Triglavska roža«, pravljica igra s petjem v 4 dejanjih, ki jo je spisal M. Kunčič in nanizal vajo vse polno triglavske folklore, bo prvič uprizorjena na materinski proslavi Krščanskega ženskega društva v ljubljanskem opernem gledališču dne 15. t. m. ob 7 zvečer. Ta igra je namenjena za odrasle in za mladino. Pevske točke je spretno uglašil dr. Anton Dolinar. Vstopnice se dobe od danes dalje v opernem gledališču.

1 Stanovanjske hiše Pokojniškega zavoda rastejo iz tal že lanskega jeseni je začel Pokojniški zavod zidati ob Nuroki in budoči Muzejski ulici tri velike stanovanjske hiše. Do zime je šla graditev le počasi zopred rok in so bili zabetonirani le obežni betonski temelji. Srečnoli so začeli kamnoseki že zgodaj z obdelovanjem kamena, s katerim bodo stavbe v priličju obložene. Zadnje čase pa so prišli za delo tudi že zidarji in tako so začeli že rasti na stavbah prilični zidovi. V glavnem gradijo sedaj še z betonom, v kratkem pa bodo začeli tudi z opečnim zidom, na kar bodo stavbe precej hitreje rasle.

1 »Mladinski dnevi« je naslov zvočnemu filmu, ki je izšel iz delavnice Prosvetne zveze. Tako prvi kakor drugi del filma se je zelo posrečil, saj prikazuje najlepše prizore spreveda, v drugem delu pa te lovadne nastope na Stadionu. Tako v slikovnem kakor tudi v glasbenem oziru se je dobro posrečil tudi II. del filma. V nedeljo, 14. aprila ob pol 11 se bo ta film javnosti pokazal na matineji v kinu Union. Prosvetna zveza v ljudno vabi zlasti članstvo ljubljanskih prosvetnih društev, Fantovskih oddelkov, Dekliških krožkov in krožkov Slov. dijaške zveze, da se te matinee v čim večjem številu udeležijo. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7-1 po 5 din za vse sedeže brez izjeme.

1 »Snežuljica« na odru Trnovskega prosvetnega doma. Preteklo nedelje je uprizorilo Prosvetno društvo Trnovo pravljico igr v petih dejanjih »Snežuljico« s popolnim uspehom. Vse vloge so bile v odličnih rokah, še prav posebno z vso dovršenostjo so rešili svoje vloge skratje, ki so bili deležni odobravanja vseh prisotnih. Društveni dom je bil mnogo premajhen, da bi sprejel vso množico, ki je hotela prisostvovati pri premieri ene izmed najbolj priljubljenih pravljicne igre. Igro ponovi Prosvetno društvo v nedejo, 14. aprila, ob 3 popoldne. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 pop.

1 Namesto venca na grob blagopokojne gđ. Urške Strah je darovala ga. Agnitsch Angela 100 dinarjev za reveže Elizabetne konference pri Svetem Petru. Bog povrni!

1 Nad kupci starega železa bo treba uvesti strožje nadzorstvo. Kupčija s starim železom cvete kot še nikdar in to so izkoristili številni umovniki, ki krajevo železo kar na debelo. Tako nam sporoča naš naročnik, da so mu talovi sredi Ljubljane pred nedavim odnesli pomoči iz delavnice dolg pogonski fermen. V noči od torka na sredo pa so ga obiskali talovi vnoči. Z dvorišča so odnesli kar dve veliki in težki železni traverzi, ki bosta napravili prav gotovo isto žalostno pot kot vse drugo v zadnjih mesecih v Ljubljani nakradeno železje. Vzroka, da se talvine stavbe železa tako množijo, ne najdemo le v dvigajanju cen starega železa, ampak še posebej v brezvestnosti nekaterih, večinoma niti ne prijavljenih nakupovalcev starega železa. Nujno potrebna bo, da se nadzorstvo nad vsemi, ki kakor koli kupčujejo s starim železom, postavi, da se na ta način najdejo in zamaše kanali, po katerih se sedaj spravlja ukradena železarina iz Ljubljane. Nemožne je namreč misliti, da bi vestrni prekupčevalci s starim železom mogli nakupovati od neznanih ali celo sumljivih prodajalcev etaro železino, kateri se že na zunaj pozna, da je bila s silo pokvarjena ali razbita samo zato, da jo je mogoče prodati kot staro železo.

1 Zborovanje gostinskih nameščencev v Ljubljani. Zveza gostinskih nameščencev Jugoslavije, sekcija v Ljubljani, sklicuje svoj redni letni občni zbor v noči od 15. na 16. aprila 1940 ob pol 3 zjutraj v mali dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Dnevni red je razviden iz razposlanih vabil. Na občnem zboru bodo podana zanimiva poročila o doseganju strokovnem delovanju sekcije, o novi Uredbi za gostinske nameščence in se bodo reševala druga aktualna vprašanja. Vabimo vse članstvo in v splošnem gostinske nameščence in nameščence, da se občnega zbora udeležijo v polnem številu in se pripravijo o intenzivnem delu njihove stanovske organizacije. — Odbor.

Plašči najnovejši modeli pri »LAMA«, Mar'bor

Kočevje

Tečaj italijanskega jezika v Kočevju. V Kočevju bo zavod za italijansko kulturo iz Ljubljane otvoril tečaje italijanskega jezika, ki jih bo dvakrat na teden imela ga. Anna Maria Tosoni.

Danes II. del senzacionalnih
TIM TAYLORJEVIH pustolovčin v filmu

Tim Taylorjeva sreča

Kino Sloga
Telefon 27-30
Ob 16., 19. in 21. uri

KULTURNI OBZORNIK

Dva govora ob otvoritvi Instituta za italijansko kulturo v Ljubljani

G. senator Giuliano Balbino:

(Podajamo ga v ekscerptu.)

Senator Balbino je uvodoma naglašal, kako da je v sedanjem času, v katerem so medsebojna nasprotja v slovenski narasla do strahovitih izmer, potrebna globoka vera, da se bo prav zaradi tega vpostavlila še večja harmonija med narodi, zaradi česar so potrebne med njimi dobre kulturne zveze, pa ne na hladnem preračunu, ampak v čim bližnji stiku duše z dušo. Med slovensko dušo, ki jo označuje stremiljenje v brezmejni prostor najbolj širokih obzorij, in italijansko dušo, ki se odlikuje po svojem čutu za klasično mero, je tudi nasprotje, toda obe druga druga kličeta od dveh skrajnih točk, da bi se med seboj dopolnili. Seveda je v ta namen potrebno dobro poznavanje kulture enega in drugega naroda.

Kar se tiče italijanskega duhovnega življenja v zadnjih vekih, je treba, da bi razumeli njega razvoj, vedeti, da se je nahajal italijanski narod v 18. in 19. stoletju, ko je bila vsa evropska duša zrevala, v nekem posebnem položaju. Evropsko človeštvo se je v tem tlenutku svoje zgodovine, šele prav zavedlo samega sebe, se tako rekoč postavilo na svoje noge in človek je prvič uzrl svoj Jaz ter zasanjal svoj mytus svobode. V tem svojem zagonu je zašel preko vseh meja in se ni upravljal samo vsem človeškim silam in avtoritetam, ki so ga dotlej vodile, ampak proti sami ideji Boga. Ustvaril si je prepričanje, da ima sam iz sebe brez navezanosti na nadprirodni svet moč, da si ustvari svoj etos, mende, da more uresničiti ideal življenja samo v popolni svobodi svojega bitja. Francija je ta mytus pretvorila v politično formo in si zamislila človeško družbo oziroma državo na tako imenovani prirodni podlagi v nekoliko poduhovljenem materializmu. Nemci pa, ki jih moremo imenovati metafizični narod, so to naturalistično miselnost transcendentalizirali in dosegli višek takega mišljenja v poboženju človeka samega. Italija, ta pa je imela svoj poseben problem.

V letih po reformaciji od preloma med 18. in 19. stoletjem so si bili evropski narodi ustvarili svoje samostojne nacionalne države, dočim je Italija ostala v tem oziru čisto srednjeveška in si kljub raznim zagonom že v svoji zgodnji dobi ni zgradila podlage za kulturo novega časa, ker je živela v krščanskem univerzalizmu, ki mu je v zgodnjem srednjem veku dal največjastnejšega izraza Dante, za časa prepoveda pa orjaški Michelangelo, v katerem sta se srednjeveška in novodobna duša že srečali. Naenkrat pa je bila Italija postavljena pred vprašanje uresničevanja svojega narodnega edinstva in je morala zato doprinesiti velike žrtve in morala zaradi tega zanemariti veliko drugega dela ter premagati večje ovire, kakor drugi narodi. Predavatelj se je tukaj spomnil predvsem velikega duhovnika Rosminija, enega največjih ascetov novega časa, ki mu pravijo »svetnik brez oltarja«, in duhovnika Giobertija, ki sta si postavila za cilj, da bi spravila v sklad idejo svobode, kakor je bila zaživila po francoski revoluciji s silami italijanske preteklosti, med katerimi je na prvem mestu Cerkev. Oba sta doživela deloma tragičen neuspeh zaradi ovir z desne in z leve, na kateri je slavni Mazzini predstavljal svobodnjaka sicer z redilnimi silami krščanskega idealizma, toda s pozitivistično materialistično doktrino.

Toda tudi to je imelo končno koristen učinek. V zgodovini deluje zakon Previdnosti, ki stori, da se mnoga njena dejstva dajo razumeti bolj iz bodočnosti, to je iz namena, h kateremu so uraynana, kakor iz preteklosti. Tudi svobodnjakstvo je imelo, kakor povsod, v zgodovini Italije svojo nalogo. Kolikor je bilo zmotno, pa je le bilo edino sredstvo, s katerim je bilo mogoče premagati to, kar je v stari tradiciji bilo napačno ali se je preživelo. To je bila namreč ustvarjalna aktivnost, drzen pogon in tveganje, kar je bilo mogoče le, če se je pretirano naglašal individualizem in doždevna moč človeka, da napreduje v neskončnost z lastnimi silami. Kar pa je napačnega na tej miselnosti preteklega in predpreteklega stoletja, namreč prepričanje, da se more duh razložiti iz snovi, ne pa narobe, to se je tekom časa premagalo, kakor se je premagalo v moralnem in političnem pogledu misel, ki snuje blagor človeške družbe na zvezi egoizmov, torej na naturalističnem gledanju, kakor da bi človek bil samo »visija žival«. In tem bolj gotova je bila zmaga idealizma nad tem naukom, ker je bil italijanski duh tu in zato iz nje ni prejel trajnih življenjskih stil, ampak je le nekaj časa bleščal v svitu tujih ideologij, znanstva in političnih ter socialnih zamislov.

Ze v treh pesnikih — ako se zaradi pomanjkanja časa omejim le na te, je dejal predavatelj — Carducci, Pascoli in d'Annunzio, ki veljajo za brezbožce ali vsaj v verskem pogledu za nevtalne duhove, vidimo, kako se ateizem počasi prelamlja. Kakor drugi, je tudi ta trojica mislila, da mora krščanstvo odklanjati zaradi njegove doždevne pasivnosti, neheroizma in oddaljenosti od življenja, kakršno je, je pa, ne da bi se tega sama zavedala, v svojem poglobljanju v misterij vesoljstva nehote odprla vrata v novo dobo, v kateri vidimo krščanstvo v drugi, to je pravi luči. Božjemu počelu so približali te pesnike ljubezen do zemlje, do zdrave družine, do reda in postave, čisto v rimskem duhu, za kar je posebno tipičen Carducci, dočim je Pascoli prišel v posebnosti Svegla po dobroti, d'Annunzio pa se je mogel dvigniti iz svojega čisto senzualnega naturalizma po svojem neutešljivem hrepenenju v višine, kateremu je zamaš dajal pogona po svoji arogantni mistiki. So bili pa to vse kladivarji, ki so pomagali razbiti led pozitivističnega in mehanističnega gledanja na življenje.

Predavatelj se ni mogel razmahniti po tem širokem polju, ker je čas pretekel in je samo še omenil italijansko filozofsko delo 20. stoletja, kateremu sta bila na čelu Croce in Gentile, ki sta zamislila svoje vrste idealizem, v katerem se je svoboda zasvetila v svojem pravem pomenu in ustvarjalnosti, če je združena z avtoriteto, in v katerem se je tako politični, kakor socialni red pokazal kot področje, ki je podrejeno navedenemu zakonu in urejeno po hierarhiji takih moralnih, kakor voditeljskih vrednot. Isto velja seveda tudi za likovno umetnost, v kateri pa še prevladuje strastno iskanje v razne smeri. V političnem pogledu je bil Mussolini tisti, ki je vsa ta stremiljenja in spoznanja sintetiziral v krepko vodstvo javnih poslov oziroma države. Predavatelj je omenil tudi religiozno iskanje sodobne Italije, katerih žal ni mogel izčrpati, in je končal z mislijo, da bo bodočnost Evrope tem svetlejša, čim bolj je

danes temna, negotova in razburkana v križanju najrazličnejših sorodnih in sovražnih sil; ta bodočnost bo dala vsakemu narodu možnost, da samega sebe potrdi in dviga, a obenem bo združevala njihove ustvarjalne kreposti v eno samo krščansko solidarnost.

F. T.

G. ban dr. Marko Natlačen:

Spoštovana gospoda!

Kot predstavnik državne oblasti v dravski banovini pozdravljam novo kulturno ustanovo ki se danes odpira v glavnem mestu naše banovine, v središču vsega slovenskega naroda, v beli Ljubljani — kot sta se podobni že odprli v Beogradu in Zagrebu. Ta ustanova si je vzela za nalogo, seznanjati naš narod s pridobitvami stare in bogate italijanske kulture in s tem na najplemenitejši in najuspešnejši način služiti vzvišenemu cilju medsebojnega spoznavanja in zblizanja dveh narodov, ki sta po svoji zemljepisni legi in zgodovinski usodi navezana na prijateljsko, za njih materialno in duhovno kulturo plodno sožitje.

Prepričan sem, da naloga italijanskega kulturnega instituta ne bo težka, saj bo s svojim delovanjem le nadaljeval in poglobljal kulturne vezi, ki so se pletle od davna med italijanskimi narodi in Slovenci, kot najzahodnejšimi Jugoslovanci in neposrednimi njegovimi sosedi. Po besedah pesnika je

»naš rod med Slovenci
šel najdalje.«

namreč v smeri, kamor

»je vrela ljudstev gneča,
carji vsi, vsa carstva.«

vsa so vrela dalje na jug, naš rod pa se je ustavil tu na robu ravnine in

»ni, kot drugi v nji utonil,
še se je zavedel,
tiho luči se poklonil
in na svojo sedel...«

In tu na svojem se ni branil žarkov luči, pa naj je bila to luč krščanstva, čigar blagovestniki so nam prihajali tudi iz Ogleja, ali luč svetne učenosti, ob kateri se je ogreval prenekateri »trentarski student« na visokih šolah v Padovi in drugod. Še posebno po velikem preporodu stare znanosti in umetnosti v Italiji je vpliv njene kulture ojačen izžareval tudi v slovenske dežele in pomagala oblikovati bujno dobo našega baroka. Nje priče občudujemo še danes v mnogih cerkvah, graščinah in meščanskih hišah po Slovenskem, zlasti tu v Ljubljani, ki sta jo krasila s svojimi deli Quaglio in Robba.

Ob italijanskim zgledih so se navduševali tudi naši prvi akademiki, naši »operosi« in v Italijo so se tudi takrat hodili šolat ukaželnji mladeniči naših dežel. Tam se je izobrazil baron Žiga Zois, ki je po očetu italijanskega, a po materi slovenskega rodu, se pri nas popolnoma udomačil in postal osrednja osebnost našega narodnega preporoda.

O stikih naših romantikov z italijansko literaturo nam govori še vedno neizbrisno poglavje o Petrarku in Prešernu, dveh enako genialnih tvorcih novodobne lirike. Za vso naslednjo dobo naj omenim za primer le Danteeve prevajalce od Vraza preko Koseskega do Debeveca in Zupančiča. Najnovejša slovenska književnost pa je dobila tenkočutne poznavalce tudi med italijanskimi slovstveniki, kot nam dokazujejo imena Cronia, Urbani, Salvini, Mayer idr.

Tudi na glasbenem polju, kjer sega čar umetnosti najbolj v srce, so bili naši stiki z italijanskim ustvarjanjem od nekdaj zelo ozki in živahni, saj sta mojstra Verdi in Puccini, da navedem le ta dva, pri nas prav tako priljubljena kot doma in drugod po svetu.

Kakor odkrivajo vse panoge italijanske umetnosti neizčrpne vire lepote, tako nam nudi pomembna in vsestranska razvita znanost v Italiji zaklade učenosti, iz katerih moremo s pridom črpati. Ker smo neposredni sosede, je bil med nami že od nekdaj močno razvit promet z gospodarskimi dobrinami, pač v korist obema narodoma. Naravno je in prav, da se poleg njega in hkrati z njim vrši izmenjava obojestranskih kulturnih dobrin, kakor se je to zgodilo v večji ali manjši meri tudi že doslej. In ustanovitev italijanskega kulturnega instituta pri nas pomeni vsekakor važen korak v tej smeri.

Kakor vidimo, je delovanju tega zavoda že od obeh strani dobro utrta pot. Zelim, naj po nji uspešno hodi naprej proti svojemu cilju, ki bodi: prijateljsko sožitje dveh narodov — sosedov, ki bosta drug drugega dobro poznala in zato tudi odkrito spoštovala. S to željo razglašam, da je Institut italijanske kulture v Ljubljani odprt.

V italijanskem kulturnem institutu med govorom senatorja Giuliana Balbina. Od desne na levo sede v prvi vrsti: italijanski minister in poslanik Mameli, ban dr. M. Natlačen, banova gospa, rektor dr. Slavič in dr. Mayer.

Francija je priredila nedavno umrlemu slovenskemu fiziku Edouardu Branlyju veličasten pogreb. Po slovenskih obredih v cerkvi Notre-Dame je slavil pokojnikovo veliko življenjsko delo na polju znanosti prosvetni minister Albert Sarraut. Nato so položili krsto z zemskimi ostanke pokojnika na katafalk pred cerkvo in mimo nje so defilirale čete pariske garnizije. Pogrebni svečanostim je prisostvovalo na stotisoče ljudi.

ŠPORT

»Caveant consules« slovenske atletike

Ustanovni ali redni občni zbor — to vprašanje namreč še do danes ni rešeno; s tem vprašanjem se bodo bavili še učeni pravniki za zeleno mizo — Atletske zveze kraljevine Jugoslavije in je med vsemi športnimi krogi po vsej državi povzročil mnogo debat. Upravičeno se vsi izprašujejo, ali res ne bi bilo mogoče najti priprostejšega izhoda tako, da bi bili zadovoljni i Slovenci, i Hrvati, i Srbi. Kakor smo že pred nedeljskim sestankom v Zagrebu zapisali, so bila le tri vprašanja, ki jih je bilo treba rešiti. Navzoči delegati posameznih narodnih zvez so ta vprašanja — kakor poročajo vsi listi — na vmesnem sestanku med seboj tudi že rešili. Edino vprašanje, pri katerem pa so Zagrebčani ostali nepopustljivi, je bilo to, da se sedež Vrhovne zveze zaenkrat ne sme seliti iz Zagreba v Beograd.

In tako se je znova spet načelo ono vprašanje, ki je stalno predmet sporov, odkar se je reorganizirala Jugoslovanska nogometna zveza. Hrvati so se v nogometnem športu čutili zapostavljene in so z vsemi silami delali na to, da so v tej panogi športa dosegli enakopravnost s Srbi. Mi Slovenci smo v tem športu stali ob strani, ker pač kvaliteta našega nogometa ni bila na tako visoki stopnji kakor pri Srbih ali pri Hrvatih. Drugače pa je v ostalih športnih panogah, v katerih Slovenci prav nič ne zaostajamo za Hrvati ali Srbi, ali jih pa celo močno nadkrilujemo. Razumljivo je, da smo hoteli Slovenci v teh športnih panogah, v katerih se čutimo enakovredne s Hrvati ali Srbi, doseči tudi svoje koristi. Po reorganizaciji nogometnega športa se je začelo na veliko reorganizirati tudi ostale športne panoge. Tedaj smo i Slovenci i Srbi lahko očitali Hrvatom, da imajo pravzaprav oni v svojih rokah vse najvišje športne zveze in so zato zlasti Srbi začeli zahtevati tudi v tej smeri popolno enakopravnost. Zaradi tega zahtev s strani Slovencev in Srbov je prišlo že do večjih sporov, ki so nam iz dnevnega časopisja itak znani. Razen plavačev, ki so na duhoviti način rešili to vprašanje, so se skoro vsi drugi občni zbori posameznih športnih zvez končali z nesporazumom in s prepri. Razlog je povsem enostaven in razumljiv. Hrvati nikakor ne marajo izpustiti iz rok vodstva športnih panog, ki jih zaenkrat še dejansko vodijo in katerih sedež

je v Zagrebu. Toda, če se je že enkrat načelo vprašanje reorganizacije športa v Jugoslaviji, je treba to reorganizacijo izvesti tako, da bomo zadovoljni Slovenci, Hrvati in Srbi. Nikjer ni zapisano, da imajo Hrvati monopol na ves šport, ki je v Jugoslaviji, in da je vse treba voditi iz Zagreba. S tem dejstvom se bodo morali tudi Hrvati končno sprijazniti. Vendar pa je pri tem paziti na to, da zaradi same reorganizacije uprave športa ne bo trpel ves šport. To pa, kar opažamo sedaj, gre vsemu našemu športu v škodo.

Ista stvar je bila tudi pri zadnjem sestanku delegatov posameznih narodnih atletskih zvez. Ta sestanek je bil zlasti za nas Slovence izredno važen in pomemben. Naša atletika je najmanj na isti višini kakor hrvaška ali srbska in zato ne more biti vse eno, kakšna je oblika vrhovnega foruma. Tega so se delegati slovenskih atletskih klubov tudi prav dobro zavedali in so zato na svojem običnem zboru določili tri zastopnike, ki so imeli pooblastilo to urediti. To so bili predsednik Černe, podpreds. Finec in član nadzornega odbora Sancin. V zadnjem poročilu iz Zagreba pa beremo, da je Slovensko atletsko zvezo zastopal od na običnem zboru določenih delegatov samo Sancin. Kje sta ostala oba druga delegata? Zakaj se tega sestanka nista udeležila tudi onadva, posebej še zaradi tega, ker sta onadva bila navzoča pri vseh prejšnjih pogajanjih. Ali je iskati razlog v njihovi malomarnosti ali kje drugje? Bodoči sestane naših atletskih klubov bo zahteval tozadevna pojasnila. Marsikdo tudi ne more razumeti, zakaj se je vsa stvar razbila samo zato, ker bi bilo treba prenesti sedež Zveze iz Zagreba v Beograd, ko pa je nam Slovincem to popolnoma vseeno. Mi bi nastop naših dveh delegatov v Zagrebu takoj razumeli, če bi šlo za prenos Zveze v Ljubljano ne pa v Beograd. Nekateri celo mislijo, da je za nas Slovence še bolj prikladno, če je Zveza v Zagrebu, ker nam je to pač bližje. Upamo, da bomo na ta vprašanja dobili potrebna pojasnila. Eno je namreč gotovo: tako ne sme iti naprej in zato opozarjamo »caveant consules«, ki vam je poverjeno vodstvo naše atletike. Ne izpostavljajte se očitku, da ste morda ravno vi upropastili slovensko atletiko.

Igralci BSK-a nočejo igrati na Dunaju

Včerajšnje »Vreme« poroča, da je Vrhovna nogometna zveza istočasno sprejela sedem pism od vse igralcev BSK-a, ki so bili določeni za jugoslovansko reprezentančno moštvo, ki bo prihodnje nedeljo igralo na Dunaju. Igralci: Stojković, Dubac, Manola, Lechner, Glisović, Valjarevič in Nikolić so pisali pismo iste vsebine, ki se glasi: »Prosin cenjeno upravo Vrhovne nogometne zveze, da me izvoli izpustiti iz reprezentančnega moštva, ki bo nastopilo dne 14. t. m. na Dunaju proti Nemčiji, ker se ne počutim sposobnega. Vdani...«

Morda je iskati vzrok tej odpovedi s strani igralcev BSK-a v tem, da Bskovci mislijo, da bi njihovo kompletno moštvo boljše zastopalo jugoslovanski nogomet kakor pa kakšno drugo moštvo. O tem je bilo namreč že mnogo debate tudi ob sestavi naše reprezentance proti Romuniji.

Tekma v alpski kombinaciji na Raduhi

Pri zadnjem poročilu o gornji tekmi se nam je vrnila pomota, ki jo na prošnjo prireditelja popravljamo. Rezultati te tekme so bili:

Herle Franc — Špeci iz Solčave (SPD Celje) je z 200 točkami dosegel 1. mesto. 2. mesto je z

172.67 točke dosegel Mlačnik Tone iz Podpece (SPD Mežica). 3. mesto je dosegel Plešnik Ernest iz Guštana (SK Železnikar, Maribor). Nato sledi Stefan in Franc Mlačnik iz Podpece (SPD Mežica) in Wauch Erno, Mešl Pavle, Fleimš Ferdo (vsi SPD Prevalje), ki so konkurirali v smuku za klubsko prvenstvo.

Nekaj športnih iz vsega sveta

Nov svetovni rekord v plavanju. Znani ameriški tekač Adolf Kiefer je v ponedeljek pri plavalnem meetingu v Newyorku izboljšal svoj lastni rekord v hrbtnem plavanju na 100 yardov. Nov svetovni rekord je 57.9 sekund. Prejšnji Kieferjev rekord je bil 58.8 sekund.

Holandska: Norveška. Meddržavna tekma med nogometnima reprezentancama Norveške in Holandske je odpovedana. Tekma bi morala biti 23. maja. Vzrokov za to odpoved pač ne bo težko uganiti.

Spomenik tekaču. Grki bodo postavili na grob znamenitega grškega tekača Spyridona Louisa, ki je pred kratkim umrl, bronast spomenik, ki bo predstavljal Louisa v naravni velikosti. Spiridon Louis je bil prvi zmagovalac v maratonskem teku leta 1896 pri prvih modernih olimpijskih igrah. Louis je umrl v starosti 75 let in je bil pokopan z največjimi častmi.

Zadnje športne vesti iz Norveške. V Oslu je Harald Hansen osvojil prvenstvo Norveške v skokih brez zaleta. Hanssen je v daljavo skočil brez zaleta 3.27 m, v višino prav tako brez zaleta pa 161 cm. — Pri smučarskem vztrajnostnem teku od Reneja do Lillehammerja je med 518 tekmovalci zmagala Gunnar Hanssveen v času 4 ure 30 min. in 9 sekund.

Tekme Francozov in Angležev v Parizu. V pariškem stadionu »Parc de Princes« bodo 21. aprila tri srečanja francoskih in angleških vojakov: dvo-boji francoskih in angleških letalcev v rugbyju in nogometu ter kolesarske tekme.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Kolesarski športniki in simpatizerji! Kakor že javljeno, sklicuje naša nova Slovenska kolesarska zveza v Ljubljani informativni sestanek vseh, ki se za razvoj slovenskega kolesarstva količjak zanimajo. Na sestanku bo poročal o stanju slovenskega kolesarstva športa in o nujnih potrebah za njegov nadaljnji razvoj priznani in preizkušeni strokovnjak kolesarstva podpolk. v p. g. J. Jaklič. Sestanek bo prihodnje nedeljo ob 10 v prostorih Habjanove gostilne v Sp. Šiški nasproti Keršiču.

Smučarski klub Ljubljana. Sestanek tekmovalcev za alpsko kombinacijo je v četrtek ob 19 v kavarni »Emona«.

ZFO

F.O. Kodljevo. Drevi ob pol 8 telovadba — Načelnik.